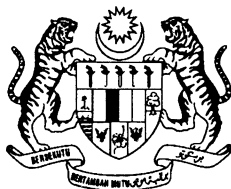

Jilid III
Bil. 50

Hari Jumaat
17hb November, 1989

MALAYSIA

PENYATA RASMI PARLIMEN

PARLIAMENTARY DEBATES

DEWAN RAKYAT
House of Representatives

PARLIMEN KETUJUH
Seventh Parliament

PENGGAL KETIGA
Third Session

KANDUNGANNYA

JAWAPAN-JAWAPAN MULUT BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN
[Ruangan 8981]

RANG UNDANG-UNDANG:

Rang Undang-undang Perbekalan 1990

Jawatankuasa—

Jadual:

Maksud B. 1 hingga B. 12 [Ruangan 9029]

Maksud B. 13 [Ruangan 9039]

Maksud B. 14 hingga B.16 [Ruangan 9070]

USUL:

Anggaran Pembangunan 1990

Jawatankuasa—

Maksud P. 7 dan P. 8 [Ruangan 9030]

Maksud P. 13 [Ruangan 9039]

Maksud P. 14 dan P. 16 [Ruangan 9070]

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT YANG KETUJUH

Penyata Rasmi Parlimen

PENGGAL YANG KETIGA

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, TAN SRI DATO' MOHAMED ZAHIR BIN HAJI ISMAIL,
P.M.N., S.P.M.K., D.S.D.K., J.M.N.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Menteri Dalam Negeri, DATO' SERI DR
MAHATHIR BIN MOHAMAD, D.K.I., D.U.K., S.S.D.K., S.S.A.P., S.P.M.S., S.P.M.J.,
D.P., D.U.P.N., S.P.N.S., S.P.D.K., S.P.C.M., S.S.M.T., D.U.N.M., P.I.S. (Kubang
Pasu).

„ Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Pembangunan Negara dan Luar
Bandar, TUAN ABDUL GHAFAR BIN BABA (Jasin).

Yang Berhormat Menteri Pengangkutan, DATO' SERI DR LING LIONG SIK, S.P.M.P., D.P.M.P.
(Labis).

„ Menteri Tenaga, Telekom dan Pos, DATO' SERI S. SAMY VELLU, S.P.M.P.,
S.P.M.J., D.P.M.S., P.C.M., A.M.N. (Sungai Siput).

„ Menteri Perusahaan Utama, DATO' SERI DR LIM KENG YAIK, S.P.M.P.,
D.P.C.M. (Beruas).

„ Menteri Pertahanan, Y.B.M. TENGKU DATO' AHMAD RITHAUDDEEN AL-HAJ
BIN TENGKU ISMAIL, S.P.M.P., S.S.A.P., P.M.K. (Kota Bharu).

„ Menteri Kerjaraya, DATUK LEO MOGGIE ANAK IROK, P.N.B.S. (Kanowit).

„ Menteri Perdagangan dan Perindustrian, DATO' SERI RAFIDAH AZIZ, S.P.M.P.,
D.P.M.S., A.M.N. (Kuala Kangsar).

„ Menteri di Jabatan Perdana Menteri dan Menteri Kehakiman, DATO' DR
HAJI SULAIMAN BIN HAJI DAUD, S.I.M.P., P.N.B.S., J.B.S. (Santubong).

„ Menteri Pertanian, DATUK SERI SANUSI BIN JUNID, D.S.D.K., D.G.S.M., S.M.K.
(Jerlun-Langkawi).

„ Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, DATUK AMAR STEPHEN YONG
KUET TZE, D.A., P.N.B.S. (Padawan).

„ Menteri Pendidikan, TUAN ANWAR BIN IBRAHIM (Permatang Pauh).

„ Menteri Luar Negeri, DATO' HAJI ABU HASSAN BIN HAJI OMAR, S.P.M.S.,
S.M.T., P.I.S. (Kuala Selangor).

„ Menteri Kewangan, DATO' PADUKA DAIM ZAINUDDIN, D.H.M.S., S.S.A.P.
(Merbok).

„ Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, TUAN LEE KIM SAI, P.P.N.
(Hulu Langat).

„ Menteri Belia dan Sukan, DATO' SERI HAJI MOHD. NAJIB BIN TUN HAJI
ABDUL RAZAK (OrangKaya Indera Shahbandar), S.S.A.P., S.I.M.P., D.S.A.P.
(Pekan).

Yang Berhormat Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah, DATUK KASITAH BIN GADDAM, P.G.D.K. (Kinabalu).

- „ Menteri Kesihatan, TUAN NG CHENG KIAT (Klang).
- „ Menteri Penerangan, DATO' MOHAMED BIN RAHMAT, S.P.M.J., S.I.M.P., S.S.I.J., P.N.B.S., D.P.M.S., K.M.N. (Pulau).
- „ Menteri Kebudayaan dan Pelancongan, DATO' HAJI SABBARUDDIN CHIK, S.I.M.P., D.S.A.P., S.M.S. (Temerluh).
- „ Menteri Perusahaan Awam, DATO NAPSIAH BINTI OMAR, D.S.N.S. (Kuala Pilah).
- „ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO' DR MOHAMAD YUSOF BIN HAJI MOHAMED NOR, D.P.M.T., J.M.N., S.M.T., P.P.T. (Setiu).
- „ Menteri Kebajikan Masyarakat, DATO MUSTAFFA BIN MOHAMMAD, D.P.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I. (Sri Gading).
- „ Menteri Buruh, DATO' LIM AH LEK, D.S.A.P., S.M.T., J.P. (Bentung).
- „ Timbalan Yang di-Pertua, DATO HAJI MOHAMED AMIN BIN HAJI DAUD, D.I.M.P., J.M.N., A.M.N., A.M.P. (Rompin).
- „ Timbalan Yang di-Pertua, TUAN D. P. VIJANDRAN (Kapar).
- „ Timbalan Menteri Buruh, DATO' K. PATHMANABAN, D.S.N.S., K.M.N. (Telok Kemang).
- „ Timbalan Menteri Pertahanan, DATO' ABANG ABU BAKAR BIN DATU BANDAR ABANG HAJI MUSTAPHA, D.S.A.P., P.N.B.S., J.M.N. (Paloh).
- „ Timbalan Menteri Kerjaraya, TUAN LUHAT WAN (Baram).
- „ Timbalan Menteri Pertanian, TUAN MOHD. KASSIM BIN AHMED (Machang).
- „ Timbalan Menteri Pertanian, DATO' S. SUBRAMANIAM, D.S.N.S., D.P.M.J., S.M.J. (Segamat).
- „ Timbalan Menteri Dalam Negeri, DATO' MEGAT JUNID BIN MEGAT AYOB, D.P.C.M., A.M.P., A.M.K. (Pasir Salak).
- „ Timbalan Menteri Perusahaan Awam, TUAN HAJI DAUD BIN DATO' HAJI TAHA, S.M.J. (Batu Pahat).
- „ Timbalan Menteri Kebudayaan dan Pelancongan, DATO' NG CHENG KUAI, D.P.M.P., A.M.P. (Lumut).
- „ Timbalan Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar, DATO' MOHD. TAJOL ROSLI BIN MOHD. GHAZALI, D.P.M.P., A.M.P. (Gerik).
- „ Timbalan Menteri Kerjaraya, DATO' ALEXANDER YU LUNG LEE, D.P.M.P. (Batu).
- „ Timbalan Menteri Kewangan, DATO' WAN ABU BAKAR BIN WAN MOHAMED, D.I.M.P. (Jerantut).
- „ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO' DR SITI ZAHARAH BINTI SULAIMAN, D.I.M.P. (Mentakab).
- „ Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian, DATO' KOK WEE KIAT, A.M.N. (Selandar).

Yang Berhormat Timbalan Menteri Pendidikan, TUAN WOON SEE CHIN, S.M.J., A.M.N., P.I.S. (Senai).

„ Timbalan Menteri Buruh, TUAN KALAKAU UNTOL (Tuaran).

„ Timbalan Menteri Kewangan, DATO' LOKE YUEN YOW, D.P.M.P., A.M.P. (Tanjong Malim).

„ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, TUAN OSU BIN HAJI SUKAM (Papar).

„ Timbalan Menteri Penerangan, TUAN RAILY BIN HAJI JAFFREY (Silam).

„ Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, TUAN LAW HIENG DING, K.M.N., P.B.S. (Sarikei).

„ Timbalan Menteri Pengangkutan, DATIN PADUKA HAJAH ZALEHA BINTI ISMAIL, D.P.M.S., S.M.S., K.M.N. (Selayang).

„ Timbalan Menteri Perusahaan Utama, DATO' ALIAS BIN MD. ALI, D.P.M.T., S.M.T., K.M.N., P.J.K. (Hulu Terengganu).

„ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, RAJA DATO' ARIFFIN BIN RAJA SULAIMAN, D.S.D.K., S.M.S. (Baling).

„ Timbalan Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah, DATO HAJI MOHD. KHALID BIN MOHD. YUNUS, D.S.N.S. (Jempol).

„ Timbalan Menteri Pendidikan, DR LEO MICHAEL TOYAD (Mukah).

„ Timbalan Menteri Luar Negeri, DATO' DR ABDULLAH FADZIL BIN CHE WAN, D.P.C.M., P.C.M. (Bukit Gantang).

„ Timbalan Menteri Tenaga, Telekom dan Pos, TUAN ABDUL GHANI BIN OTHMAN, S.M.J. (Ledang).

„ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DRS SULEIMAN BIN MOHAMED (Titiwangsa).

„ Timbalan Menteri Belia dan Sukan, CIK TENG GAIK KWAN, A.M.N., P.P.N. (Raub).

„ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DR TING CHEW PEH (Gopeng).

„ Setiausaha Parlimen Kementerian Belia dan Sukan, TUAN HAJI AWANG BIN JABAR, S.M.T., A.M.N., P.J.K. (Dungun).

„ Setiausaha Parlimen Kementerian Penerangan, DATO' HAJI DUSUKI BIN HAJI AHMAD, D.I.M.P. (Tumpat).

„ Setiausaha Parlimen Kementerian Kebajikan Masyarakat, TUAN PETER CHIN FAH KUI (Lambir).

„ Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian, TUAN ONG TIN KIM (Teluk Intan).

„ Setiausaha Parlimen Kementerian Kebudayaan dan Pelancongan, TUAN ABDUL RAMAN BIN SULIMAN, P.M.P., A.M.P. (Parit Buntar).

„ Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, TUAN OTHMAN BIN ABDUL, A.M.P., P.P.T. (Pendang).

„ Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar, TUAN MOHAMED BIN JAMRAH, A.M.P., P.P.T., J.P. (Bagan Datok).

Yang Berhormat Setiausaha Parlimen Kementerian Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah, TUAN ADAM BIN ABDUL KADIR (Kuantan).

„ Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan, TUAN CHUA JUI MENG, P.I.S. (Bakri).

„ TUAN ABDOL MULOK BIN AWANG DAMIT (Labuan).

„ DATO' ABDUL AJIB BIN AHMAD, D.G.S.M., D.P.M.J., B.S.I. (Mersing).

„ DR ABDUL HADI BIN DERANI, K.M.N., A.M.K., (Kota Setar).

„ DATO' ABDUL KADIR BIN HAJI SHEIKH FADZIR, D.S.D.K. A.M.K. (Kulim Bandar Baharu).

„ TUAN HAJI ABDUL MANAF BIN HAJI AHMAD, A.M.N., A.M.P., P.J.K. (Sungai Petani).

„ TUAN HAJI ABDUL RAHMAN BIN BAKAR (Marang).

„ TUAN HAJI ABDUL RAZAK BIN HAJI ABU SAMAH, D.S.M., A.M.N., P.J.K. (Lembah Pantai).

„ DATUK PATINGGI TAN SRI HAJI ABDUL TAIB MAHMUD, D.P., D.A., S.P.M.J., P.G.D.K. (Samarahan).

„ DATO' ABDULLAH AHMAD, S.J.M.K., D.P.M.K., P.N.B.S., A.D.K. (Kok Lanas).

„ DATUK ABDULLAH BIN HAJI AHMAD BADAWI, D.M.P.N., D.J.N., K.M.N. (Kepala Batas).

„ TUAN HAJI NIK ABDULLAH BIN HAJI ARSHAD, S.M.K. (Pengkalan Chepa).

„ DATO' DR AFFIFUDIN BIN HAJI OMAR, D.S.D.K., J.S.M., K.M.N. B.C.K. (Padang Terap).

„ TUAN AHMAD BIN OMAR, P.P.N. (Pagoh).

„ TUAN HAJI BASRI BIN BAJURI, K.M.N., S.M.S., P.J.K. (Kuala Langat).

„ DATUK BERNARD GILUK DOMPOK, P.G.D.K. (Penampang).

„ TUAN HAJI BUJANG BIN HAJI ULIS (Simunjan).

„ DR CHEN MAN HIN (Seremban).

„ TUAN CHEW KAM HOY, A.M.K., J.P. (Padang Serai).

„ TUAN CHIAN HENG KAI (Bukit Mertajam).

„ TUAN SAMSON CHIN CHEE TSU (Tawau).

„ DR V. DAVID (Puchung).

„ TUAN DOUGLAS UGGAH EMBAS, A.B.S., P.B.S. (Betong).

„ DR ENG SENG CHAI (Petaling Jaya).

„ TUAN FUNG KET WING (Sandakan).

„ TUAN GERARD MATH LEE MIN, A.S.D.K. (Gaya).

„ TUAN HAJI GHAZALI BIN AHMAD, A.M.N., P.C.K. (Jerai).

„ DR GOH CHENG TEIK (Nibong Tebal).

Yang Berhormat TUAN GOOI HOCK SENG (Bukit Bendera).

- „ TUAN HASHIM BIN SAFIN @ SHAFAIN, A.M.N. (Tanah Merah).
- „ TUAN HSING YIN SHEAN (Tanjong Aru).
- „ TUAN HAJI HUSSEIN BIN HAJI TAIB, P.P.N., P.J.K. (Sabak Bernam).
- „ TUAN HU SEPANG (Rasah).
- „ TUAN HAJI IBRAHIM BIN ALI (Pasir Mas).
- „ TUAN HAJI IBRAHIM AZMI BIN HASSAN (Kuala Nerus).
- „ DATO' ISMAIL @ MANSOR BIN SAID, D.P.M.T., S.M.T., A.M.N. (Kemaman).
- „ TUAN JAWAH ANAK GERANG (Lubok Antu).
- „ TUAN JAMES JIMBUN ANAK PUNGA, P.B.S. (Kapit).
- „ TUAN JUSTINE ANAK TEMENGGONG JINGGUT (Ulu Rajang).
- „ DATUK KADOH AGUNDONG, P.G.D.K. (Padas).
- „ DATO' HAJI KAMARUZAMAN BIN HAJI AHMAD, D.P.M.S., J.M.N., A.M.N., J.P. (Tanjung Karang).
- „ TUAN R. KARPAL SINGH (Jelutong).
- „ TUAN LAINUS ANAK ANDREW LUWAK (Serian).
- „ TUAN LAU DAK KEE (Pasir Pinji).
- „ TUAN LAW LAI HENG @ GOH LAI HENG, P.I.S., B.S.I., K.M.N., A.M.N. (Pontian).
- „ TUAN LEE LAM THYE (Bukit Bintang).
- „ DATO' PAUL LEONG KHEE SEONG, D.P.C.M. (Taiping).
- „ TUAN LIEW AH KIM (Seputeh).
- „ TUAN LIM GUAN ENG (Kota Melaka).
- „ TUAN LIM KIT SIANG (Tanjong).
- „ PUAN LING CHOOI SIENG (Kluang).
- „ TUAN MADATANG BIN MOREJAL (Bandau).
- „ TUAN MAIDOM P. PANSAL (Kota Belud).
- „ TUAN MICHAEL ASANG, B.S.K. (Jambongan).
- „ TUAN HAJI MOHAMAD BIN ABDULLAH, P.J.K. (Maran).
- „ DATO' HAJI MOHAMED BIN HAJI ALI, D.J.M.K., K.M.N., A.M.N., P.B. (Nilam Puri).
- „ TUAN HAJI MOHAMED BIN HAJI ISA, A.M.N., P.S. (Kuala Kerai).
- „ TUAN HAJI MOHAMED SAM BIN HAJI SAILAN, A.M.N., P.I.S., B.S.I. (Muar).
- „ TUAN MOHAMED TAWFIK BIN TUN DR ISMAIL (Sungai Benut).
- „ TUAN HAJI MOHAMED BIN YAAKOB (Rantau Panjang).
- „ DATO' HAJI MOHAMMAD ABU BAKAR BIN RAUTIN IBRAHIM, D.S.D.K., K.M.N. (Kuala Kedah).

- Yang Berhormat TUAN MOHAMMAD SUBKY BIN HAJI ABDUL RAOF, A.M.N., P.J.M. (Balik Pulau).
- „ TUAN HAJI MOHAMMED YUSOFF BIN HAJI ABDUL LATIFF, J.P. (Tasek Gelugor).
- „ DATUK SERI HAJI MOHD. ADIB BIN HAJI MOHD. ADAM, D.G.S.M. (Alor Gajah)
- „ TUAN MOHD. NOH BIN RAJAB (Tampin).
- „ TUAN HAJI MOHD. SHARIF BIN JAJANG, A.M.N., P.J.K. (Sepang).
- „ TUAN MOHD. TAMRIN BIN ABDUL GHAFAR (Batu Berendam).
- „ TUAN HAJI MOHD. ZAIN BIN ABDULLAH, S.M.K. (Bachok).
- „ TUAN HAJI MOHD. ZIHIN BIN HAJI MOHD. HASSAN (Larut).
- „ DATO' MUSA BIN HITAM, S.P.M.J., S.S.I.J., S.P.M.S., D.U.N.M., S.P.N.S. (Kota Tinggi).
- „ TUN DATU HAJI MUSTAPHA BIN DATU HARUN, S.M.N., S.P.D.K., S.I.M.P., P.N.B.S., S.P.M.J., S.P.M.P., S.P.C.M., K.C.R.L., K.ST.J. (Limbawang).
- „ TUAN MUTANG TAGAL (Bukit Mas).
- „ TUAN NASRUDDIN BIN HAJI ALANG SAIDIN, A.M.P. (Parit).
- „ TUAN NGOI THIAM WOH (Kampar).
- „ DR NICHOLAS MUNONG ANAK IBAU (Rajang).
- „ TUAN NURNIKMAN BIN ABDULLAH (Kimanis).
- „ TUAN JOE OJIHI SUPIRING (Marudu).
- „ TUAN ONG TEE KEAT (Ampang Jaya).
- „ DATO' OO GIN SUN, D.S.D.K., S.D.K., A.M.K., J.P. (Alor Setar).
- „ DATUK JOSEPH PAIRIN KITINGAN (Keningau).
- „ TUAN M. G. PANDITHAN, K.M.N. (Tapah).
- „ DR PATAU RUBIS, P.B.S. (Mas Gading).
- „ TUAN P. PATTO (Ipoh).
- „ TUAN PETER PAUL DASON (Bayan Baru).
- „ DATUK PETER TINGGOM ANAK KAMARAU, P.N.B.S., P.C., K.M.N., A.M.N. (Saratok).
- „ TUAN PITTING BIN HAJI MOHD. ALI (Kinabatangan).
- „ DATO' RADZI BIN SHEIKH AHMAD, D.P.M.P. (Kangar).
- „ DATIN PADUKA HAJJAH RAHMAH BINTI OTHMAN, D.P.M.S., J.S.M., S.M.S., A.M.P., P.J.K. (Shah Alam).
- „ DATO' RAIS YATIM, D.S.N.S. (Jelebu).
- „ Y.B.M. TENGGU TAN SRI RAZALEIGH HAMZAH, D.K., P.S.M., S.P.M.K., S.S.A.P., S.P.M.S. (Gua Musang).
- „ DATO' HAJI SAIDIN BIN HAJI MAT PIAH, D.P.M.P., P.M.P., A.M.N., P.J.K. (Tasik Chenderoh).
- „ DATUK HAJI SAKARAN BIN DANDAI, S.P.D.K., J.P. (Semporna).

Yang Berhormat TUAN SHAHIDAN BIN KASSIM, A.M.P. (Arau).

- „ DATO SHAHRIR BIN ABDUL SAMAD, D.P.M.J., P.I.S. (Johor Bahru).
- „ PUAN HAJIAH SHARIFFAH DORAH BINTI DATO' SYED MOHAMMED, S.M.J., A.M.N., P.I.S., B.S.I. (Parit Sulong).
- „ TUAN SIM KWANG YANG (Bandar Kuching).
- „ TUAN S. S. SUBRAMANIAM, P.J.K., A.M.S. (Hulu Selangor).
- „ TUAN TAIMAN BIN LUMAING (Pensiangan).
- „ DATUK DANIEL TAJEM ANAK MIRI, P.N.B.S., J.M.N. (Batang Lupar).
- „ TUAN TAN KOK WAI (Sungei Besi).
- „ DR TAN SENG GIAW (Kepong).
- „ TUAN TEOH TEIK HUAT (Bagan).
- „ TUAN THOMAS SALANG SIDEN (Julau).
- „ TUAN TIEU SUNG SENG @ TIU SIING SENG (Sibu).
- „ TUAN TING CHEK MING (Batu Gajah).
- „ TUAN TING LING KIEW (Bintulu).
- „ TUAN HAJI WAN OMAR BIN WAN MAJID, S.M.K., P.P.N. (Pasir Puteh).
- „ TUAN WANG CHOON WING, A.M.N. (Lipis).
- „ DATUK HAJI YAHAYA BIN MOHD. SHAFIE, P.S.D., P.M.P., A.M.P., A.M.N., J.P. (Tambun).
- „ PUAN SITI ZAINABON BINTI ABU BAKAR (Tebrau).
- „ DATO' ZAINAL ABIDIN BIN JOHARI, D.S.D.K., K.M.N., P.P.N., B.K.M., P.J.K., J.P. (Sik).
- „ DATO' ZAINAL ABIDIN BIN ZIN, D.P.M.P., P.M.P. (Bagan Serai).
- „ DATO' HAJI ZAKARIA BIN HAJI ABDUL RAHMAN, D.P.M.T., K.M.N., P.J.K. (Besut).
- „ TUAN ZUBIR BIN EMBONG (Kuala Terengganu).

DEWAN RAKYAT

PEGAWAI-PEGAWAI KANAN

Setiausaha Dewan Rakyat: Dato' Haji Wan Zahir bin Sheikh Abdul Rahman, D.P.M.P., J.S.M.

Ketua Penolong Setiausaha: Haji Mohd. Salleh bin Abu Bakar.

Penolong Setiausaha: Ghazali bin Haji Abdul Hamid, A.M.N.

Penolong Setiausaha: Abdullah bin Abdul Wahab.

BAHAGIAN PENYATA RASMI PARLIMEN

Ketua Penyunting: Hj. Yahya bin Manap.

Penyunting Kanan: P. B. Menon.

Penyunting Kanan: Haji Osman bin Sidik.

Penolong Penyunting: N. Ramaswamy.

Penolong Penyunting: Amran bin Ahmad.

Pelapor Perbahasan Parlimen:

Suher bin Husin.

Mohd. Saleh bin Mohd. Yusof.

Supiah binti Dewak.

Ismail bin Hassan.

Shamsiah binti Mohd. Yusof.

Hajjah Kalsom binti Ghazali.

Mohamed bin Osman.

Norishah binti Mohd. Thani.

Zaharah binti Naim.

Su Soon Chuan.

Norwahidah binti Azizi.

Rozita binti Abdul Samad.

Jainah binti Sakimin.

BENTARA MESYUARAT

Mejar (B) Mohd. Kassim bin Hashim

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT

Jumaat, 17hb November, 1989

Mesyyuarat dimulakan pada pukul 3.00 petang

DOA

(Timbalan Yang di-Pertua *mem-pengerusikan Mesyyuarat*)

**JAWAPAN-JAWAPAN
MULUT BAGI
PERTANYAAN-
PERTANYAAN**

**PENCEN TERBITAN
KEPADA BALU-BALU**

1. Tuan Haji Mohd. Zain bin Abdullah minta Perdana Menteri menyatakan bagaimanakah kedudukan kes ada terlebih bayar pencen terbitan kepada balu-balu yang berkahwin semula masih berlaku. Berapa ramai sebenarnya yang terlibat dan berapa pula yang telah dapat dikesan. Apakah langkah yang telah diambil oleh pihak J.P.A. (Bahagian Pencen) bagi mengatasi masalah ini. Berapa jumlah kerugian setakat ini.

Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri (Tuan Othman bin Abdul): Tuan Yang di-Pertua, kes terlebih bayar pencen terbitan telah berlaku kerana balu-balu dan duda-duda yang telah berkahwin semula telah tidak melaporkan kepada Bahagian Pencen, Jabatan Perkhidmatan Awam bahawa mereka telah berkahwin semula. Oleh itu, pencen terbitan telah terus dibayar kepada mereka dan mengakibatkan timbulnya masalah terlebih bayar. Setakat bulan Oktober, 1989, sebanyak 1,311 kes perkahwinan semula telah dikesan dan jumlah wang yang telah diselamatkan adalah dianggarkan dalam lingkungan \$40.42 juta, tidak termasuk wang yang terlebih dibayar sebanyak \$457,985.84 yang melibatkan 130 balu dan duda. Daripada

jumlah ini sebanyak \$13,474.86 telah dapat dipungut balik dan tindakan sedang diambil untuk mendapatkan bagi yang berjumlah sebanyak \$444,510.98 daripada mereka ini.

Untuk mengelakkan perkara seperti ini berulang pada masa hadapan, balu-balu dan duda-duda yang menerima pencen terbitan adalah dikehendaki melaporkan kepada bahagian pencen, Jabatan Perkhidmatan Awam sama ada mereka telah berkahwin semula atau belum di dalam borang yang ditentukan. Sekiranya mereka melaporkan bahawa mereka telah berkahwin semula, maka pencen terbitan mereka akan diberhentikan ataupun dipindahkan kepada anak-anak mereka sekiranya umur anak-anak mereka ini tidak melebihi 21 tahun. Sebaliknya jika mereka melaporkan bahawa mereka masih belum berkahwin semula, pencen terbitan mereka akan terus disambung. Sekiranya borang-borang ini tidak dikembalikan, maka pembayaran pencen terbitan akan, dengan secara automatik, diberhentikan. Di samping itu, saguhati juga adalah diberi kepada mereka yang membuat laporan mengenai balu-balu dan duda-duda yang masih menerima pencen terbitan setelah berkahwin semula. Pada masa ini saguhati yang diberi adalah pada kadar satu bulan pencen terbitan pesara berkenaan.

Tuan Haji Ghazali bin Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Nam-paknya balu-balu ini selalunya bila sudah berkahwin, lebih-lebih lagi mendapat pencen yang besar sukar juga untuk memberitahu bahawa mereka telah berkahwin. Apakah caranya yang telah dibuat oleh Kementerian supaya dapat mengesan balu-balu yang telah berkahwin ini terus mendapat pencen dan juga duda yang mendapat

pencen. Kalau berkahwin di Thailand akan payah dikesan pendaftaran kahwinnya. Itu juga satu masalah yang tidak dapat diatasi. Adakah juga Kementerian boleh mengatasi masalah ini supaya tidak ada orang yang menyeleweng dalam menggunakan pencen setelah kematian suami-suami mereka dan sebagainya.

Tuan Othman bin Abdul: Tuan Yang di-Pertua, sudah pasti adalah agak sukar bagi Jabatan Perkhidmatan Awam untuk membuat penelitian bagi setiap balu atau duda yang menerima pencen yang saya sebutkan tadi, kerana jumlah mereka yang menerima pencen-pencen terbitan ini adalah terlalu ramai. Walau bagaimanapun, saya telah menjelaskan di dalam jawapan asal saya tadi bahawa mereka akan diberikan borang-borang untuk diisi sama ada mereka berkahwin semula atau tidak. Ini pengakuan yang boleh dilakukan oleh mereka.

Perkara yang kedua yang boleh dilakukan oleh masyarakat iaitu orang ramai termasuk Ahli-ahli Yang Berhormat yang mengetahui bahawa adanya mereka yang menerima pencen terbitan ini sama ada balu atau duda telah berkahwin semula, silalah melaporkan kepada JPA. Ganjaran akan diberikan sebagaimana saya sebutkan tadi satu bulan pencen terbitan akan diberikan kepada Yang Berhormat yang sanggup untuk memberikan maklumat yang lebih lanjut.

Tuan Haji Ibrahim Azmi bin Hassan: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Kepada Setiausaha Perlimen ingin saya bertanya. Kepada balu-balu yang suaminya telah meninggal dunia, apa yang ada sekarang iaitu apabila dia berkahwin semula pencennya dihilangkan. Apakah Kerajaan tidak patut menimbangkan kepada balu-balu yang ingin berkahwin, tetapi pencen itu dikekalkan juga, sebab hari ini kita nampak kadang-kadang balu-balu itu sesudah suaminya meninggal, mereka masih muda dan ingin berkahwin, pencen pun mahu, kahwin pun mahu. Adakah kita, sebagai sifat menolong kepada mereka, biarkan mereka dan kekalkan pencen itu. Sebab kalau sekiranya kurang iman, mereka akan membuat nakal di luar, pencen ada, tetapi tidak boleh kahwin. Manakah lebih baik daripada kita kekalkan pencen dari-

pada menyekat mereka daripada buat kerja yang tidak baik di luar.

Kedua, mengenai balu-balu ini kita tidak penuhkan pencen mereka hanya separuh ataupun sebahagian, ataupun dilihat kepada suami yang dikahwininya miskin, misal kata, jika kita kekalkan pencennya. Tidak adakah cadangan Kerajaan menimbang semula dalam perkara ini jangan dipotong pencen-pencen bagi mereka yang telah suaminya meninggal dunia dan sebagainya.

Tuan Othman bin Abdul: Terimakasih, Tuan Yang di-Pertua. Walaupun soalan ini dua tetapi matlamatnya satu. Saya secara peribadinya amatlah bersimpati balu-balu yang hendak berkahwin semula ini. Kalau boleh, Ahli-ahli Yang Berhormat bolehlah pilih yang ada ini untuk jadikan isteri yang kedua atau ketiga bagi menjamin mereka. *(Ketawa)* Tetapi bagi Kerajaan, Kerajaan sekarang sudah membayar pencen yang terlalu tinggi kepada semua kakitangan yang berpencen lebih daripada \$1 bilion setahun. Jadi, mengikut peraturan dan undang-undang pencen yang ada, balu-balu yang berkahwin adalah terpaksa di-potong pencen mereka dan Kerajaan tidaklah bercadang untuk menghapuskan peraturan yang sedia ada ini.

KERAJAAN TEMPATAN— PILIHANRAYA

2. **Tuan Ting Chek Ming** minta Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan menyatakan sama ada Kerajaan bersedia memulihkan pilihanraya Majlis Tempatan supaya meningkatkan pentadbiran Kerajaan Tempatan untuk kepentingan-kepentingan "rate payers".

Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan (Tuan Osu bin Haji Sukam): Tuan Yang di-Pertua, setakat ini pihak Kementerian tidak bercadang untuk menimbangkan sebarang cadangan supaya pilihanraya Kerajaan Tempatan diwujudkan semula. Kementerian ini berpendapat bahawa sistem yang berjalan sekarang adalah memuaskan dan tidak menimbulkan apa-apa masalah.

Tuan Abdol Mulok bin Awang Damit: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri, hari ini terdapat beberapa Ordinan pentadbiran Kerajaan Tempatan yang berasingan di tiap-tiap negeri dan soalan saya ialah apakah kelemahan yang terdapat berkenaan dengan pentadbiran Kerajaan Tempatan ini?

Yang keduanya adakah Kerajaan bercadang untuk mewujudkan satu Ordinan Kerajaan Tempatan yang menyeluruh bagi seluruh negara?

Tuan Osu bin Haji Sukam: Tuan Yang di-Pertua, setakat ini dari maklum balas yang kita terima tidak ada kelemahan yang terdapat di dalam Akta Kerajaan Tempatan yang berkuatkuasa sekarang. Walaupun Akta ini cuma melibatkan negeri-negeri di Semenanjung Malaysia, pada masa ini Kerajaan tidak bercadang untuk mengadakan satu Akta yang menyeluruh yang melibatkan Sabah dan Sarawak kerana kedua-dua negeri itu mempunyai Akta yang berasingan.

Tuan Lee Lam Thye: Tuan Yang di-Pertua, adakah Yang Berhormat Timbalan Menteri sedar bahawa pilihanraya Majlis Tempatan merupakan apa yang sifatkan sebagai "grassroot democracy", dengan izin, untuk negara kita dan dengan keengganan Kerajaan memulihkan pilihanraya Majlis Tempatan, telah menafikan hak rakyat untuk menyertai dan melibatkan diri di dalam "grassroot democracy" dalam negara kita?

Yang keduanya ialah sekiranya Kerajaan Barisan Nasional berasa yakin dan "confident", dengan izin, untuk mendapat sokongan daripada rakyat, mengapa Kerajaan tidak bercadang untuk memulihkan pilihanraya Majlis Tempatan ataupun sebaliknya oleh Kerajaan Barisan Nasional takut kalah dan oleh sebab itu mereka tidak sanggup mengadakan pilihanraya tempatan?

Tuan Osu bin Haji Sukam: Tuan Yang di-Pertua, saya ingat soalan satu dan dua sama sahaja. Sukalah saya nyatakan di sini bahawa Kerajaan Barisan Nasional tidak bercadang mengubah perkara yang baik.

KOMPUTER DALAM PENDIDIKAN

3. Tuan Abdol Mulok bin Awang Damit minta menteri pendidikan menyatakan rancangan Kementerian bagi pelaksanaan dasar komputer dalam pendidikan di peringkat sekolah dan di Institusi Pengajian Tinggi dan bilakah pelaksanaannya dapat dijalankan sepenuhnya.

Timbalan Menteri Pendidikan (Tuan Woon See Chin): Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, program Komputer Dalam Pendidikan yang dirancang oleh Kementerian Pendidikan di sekolah-sekolah akan dilaksanakan secara berperingkat. Ini adalah kerana program ini akan menelan belanja yang tinggi yang memerlukan perancangan yang teliti. Peringkat-peringkat tersebut adalah seperti berikut:

- (i) pada peringkat pertama (1989-1990), tumpuan diberikan kepada penyelidikan dan pembangunan perisian percubaan dan keperluan prasarana;
- (ii) pada peringkat kedua (1990-1991), Kementerian akan melaksanakan program Komputer Dalam Pendidikan secara percubaan di beberapa buah sekolah. Peringkat ini amat penting bagi menentukan supaya pelaksanaan sepenuhnya berjalan dengan lancar; dan
- (iii) pada peringkat ketiga (1991-1995), pelaksanaan sepenuhnya akan dilaksanakan sebagai sebahagian daripada Rancangan Malaysia Keenam. Pada akhir, Rancangan Malaysia Keenam dijangka semua sekolah menengah akan terlibat di dalam program Komputer Dalam Pendidikan ini.

Institusi Pengajian Tinggi sentiasa mengikut dan memberi perhatian terhadap perkembangan dalam teknologi komputer dengan mempertingkatkan penggunaan komputer di dalam semua bidang-bidang

pengajian yang memerlukan. Pelaksanaan dijalankan secara berperingkat-peringkat keutamaan.

Tuan Shahidan bin Kassim: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua, saya sudah bangun dua hari. (*Ketawa*) Soalan tambahan saya ialah apakah bentuk kawalan yang dibuat di Pusat Pengajian Tinggi dalam penggunaan komputer itu untuk menjamin pelajar ataupun pensyarah kita tidak menyalahgunakan sebagaimana yang terjadi di Amerika Syarikat di mana seorang komputer telah mencipta virus yang akhirnya boleh berjangkit kepada seluruh sistem komputer di Amerika Syarikat. Dengan penggunaan yang luas di negara kita, apakah bentuk kawalan yang boleh dibuat untuk menjamin supaya tidak ada pensyarah ataupun pelajar yang gila yang boleh mencipta virus dan boleh merosakkan sistem komputer bukan sahaja di Pusat Pengajian Tinggi tetapi juga dalam Jabatan-jabatan Kerajaan dan juga swasta?

Tuan Woon See Chin: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Yang Berhormat, Malaysia belum sampai ke suatu tahap bahawa kita hendak menakut virus-virus yang berjangkit kepada komputer dan apabila kita sampai ke tahap itu Kementerian Pendidikan atau Institusi Pengajian Tinggi akan mengambil langkah yang sepatutnya untuk mengawal perkara itu. Buat masa sekarang kita tidak perlu membimbang perkara itu.

Tuan Haji Hussein bin Haji Taib: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Setelah mendengar jawapan daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri mengenai rancangan komputer di sekolah-sekolah dan tiga peringkat telah dinyatakan tadi-peringkat prasarana, peringkat yang kedua di sekolah rendah dan ketiga di peringkat sekolah menengah pada Rancangan Malaysia Keenam bagi keseluruhannya. Apakah Kementerian tidak bercadang melengkapkan komputer ini secara keseluruhan iaitu di peringkat Jabatan sendiri, termasuklah Pejabat-pejabat Pendidikan Daerah, di peringkat Negeri dan di peringkat Kementerian sendiri? Kalau sekolah sahaja yang ada komputer

sedangkan tiap-tiap pejabat tidak ada, agak menyulitkan dari segi pentadbiran, dan kalau ada, di tahap mana pejabat-pejabat ini diperuntukkan? Kalau tidak ada kenapa?

Tuan Woon See Chin: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Pendidikan sudah dilengkapkan dengan komputer yang diperlukan. Kita hendak melengkapkan tiap-tiap Jabatan Pendidikan Negeri dengan komputer tetapi keutamaan diberikan kepada Jabatan Pendidikan Negeri Selangor. Selepas komputer yang diperlukan untuk pentadbiran dilengkapkan di semua Jabatan-jabatan Negeri, Kementerian Pendidikan akan beri komputer kepada Pejabat-pejabat Pendidikan Daerah di tiap-tiap negeri itu. Pada masa sekarang, kita sudah jalankan suatu usaha bahawa kita hendak menyeragamkan "software" melalui cara UNIX.

Timbalan Yang di-Pertua (Dato Haji Mohamed Amin bin Haji Daud): Yang Berhormat Dato' Dr Affifudin bin Haji Omar.

Dato' Dr Affifudin bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, walaupun soalan saya telah di "overcome by event" dengan izin, saya masih lagi mahu bertanya. Tuan Yang di-Pertua, soalan keempat.

SKIM ASN—HARGA PASARAN

4. Dato' Dr Affifudin bin Haji Omar minta Perdana Menteri menyatakan bilakah saham-saham ASN disenaraikan kepada umum; apakah perancangan pihak Kerajaan untuk mengawal modal kewangan ini mengalir keluar dari tangan Bumiputera apabila saham ASN disenaraikan.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Dato' Dr Siti Zaharah binti Haji Sulaiman): Tuan Yang di-Pertua, mengikut Suratikatan Amanah Skim Amanah Saham Nasional (ASN), ASN akan diurusniagakan mengikut harga pasaran mulai 1 Januari 1991. Bagaimanapun, urusniaga adalah di antara pelabur-pelabur

dengan Pelaburan Nasional Berhad atau PNB dan tidak dengan pasaran terbuka atau di Bursa Saham Kuala Lumpur.

Di antara perancangan Kerajaan ialah dengan mewujudkan skim amanah baru yang mempunyai ciri-ciri yang sama dengan ASN sekarang iaitu Skim Amanah Saham Bumiputera (ASB) sepertimana yang diumumkan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri pada 11hb November 1980. Skim ini merupakan satu lagi skim pelaburan untuk pilihan pelabur-pelabur Bumiputera. Skim baru ini dijangka akan lebih terjamin dari segi keuntungan jangka panjang dan kurang pendedahan kepada risiko-risiko pasaran saham biasa. Melalui kempen-kempen pemasaran dan penerangan yang dijalankan adalah diharapkan Bumiputera akan menjadi lebih bijak untuk melabur wangnya sama ada untuk melabur dalam Skim ASB yang baru, Skim ASN yang matang ataupun melabur dalam kedua-dua skim tersebut sebagai jaminan masa depan mereka dan tidak hanya mengaut keuntungan jangka pendek (capital gain) dengan izin, sahaja.

Tuan Haji Bujang bin Haji Ulis: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya sebenarnya apabila diumumkan Amanah Saham Bumiputera itu saya juga mengharapkan, memimpi-mimpikan Kerajaan mengumumkan juga nilai "market"nya sebenar yang kita sudah beli \$1 itu. Jadi bilakah agaknya Kerajaan bercadang hendak mengumumkan "market value" sebenarnya dari \$1 kita beli. Amanah Saham Nasional itu mungkin jika dibandingkan dengan saham yang disenaraikan dalam Stok Exchange KLSE bernilai \$2 atau \$3. Bila Kerajaan hendak umumkan demikian supaya kita ini berasa "confident" lagi.

Yang kedua dari segi penarikan pelaburan daripada orang yang berwang kerana didapati di Singapura atau di luar negeri dan sebagainya, faedah begitu besar, 17% dan 20% di luar negeri. Jadi bagaimana Kerajaan hendak memberi dividen dan bonus yang lebih besar daripada 17% supaya dapat menarik mereka yang sudah mendadak melabur di luar negeri, menyimpan dalam fixed deposit di luar negeri dan sebagainya.

Yang ketiga, sejauh manakah. . . .

Seorang Ahli: (Menyampuk)

Timbalan Yang di-Pertua (Dato Haji Mohamed Amin bin Haji Daud): Yang Berhormat, Yang Berhormat, saya Yang di-Pertua. Teruskan. *(Ketawa)*

Tuan Haji Bujang bin Haji Ulis: Jadi bukan Yang Berhormat dari Arau, Tuan Yang di-Pertua.

Yang ketiga, sejauh manakah pihak Kerajaan yakin bahawa dengan memberikan bumiputera melabur \$100 ribu seorang mereka tidak mungkin diperalatkan oleh yang lain untuk menyalurkan wang mereka dengan menggunakan nama bumiputera itu dalam Amanah Saham Nasional.

Dato' Dr Siti Zaharah binti Haji Sulaiman: Tuan Yang di-Pertua, tadi saya telah menyatakan bahawa mengikut Suratikatan Skim Amanah Saham Nasional ia akan diurusniagakan mengikut harga pasaran mulai 1hb Januari 1991. Jadi Yang Berhormat kena sabarlah, tunggulah masa itu. Jangan susah. Kerajaan Barisan Nasional sentiasa menjamin bahawa nilainya akan sentiasa meningkat. *(Tepuk)*

Kedua, mengenai bagaimana Kerajaan beri dividen ataupun memberi pulangan bagi mereka membuat pilihan untuk sama ada membuat pelaburan di luar atau di dalam Amanah Saham Nasional, saya ingat itu terpulung kepada mereka. Kalau mereka mempunyai keyakinan untuk melabur dalam ASN terpaksa mereka menaruh keyakinan untuk menerima dividen seperti yang telah ditetapkan oleh Amanah Saham Nasional.

Ketiga, Kerajaan tetap yakin bahawa mereka yang melabur setakat yang telah dihadkan itu adalah mereka yang tahu untuk mendapat manfaatnya dan tidak mungkin ada di kalangan mereka yang menyalahgunakan peluang ini.

Tuan Haji Ibrahim bin Ali: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Apabila saham Amanah Saham Nasional ini disenaraikan di Bursa Saham pada 1hb Januari 1991 dan bagi menjamin

saham-saham ini tidak terlepas ke tangan bukan bumiputera sebagaimana soalan asal, apakah cadangan pihak Kerajaan bagi mengatasi supaya saham tersebut tidak jatuh ke tangan bukan bumiputera di mana ASN sendiri membeli saham tersebut balik daripada pelaburan dengan harga yang disenaraikan di Bursa Saham Kuala Lumpur pada waktu itu. Sebagaimana yang dikatakan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri sebagai jaminan Barisan Nasional, katalah kalau satu saham berharga \$5 pada waktu itu, kalau saya sebagai contoh ingin menjual, saya jual balik ke ASN dengan harga \$5 bukan kepada pihak-pihak lain di luar bagi menjamin bahawa saham ini tidak berpindah ke pihak-pihak yang lain.

Apakah Barisan Nasional bersedia untuk melaksanakan program seperti itu bagi menjamin kepentingan pelabur-pelabur bumiputera pada masa akan datang?

Dato' Dr Siti Zaharah bin Haji Sulaiman: Tuan Yang di-Pertua seperti yang dimaklumkan bahawa apabila ASN akan diurusniagakan mengikut harga pasaran mulai 1hb Januari 1991, urusniaganya adalah di antara pelaburan-pelaburan dengan Pelaburan Nasional Berhad. Inilah yang merupakan antara langkah-langkah bagi mengawal aliran keluar modal kewangan itu dengan menghadkan hanya di antara pelabur-pelabur PNB. Jadi itulah yang akan membolehkan kita sekurang-kurangnya untuk mengawal supaya ia tetap akan ada di dalam tangan bumiputera. Selain daripada itu, itulah sebabnya Kerajaan memperkenalkan satu lagi skim iaitu Skim Amanah Saham Bumiputera untuk tidak melepaskan peluang kaum bumiputera untuk terus mengumpul modal kewangannya.

SABAH DEVELOPMENT FINANCE CO-OPERATIVE SOCIETY—SIASATAN

5. Tuan Gerard Math Lee Min minta Menteri Kewangan menyatakan:

- (a) mengapa masalah yang ditimbulkan dari Sabah Development Finance Co-operative Society mengambil

jangkamas yang panjang untuk diselesaikan; dan

- (b) bilakah masalah tersebut boleh diselesaikan.

Timbalan Menteri Kewangan (Dato' Loke Yuen Yow): Tuan Yang di-Pertua, seperti yang pernah saya jelaskan dalam Dewan ini, penyiataan yang telah dijalankan oleh Bank Negara Malaysia ke atas Sabah Development Finance Co-operative Society Bhd. iaitu SDFC menunjukkan bahawa koperasi ini mempunyai tanggungan deposit sebanyak \$2.386 juta dan nilai aset bersih yang tidak lebih dari satu sen bagi setiap ringgit deposit. Masalah kewangan yang teruk yang dihadapi oleh SFDC adalah disebabkan oleh polisi-polisi pinjaman dan pelaburannya yang tidak bijak atau dengan izin, imprudent lending and investment policies.

Tuan Yang di-Pertua, memandangkan kedudukan kewangan SDFC yang sangat lemah ini adalah amat sukar untuk merangka satu jalan penyelesaian dalam masa yang singkat. Pada masa ini pihak Bank Negara Malaysia dan Kerajaan Negeri Sabah sedang mengadakan perbincangan bagi mencari jalan penyelesaian yang sesuai ke atas SDFC. Pengumuman akan dibuat sebaik sahaja penyelesaian ke atas masalah ini telah dicapai.

WANG SYILING \$1—PENGUNAAN

6. Tuan Mohamad Subky bin Haji Abdul Raof minta Menteri Kewangan menyatakan wang syiling satu ringgit yang telah dicadangkan itu benarkah ia menyusahkan pengguna. Sila nyatakan mana lebih menguntungkan daripada segi kos pengendalian mencetak duit syiling dengan mencetak duit kertas.

Dato' Loke Yuen Yow: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Kewangan berpendapat penggunaan duit syiling \$1 bagi menggantikan wang kertas \$1 tidak menyusahkan pengguna kerana selama inipun kita sudah biasa menggunakan

pelbagai bentuk duit syiling yang terdiri daripada 1 sen, 5 sen, 10 sen, 20 sen dan 50 sen. Malah duit syiling \$1 pun pernah diedarkan dalam pasaran tetapi bilangannya adalah terhad. Duit syiling \$1 yang dikeluarkan baru-baru ini adalah lebih kecil daripada duit syiling \$1 yang telah dikeluarkan sebelum ini. Dengan itu adalah tidak menjadi masalah bagi pengguna untuk menggunakan duit syiling \$1 yang baru ini bersama-sama dengan duit-duit syiling yang lain. Ketidakelesaian menggunakan duit syiling \$1 itu hanyalah wujud di peringkat awal sahaja, lama kelamaan ia akan menjadi satu kebiasaan juga.

Tuan yang di-Pertua, mengenai kos pengeluaran pula, kos menempa satu keping duit syiling adalah sekali ganda lebih mahal daripada kos mencetak satu keping wang kertas \$1. Tetapi dalam jangkamasa panjang pengeluaran duit syiling \$1 lebih menguntungkan kerana usia penggunaannya adalah kira-kira 20 kali lebih lama daripada usia penggunaan wang kertas \$1.

Tuan Mohd. Tamrin bin Abdul Ghafar: Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Timbalan Menteri menyatakan bahawa kos pengendalian cetak duit syiling ini lebih mahal daripada duit kertas. Bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri memberitahu Dewan ini berapakah perbezaan itu, how much is the cost, berapa kos sebenar tiap-tiap syiling itu?

Dato' Loke Yuen Yow: Tuan Yang di-Pertua, minta maaf, saya tidak ada maklumat yang ditanya tadi itu dengan terperinci.

Tuan Mohd. Tamrin bin Abdul Ghafar: Tuan Yang di-Pertua, ini adalah soalan asal yang ditulis di sini, sepatutnya Yang Berhormat Timbalan Menteri bila datang ke Dewan ini sudah ada sedia jawapan itu. (*Tepuk*)

Timbalan Yang di-Pertua (Dato Haji Mohamed Amin bin Haji Daud): Yang Berhormat, beri dia jawab dahulu.

Dato' Loke Yuen Yow: Walau bagaimanapun, kalau Yang Berhormat

masih berminat, Kementerian Kewangan boleh menjawab melalui surat.

EKSPORT KAYU KAYAN/BIJIH TIMAH/ KELAPA SAWIT/KOKO

7. Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan minta Menteri Perusahaan Utama menyatakan setakat 1-10-1989 eksport hasil-hasil berikut dan jumlah pendapatannya:

- (a) kayu-kayan;
- (b) bijih-timah;
- (c) kelapa sawit; dan
- (d) koko.

Timbalan Menteri Perusahaan Utama (Dato' Alias bin Md. Ali): Tuan Yang di-Pertua, perangkaan mengenai jumlah dan pendapatan eksport hasil-hasil kayu kayan, bijih timah, kelapa sawit dan koko setakat 1/10/1989 masih lagi dalam proses penyediaan. Walau bagaimanapun, bagi tempoh dari Januari hingga Julai, 1989, jumlah dan pendapatan eksport bagi hasil tersebut adalah seperti berikut:

<i>Hasil</i>	<i>Jumlah Eksport</i>	<i>Nilai Eksport</i>
Kayu Kayan	14,780,000 meter padu	\$4,000 juta
Bijih Timah	30,380 tan	744 juta
Kelapa Sawit	3,700,000 tan	3,480 juta
Koko	127,600 tan	466.6 juta

Tuan Sim Kwang Yang: Tuan Yang di-Pertua, memandangkan bahawa sebanyak \$4,000 juta telah didapati daripada pengeksportan kayu kayan, maka soalan saya yang pertama ialah dalam apakah bentuk kayu kayan yang dieksportkan iaitu sama ada dalam bentuk yang diproses ataupun kayu balak sahaja?

Tuan Yang di-Pertua, soalan yang kedua, apakah akan terjadi dengan pengumuman yang dibuat oleh Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri bahawa pengeksportan kayu balak akan diharamkan dari negeri Sarawak dan Sabah dan bilakah perundingan akan diadakan dengan

negeri-negeri Sabah dan Sarawak dan bagaimanakah selepas itu industri-industri berasaskan kayu dibangunkan di kedua-dua negeri itu supaya walaupun peng-eksportan kayu diharamkan kita masih boleh dapat lebih faedah dengan mengeksportkan barang-barang yang dibuat dari kayu kayan "value-addedness"? Itulah dua soalan.

Dato' Alias bin Md. Ali: Tuan Yang di-Pertua, daripada jumlah eksport yang saya sebutkan tadi sebahagian besar daripadanya ialah dalam bentuk kayu balak iaitu 11,500,000 meter padu dengan nilai \$2,400 juta dan yang selebihnya ialah dalam bentuk kayu gergaji, papan lapis dan veneer. Dan daripada tiga kumpulan ini, yang paling besarnya ialah kayu gergaji dengan sebanyak kira-kira 2,600,000 meter padu dengan nilai \$1,400 juta.

Mengenai soalan yang kedua, apakah akan jadi apabila eksport kayu balak daripada Sabah dan Sarawak, saya ingin menjelaskan bahawa perundingan-perundingan antara pihak Kerajaan pusat dan Kerajaan-kerajaan negeri Sabah dan Sarawak masih lagi berjalan dan tidak ada sebarang keputusan muktamad dibuat mengenai perkara ini. Proses perundingan ini sebenarnya, telah bermula sejak beberapa ketika dahulu sedang berterusan. Saya tidak dapat menjelaskan bila proses ini akan selesai.

Mengenai soalan ketiga, apa akan berlaku selepas perusahaan kayu balak ini tidak lagi dieksport, saya ingin menjelaskan bahawa tujuan kita ialah untuk memupuk perusahaan hiliran yang berasaskan kayu bagi Sabah dan Sarawak supaya dengan langkai tersebut banyak kilang-kilang kayu dapat dialih ke negeri Sabah dan Sarawak bagi mengeluarkan barang-barang yang siap yang akan mendapat nilai tokok yang lebih tinggi.

Untuk maklumat Ahli Yang Berhormat dari Kuching bagi negeri Sarawak sendiri, sudah disediakan satu kawasan perusahaan yang berasaskan kayu iaitu di Bintulu dan setakat ini kita telah menerima banyak permohonan, kalau tidak silap saya, antara 8 hingga 10 permohonan daripada syarikat-

syarikat termasuk syarikat-syarikat besar antarabangsa yang berorientasikan eksport yang berminat untuk membuka perusahaan mereka di Bintulu dan kita harapkan Bintulu akan menjadi satu pusat pengeluaran bahan-bahan kayu yang telah siap, yang terbesar, bukan sahaja di Sarawak tetapi juga di Semenanjung.

Dato' Haji Zakaria bin Haji Abdul Rahman: Tuan Yang di-Pertua, beberapa tahun kebelakangan ini kita dapat beberapa jenis komoditi kita yang dieksport menghadapi masalah tekanan daripada setengah-setengah negara asing, sama ada melalui sekatan-sekatan tarif atau tekanan harga atau mutu atau yang berbentuk kempen-kempen anti barangan komoditi kita yang berkenaan itu. Soalan saya adakah ini berlaku kerana kelemahan kita di dalam memainkan peranan dalam hubungan antarabangsa atau politik antarabangsa yang menyebabkan setengah-setengah negara besar bersikap "hostile" terhadap komoditi eksport kita, kerana kita dapat barang-barang komoditi yang sama yang dieksport oleh setengah-setengah negara lain di Afrika dan Amerika Selatan tidak mendapat tekanan seperti yang kita alami?

Soalan yang kedua, bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri memaklumkan apakah kedudukan sebenar tentang beberapa skim stok penimbal atau buffer stock yang telah kita lancarkan untuk melindungi bahan-bahan komoditi kita pada masa-masa yang lalu dan bagaimana keadaannya sekarang ini?

Dato Alias bin Md. Ali: Tuan Yang di-Pertua, saya tidak bersetuju dengan pendapat Ahli Yang Berhormat dari Besut bahawa timbulnya kempen sekatan dalam bentuk tarif dan bukan tarif terhadap barangan komoditi kita berpunca daripada kelemahan kita untuk memainkan peranan dalam badan-badan antarabangsa. Yang sebenarnya, soalan yang dikemukakan oleh Ahli Yang Berhormat itu tidak begitu tepat oleh kerana bangkangan-bangkangan di dalam bentuk kempen memburuk-burukkan bahan-bahan pengeluaran kita bukan ditaja oleh Kerajaan-kerajaan negeri-negeri atau negara-negara disebut

oleh Yang Berhormat. Segala kempen, baik terhadap kelapa sawit atau kayu-kayan yang kita dengar adalah berpunca daripada badan-badan atau kumpulan-kumpulan di luar Kerajaan dan setengah-setengah daripada Kerajaan seperti Kerajaan Amerika Syarikat sendiri tidak bersetuju dengan kempen memburukkan minyak kelapa sawit keluaran kita.

Mengenai kempen-kempen yang dijalankan itu setengah-setengahnya berpunca daripada kejayaan kita, iaitu apa yang kita panggil, dengan izin, "problem of success" kerana kejayaan kita menjadi pengeluar utama setengah-setengah bahan menimbulkan perasaan tidak senang di kalangan setengah-setengah kumpulan yang bersaing dengan kita mengeluarkan barang yang hampir serupa menyebabkan mereka mengadakan beberapa kempen memburukkan barang pengeluaran kita.

Memang benar di beberapa buah negara terdapat sekatan-sekatan dalam bentuk tarif yang dikenakan terhadap barang-barang mentah, bukan sahaja daripada negara kita tetapi daripada negara-negara lain juga. Jadi, kalau sekatan yang dikenakan oleh Kerajaan akan terkena kepada seluruh pengeluaran, seluruh negara, di seluruh dunia, bukan Malaysia sahaja. Jadi, tidak tepat untuk mengatakan bahawa timbulnya sekatan-sekatan ini berlaku kerana kelemahan kita atau kegagalan kita untuk memainkan peranan kita di dalam badan-badan antarabangsa.

Saya ingin menjelaskan kepada Yang Berhormat bahawa Malaysia sentiasa mengambil peranan aktif di dalam badan-badan antarabangsa, berunding untuk merobohkan sekatan-sekatan perdagangan dalam bentuk tarif dan bukan tarif dalam beberapa banyak kumpulan yang kita sertai di seluruh dunia.

BANDUAN VIP ABDULLAH ANG— LAYANAN ISTIMEWA

8. Tuan Haji Bujang bin Haji Ulis minta Menteri Dalam Negeri menyatakan:

(a) apakah bukti-bukti menyatakan bahawa banduan-banduan VIP dan

kaya seperti Abdullah Ang telah diberi layanan istimewa oleh pekerja-pekerja tertentu Penjara kita;

(b) apakah tindakan yang telah, sedang dan akan diambil oleh Kerajaan terhadap pihak pengurusan dan pegawai/pekerja penjara yang telah bersubahat dan terlibat dalam kes seperti kes Abdullah Ang; dan

(c) apakah Kerajaan bercadang hendak mengumumkan laporan kes Abdullah Ang secara public supaya seluruh rakyat tahu akan perbuatan mereka yang bersalah. Kalau tidak, mengapa. Kalau ya, bila.

Timbalan Menteri Dalam Negeri (Dato' Megat Junid bin Megat Ayob: Tuan Yang di-Pertua, memandangkan Laporan Jawatankuasa Penyiasatan mengenai Layanan Banduan di Penjara Pusat, Kajang, Selangor telah diumumkan kepada orang ramai pada 16hb November, 1989, maka tidaklah ada apa-apa lagi yang ingin saya tambah.

Tuan Lim Kit Siang: Tuan Yang di-Pertua, adakah Yang Berhormat Timbalan Menteri sedar bahawa laporan yang ada disiarkan hari ini tidak memberi sebab yang memuaskan untuk menerangkan kenapa Perkhidmatan Penjara kita sudah sampai satu peringkat di mana Penjara Kajang sudah menjadi sebuah hotel bertaraf "5 Bintang" (5-star hotel) (*Tepuk*) di mana ada layanan-layanan seperti "water bed", (*Tepuk*) saya pun tidak pernah tengok atau rasa, ramai orang pun tidak pernah tengok dan rasa, dan di mana kakitangan-kakitangan Perkhidmatan Penjara sudah jadi bodyguard, atendan banduan-banduan. (*Tepuk*) Oleh kerana ini bukan kes seorang sahaja, Abdullah Ang, ada disebut dalam laporan, Tan Koon Swan, Kee Yong Wee (*Tepuk*), bekas pemimpin MCA. Kenapa laporan itu tidak ada memberi laporan atau perakuan mengenai layanan-layanan istimewa yang dinikmati oleh Tan Koon Swan dan Kee Yong Wee? (*Tepuk*) Adakah bahagian itu di "censored" sebelum laporan itu disiarkan? Adakah Kerajaan rela untuk mengadakan satu siasatan terbuka

atau Parliamentary siasatan (*Tepuk*) supaya skandal layanan VIP untuk banduan-banduan ini bolehlah dapat satu gambaran yang sepenuhnya dan penyakit yang begitu dalam untuk dihakiskan dan bukan semacam sekarang ini satu "exercise in damage control" sahaja.

Akhirnya, adakah Yang Berhormat Timbalan Menteri rela untuk memberikan Ahli-ahli Parlimen laporan tersebut? (*Tepuk*)

Dato' Megat Junid bin Megat Ayob: Tuan Yang di-Pertua, sungguhpun saya katakan tadi bahawa saya tidak mahu menambah apa-apa, tetapi untuk menyahut permohonan Wakil dari Tanjong, saya bantulah.

Yang pertama, Kementerian berpuas hati dengan laporan penyiasatan yang telah dibuat oleh Jawatankuasa Kementerian Dalam Negeri.

Yang kedua, Kementerian sedar dan saya sendiri sedar perkara-perkara yang telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat tadi. Dengan kesedaran itulah sungguhpun laporan ini merupakan laporan dalaman, tetapi dengan kehendak orang ramai, kita telah bersedia untuk melaporkan kepada orang ramai walaupun inilah pertama kali dalam sejarah Kementerian Dalam Negeri melaporkan satu laporan dalaman untuk orang ramai.

Yang ketiga, oleh kerana pihak Kementerian sudah mempasti perkara-perkara yang berlaku dan sudah memastikan apakah bentuk yang akan dilakukan agar perkara ini tidak akan berulang lagi, maka satu Jawatankuasa yang dipohon oleh Yang Berhormat itu tidak perlu.

Yang keempat, kalau sekiranya ada daripada pihak Yang Berhormat yang inginkan laporan ini, sila berhubung dengan saya dan saya akan memberikannya hanya kepada yang memerlukan. Saya tidak mahu laporan ini diambil, lepas itu dibuang begitu sahaja.

Dato' Haji Mohammad Abu Bakar bin Rautin Ibrahim: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Sungguhpun Yang Berhormat Timbalan Menteri tidak me-

nyatakan kemudahan-kemudahan istimewa yang diberi kepada banduan-banduan VIP ini, tetapi kita dapat membaca laporan daripada akhbar di atas siasatan yang telah pun dibuat. Ini saya rasa lebih kurang sama juga dengan apa yang terdapat di penjara-penjara di Amerika Syarikat dimana baru-baru ini kita dapat berita bahawa Zsa Zsa Gabor sungguhpun dihukum 3 hari penjara, tetapi telah dapat layanan istimewa dengan bilik yang berhawa dingin, TV berwarna, peti sejuk dan sebagainya. Jadi, saya ingin tahu daripada Kementerian sama ada pihak Kerajaan akan menswastakan Penjara Malaysia (*Ketawa*)—ini supaya dapat memberikan kemudahan-kemudahan yang sama (*Ketawa*) dengan bayaran-bayaran yang tinggi supaya penjara ini menjadi satu Jabatan yang mendapat keuntungan kepada Kerajaan. (*Ketawa*)

Dato' Megat Junid bin Megat Ayob: Tuan Yang di-Pertua, setakat ini Kerajaan belum bercadang untuk menswastakan penjara. (*Ketawa*) Bagaimanapun, kalau Yang Berhormat dari Kuala Kedah boleh mengutarakan satu kertas kerja yang begitu baik, yang menguntungkan ke semua pihak, pihak Kementerian sanggup menerima dan mengkajinya.

Dr Goh Cheng Teik: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Di samping mengucapkan syabas dan tahniah kepada Kementerian Dalam Negeri dan juga kepada *Malay Mail*, ingin saya tanya Yang Berhormat Menteri sama ada Kerajaan bercadang menangkap Abdullah Ang semula dan hantar beliau balik ke Penjara Kajang supaya menggantikan masa yang beliau belanja di luar penjara.

Dato' Megat Junid bin Megat Ayob: Tuan Yang di-Pertua, untuk pembetulan, saya hanya Timbalan Menteri, bukan Menteri.

Perkara yang kedua, oleh kerana laporan ini telah pun pihak Kementerian panjangkan kepada pihak Polis dan pihak Anti-Corruption, dengan izin, biarlah kedua-dua agensi ini mengkaji laporan ini. Jikalau ada

perkara-perkara yang bersabit dan bersabit kepada perkara tersebut, maka bolehlah Abdullah Ang ini didakwa mengikut sepertimana dikehendaki oleh kedua-dua agensi tersebut.

Timbalan Yang di-Pertua (Dato Haji Mohamed Amin bin Haji Daud): Yang Berhormat Tuan Thomas Salang Siden.

Tuan P. Patto: (*Bangun*)

Tuan Thomas Salang Siden: Tuan Yang di-Pertua, soalan Nombor 9.

Timbalan Yang di-Pertua (Dato Haji Mohamed Amin bin Haji Daud): Yang Berhormat dari Ipoh, duduk!

Tuan P. Patto: Yang Berhormat Timbalan Menteri gunakan laporan akhbar menjawab satu soalan dalam Dewan ini. Saya rasa itu tidak betul.

Timbalan Yang di-Pertua (Dato Haji Mohamed Amin bin Haji Daud): Yang Berhormat, duduk! Yang Berhormat tidak semestinya menerima apa yang dia terangkan . . .

Tuan P. Patto: Dia buat kenyataan dalam akhbar dan balik ke Dewan dan kata "saya sudah jawab"—mana boleh!

Timbalan Yang di-Pertua (Dato Haji Mohamed Amin bin Haji Daud): Yang Berhormat tidak semesti menerima apa yang dilaporkan atau dijawab.

Tuan P. Patto: . . . itulah saya buat soalan tambahan. (*Ketawa*)

Timbalan Yang di-Pertua (Dato Haji Mohamed Amin bin Haji Daud): Sudah lebih, saya sudah beri tiga. Kalau tidak puas hati lagi, Yang Berhormat boleh buat usul.

PEMBINAAN JALANRAYA DI SABAH/SARAWAK

9. Tuan Thomas Salang Siden minta Menteri Kerjaraya menyatakan apakah peraturan dan syarat-syarat yang terbaru untuk mempercepatkan perjalanan membina jalan raya khasnya di Sabah dan

Sarawak; adakah benar bahawa peruntukan yang diagihkan oleh Kerajaan Pusat untuk membina jalan di Sarawak tidak dapat dibelanjakan oleh Kerajaan Negeri dalam masa-masa yang lepas dan mengapa.

Timbalan Menteri Kerjaraya (Dato' Alexander Yu Lung Lee): Tuan Yang di-Pertua, sepertimana Ahli Yang Berhormat sedia maklum, pada 14hb November 1989 di Dewan yang mulia ini, saya telah memberi jawapan berkenaan dengan peraturan-peraturan dan syarat-syarat yang terbaru untuk mempercepatkan perjalanan pembinaan jalan raya. Walau bagaimanapun, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, sebagai langkah untuk mempercepatkan proses pembinaan jalan raya pada masa sekarang, Kerajaan telah melaksanakan sistem pra kelayakan atau pre-qualification, terhadap kontraktor-kontraktor pembinaan jalan. Syarat-syarat dan kriteria yang dikenakan di dalam urusan pemilihan pra kelayakan kontraktor-kontraktor adalah ditumpukan kepada aspek-aspek kemampuan kewangan, kelayakan teknikal serta pengalaman dalam bidang kerja-kerja membina jalan. Hanya kontraktor-kontraktor yang mempunyai kemampuan serta kecekapan kewangan, kelayakan teknik dan pengalaman yang secukupnya sahaja dibenarkan menyertai urusan tawaran projek-projek jalan berkenaan. Selain dari itu, Kerajaan juga sedang mengambil langkah untuk mempercepatkan proses tawaran.

Di samping itu, satu jawatankuasa khas pengesanan projek telah pun ditubuhkan pada bulan Ogos, 1989 untuk mengawasi prestasi dan perjalanan projek-projek pembangunan di Sabah, Sarawak dan Semenanjung Malaysia. Jawatankuasa ini dipengerusikan oleh Yang Berhormat Menteri Kerjaraya.

Tambahan pula untuk menarik minat penyertaan pihak kontraktor-kontraktor besar yang berkemampuan, Kementerian Kerjaraya telah bersetuju untuk menyumbang beberapa projek ke dalam package yang lebih besar seperti yang telah saya sebutkan di Dewan yang mulia ini pada 14hb November dahulu.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai prestasi perbelanjaan, memang benar peruntukan yang disediakan oleh Kerajaan Pusat untuk membina jalan tidak dapat dibelanjakan sepenuhnya oleh JKR Sarawak untuk tahun 1986 hingga 1988 oleh sebab-sebab berikut:

- (i) kontraktor-kontraktor gagal menyiapkan kerja di dalam tempoh kontrak;
- (ii) proses tawaran yang mengambil masa yang agak panjang;
- (iii) masalah kelewatan dalam urusan perolehan tanah.

Walau bagaimanapun, JKR Sarawak telah menyatakan keyakinan kepada Kementerian Kerjaraya bahawa peruntukan yang disediakan akan dapat dibelanjakan sepenuhnya dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelima yang akan berakhir pada tahun 1990.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, adalah dianggarkan bahawa 96.33% atau \$51.26 juta dibelanjakan daripada \$572.23 juta peruntukan Rancangan Malaysia Kelima bagi projek jalan raya akan dapat dibelanjakan dalam tempoh rancangan tersebut. Pencapaian ini dianggap sangat memuaskan.

Dato' Haji Saidin bin Haji Mat Piah: Soalan tambahan. Tadi Yang Berhormat Timbalan Menteri telah mengatakan bahawa kontraktor-kontraktor yang gagal kerana tidak dapat menyiapkan projek di masa yang telah ditetapkan. Saya ingin bertanya, adakah juga sebab terdapat setengah-setengah daripada kontraktor-kontraktor itu yang mempunyai banyak projek, maka dengan sebab itu mungkin dia pilih mana-mana projek yang menguntungkan sahaja disudahkan dan yang difikirkan kurang menguntungkan seperti mana yang berlaku ke atas kegagalan yang disebut oleh Yang Berhormat?

Dato' Alexander Yu Lung Lee: Tuan Yang di-Pertua, bila Kementerian mengkaji tender-tender yang dikeluarkan, memanglah ada satu benda yang JKR mengkaji, iaitu kemampuan termasuk berapa kontrak seorang kontraktor sudah ada.

Tuan Haji Bujang bin Haji Ulis: Tuan Yang di-Pertua, mengenai penerangan Yang Berhormat Timbalan Menteri dari segi mendapatkan tanah daripada Negeri-negeri Sabah dan Sarawak tadi sebagaimana kita sedia maklum, Kerajaan melalui Dewan Rakyat ini telah meluluskan satu undang-undang di mana dalam usaha Kerajaan untuk melaksanakan projek Kerajaan dengan cepat, maka Kerajaan Negeri sepatutnya memberi kerjasama dari segi membenarkan tanah itu digunakan, diambilalih oleh pihak Kerajaan Persekutuan. Jadi, sejauhmanakah, pelaksanaan projek-projek JKR setakat ini selepas undang-undang itu diluluskan, cepat terlaksana dan terjamin akan terlaksana.

Yang keduanya, kadangkala didapati juga ada yang mengatakan bahawa walaupun ada kontraktor yang memenuhi syarat-syarat yang dikehendaki oleh JKR, tetapi ada juga tuduhan mengatakan bahawa mereka juga tidak dapat dan yang memuaskan kehendak JKR itu yang dapat. Adakah itu benar atau tidak?

Yang ketiganya, dari segi pemerosesan projek-projek JKR di Sarawak kerana banyak sangat diperkatakan bahawa wang terpaksa dibalikkan kepada Kerajaan Persekutuan kerana kelambatan pemerosesan, kelambatan pelaksanaan dan sebagainya. Adakah setakat ini Kerajaan berusaha untuk menentukan supaya pemerosesan, pelaksanaan projek-projek itu ditentukan supaya ianya tepat dengan masa yang ditentukan oleh Kerajaan?

Dato' Alexander Yu Lung Lee: Tuan Yang di-Pertua, berkenaan memperoleh tanah memanglah Kerajaan Persekutuan bekerjasama dengan Kerajaan Negeri, tetapi masalah ini bukan begitu mudah oleh sebab ada kemungkinan Wakil-wakil Rakyat di kawasan-kawasan tersebut kacau dan saya harap Wakil-wakil Rakyat di kawasan masing-masing boleh memberi kerjasama juga pada Kerajaan Negeri.

Berkenaan jawapan kedua, ini memang ada kontraktor-kontraktor yang menuduh bahawa pemilihan ini tidak teratur atau tidak memenuhi syarat-syarat oleh sebab

cuma satu kontraktor boleh dapat. Kalau ada 20 kontraktor menawarkan, cuma satu boleh dapat dan 19 kontraktor ini tidak puas hati. Kita ada formula untuk memproseskan tawaran-tawaran yang diterima oleh kontraktor-kontraktor dan kontraktor yang memenuhi syarat-syarat dengan penuhnya kita pilih. Dan ini melalui satu proses di mana kajian dibuat dengan teliti.

Berkenaan jawapan ketiga, oleh sebab kita sedar ada kelemahan-kelemahan di dalam proses menender dan saya sebutkan tadi kita telah ubah dan kita mempercepatkan proses untuk menender supaya projek-projek di negeri Sarawak khasnya boleh menjalankan dengan cepat lagi.

Timbalan Yang di-Pertua (Dato Haji Mohamed Amin bin Haji Daud): Yang Berhormat Tuan Hashim bin Safin.

(Soalan No. 10 Y.B. Tuan Hashim bin Safin tidak hadir).

AKTA HAKCIPTA— PELANGGARAN

11. Tuan Hsing Yin Shean minta Menteri Perdagangan dan Perindustrian menyatakan sejak perlaksanaan Akta Hakcipta 1987 (Copyright Act, 1987), berapakah jumlah kes melanggar Akta tersebut yang tercatat sehingga Oktober, 1989; dalam jumlah tersebut, berapakah kes-kes yang dihadapkan ke mahkamah. Dan berapakah jumlah barang-barang yang dinilai telah dirampas bagi tempoh yang sama; adakah barang-barang yang dirampas ini dimusnahkan. Jika tidak, mengapa. Jika ya, bagaimana.

Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian (Dato' Kok Wee Kiat): Tuan Yang di-Pertua, butir-butir mengenai tindakan Kementerian Perdagangan dan Perindustrian di bawah Akta Hakcipta 1987 sejak tarikh berkuatkuasanya sehingga 16hb Oktober, 1989 adalah seperti berikut:

- (a) Jumlah kes yang diambil—947 kes.

- (b) Jumlah kes yang telah didaftarkan di mahkamah—209 kes.
- (c) Jumlah kes yang masih dalam siasatan lanjut—738 kes.
- (d) Jumlah kes yang telah selesai di bicarakan—14 kes.
- (e) Nilai keseluruhan barang yang disita—\$3,930.337.
- (f) Nilai barang yang dirampas bagi 14 kes yang telah selesai di bicarakan—\$11,310.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, barang-barang yang boleh disita di bawah Akta Hakcipta 1987 ialah salinan-salinan langgaran, perekaan yang digunakan atau bertujuan untuk digunakan bagi membuat salinan-salinan langgaran dan apa-apa dokumen atau artikel lain yang dengannya atau berhubungan dengannya apa-apa kesalahan telah dilakukan di bawah Seksyen 41 Akta tersebut.

Tindakan ke atas barang-barang yang disita di bawah Akta ini adalah seperti berikut:

- (a) bagi barang-barang yang berhubungan dengan kes-kes yang masih dalam siasatan atau yang perbicaraannya di mahkamah belum selesai, ianya diletakkan di bawah simpanan dan jagaan Pengawal Hakcipta atas arahan Mahkamah sehingga perbicaraannya selesai; dan
- (b) bagi barang-barang yang telah selesai dibicarakan, tindakan ke atasnya diambil mengikut keputusan dan perintah mahkamah.

Berhubungan dengan barang-barang yang dirampas dan diserahkan kepada Kementerian Perdagangan dan Perindustrian untuk dimusnahkan atas Perintah Mahkamah, Kementerian Perdagangan dan Perindustrian memusnahkannya secara membakarnya hingga hangus setelah berpuas hati bahawa tiada rayuan dibuat oleh mana-mana pihak ke atas keputusan Mahkamah dalam tempoh untuk membuat rayuan telah luput.

Tuan Lim Guan Eng: Soalan tambahan, Tuan Yang di-Pertua. Saya hendak bertanya Timbalan Menteri berkenaan jenis apakah barang-barang yang disita dan juga apakah hukuman yang dikenakan kepada mereka yang melanggar Akta Hakcipta 1987. Mengenai disket atau barang-barang komputer sama ada setakat ini, adakah aduan atau tindakan diambil terhadap sesiapa yang melanggar Akta ini mengenai komputer?

Dato' Kok Wee Kiat: Tuan Yang di-Pertua, di sini saya ada butir-butir terhadap 14 kes yang kita sudah hadapkan ke mahkamah dan di sini pun ada maklumat mengenai beberapa jenis barang, misalnya barang merupakan salinan langgaran pita rakaman bunyi, 24 unit salinan langgaran pita rakaman bunyi, baju T (T shirt), kaset video salinan langgaran filem, 3 unit perakam video, dan satu unit T.V. warna.

Berkenaan soalan yang kedua, sehingga 16hb Oktober tahun ini kita dapat aduan mengenai tiga program komputer. 7 kes ada di peringkat siasatan pada masa sekarang dan dari siasatan daripada 7 kes itu, 5 sudah menghasilkan kes dan kalau Ahli Yang Berhormat berminat, nilai rampasannya ialah \$1,028 sahaja.

Tuan Lau Dak Kee: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Menurut jawapan daripada Timbalan Menteri menyatakan bahawa sejumlah 947 kes telah dikenalpasti dan hanya 14 kes dapat diselesaikan melalui mahkamah. Mengapakah begitu kurang atau sedikitnya kes yang berkenaan dengan dukacita dapat dibawa ke mahkamah? Apakah sebabnya mengambil masa yang begitu panjang untuk mendakwakan mereka di dalam mahkamah?

Soalan yang kedua . . .

Timbalan Yang di-Pertua (Dato Haji Mohamed Amin bin Haji Daud): Satu soalan sahaja Yang Berhormat, sebab masa tidak ada.

Dato' Kok Wee Kiat: Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat dari Pasir Pinji sudah salah faham jawapan saya tadi. Pada masa sekarang ada 209 kes telah daftarkan di mahkamah; 14 kes itu telah

diselesaikan. Di sini saya ingin mengingatkan Ahli Yang Berhormat, mungkin beliau belum menjadi seorang Pegawai Polis untuk menyiasat kes-kes dan kalau beliau ada pengalaman dalam bidang itu, beliau akan tahu siasatan itu bukan satu perkara yang senang dan ianya mesti memakan masa.

Timbalan Yang di-Pertua (Dato Haji Mohamed Amin bin Haji Daud): Masa sudah cukup.

(Masa untuk Pertanyaan bagi Jawab Mulut telah cukup dan Jawapan bagi Pertanyaan No. 10, 12 hingga 28 adalah diberi di bawah ini).

LEMBAGA PERUSAHAAN NANAS TANAH MELAYU— PERANAN

10. Tuan Hashim bin Safin minta Menteri Perusahaan Utama menjelaskan tentang peranan yang dimainkan oleh Lembaga Perusahaan Nanas Tanah Melayu. Apakah Lembaga ini masih wujud dan kalau ianya masih wujud, sejauh mana ia berperanan di dalam perusahaan nanas negara.

Dato' Alias bin Md. Ali: Lembaga Perusahaan Nanas Tanah Melayu (LPNTM) telah ditubuhkan di bawah Ordinan Perusahaan Nanas 1957 dan ianya masih wujud. LPNTM adalah memainkan peranan utama dalam memajukan industri nanas negara dengan mengawasi aktiviti penanaman nanas, pemprosesan dan pemasaran nanas kaleng melalui fungsi-fungsi berikut:

- (a) Mengawal pengeluaran, pengedaran dan pemasaran buah nanas ke kilang dan juga nanas kaleng.
- (b) Merundingkan perjanjian harga dan gred buah nanas untuk dijual ke kilang nanas berdaftar.
- (c) Mentadbir dan mengawasi kawalan dan peraturan-peraturan kesihatan di kilang pengkaleng nanas.
- (d) Mengurus, mengawal dan mengeluarkan bantuan kewangan/subsidi kepada pekebun kecil.

- (e) Mengurus tabung ses dan membuat perakuan mengenai kadar ses.
- (f) Mengendalikan pendaftaran pekebun kecil nanas, penjual/pembeli, dan pengeksport.
- (g) Mengumpul dan menyimpan rekod perangkaan mengenai perusahaan nanas serta mengkaji dari masa ke semasa kedudukan industri serta pasaran nanas ka-
lang di pasaran dunia.

KERETA BOMBA SAMPAI DI TEMPAT KEBAKARAN

12. Tuan Haji Mohamad bin Haji Isa minta Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan menyatakan ketibaan kereta-kereta bomba di tempat kebakaran (bandar-bandar kecil) selalunya memakan masa yang lama dan biasanya sesudah api dapat di-
padam.

- (a) adakah Kerajaan bercadang untuk menambahkan anggota-anggota bomba serta dengan kenderaan sekali bagi menampung kekura-
ngan ahli-ahli bomba; dan
- (b) adakah cadangan Kerajaan supaya diwajibkan setiap pendudukan tempatan menjalani latihan bomba bagi membantu pasukan bomba daerah.

Tuan Osu bin Haji Sukam: Cepat atau lambat (ketibaan) sesebuah kereta bomba sampai di sesuatu tempat kebakaran ada-
lah bergantung kepada banyak faktor. Di antara faktor yang melewati ketibaan bomba adalah seperti berikut:

- 1. Panggilan kebakaran yang lewat di-
buat kepada Jabatan Bomba.
- 2. Kesesakan jalan raya yang menye-
babkan kereta bomba sukar ber-
gerak.
- 3. Kekurangan kerjasama orang ramai
di dalam memudahkan pergerakan
kereta bomba di jalan raya semasa
kecemasan.

- 4. Keadaan jalan raya yang tidak be-
rapa elok yang menyukarkan
pergerakan kereta bomba.
- 5. Maklumat tempat kebakaran yang
dikemukakan tidak tepat menye-
babkan bomba sukar mengenal-
pasti tempat kebakaran.

Oleh hal yang demikian, sukacita saya menyeru di sini supaya orang ramai mem-
beri kerjasama sepenuhnya pada bomba
semasa kecemasan untuk membolehkan
tindakan segera dan berkesan dapat di-
ambil.

- (a) Kerajaan memang sedar akan
kekurangan anggota bomba juga
kereta bomba di seluruh negara.
Justeru itu, Kerajaan telah pun
merancang untuk membesarkan
bilangan keanggotaan dan alat-
alat operasi kebomba termasuk
kereta bomba. Walau bagaimanapun,
rancangan pembesaran ini adalah
bergantung kepada
kedudukan kewangan negara.
- (b) Pada masa ini Kerajaan belum lagi
bercadang untuk mewajibkan semua
penduduk bagi menjalani latihan
kebomba memadam kebakaran.
Walaupun bagaimanapun, Kerajaan
sentiasa menggalakkan penduduk
setempat untuk menubuhkan
pasukan bomba sukarela di kawasan
yang berisiko tinggi. Penubuhan
pasukan-pasukan seperti ini akan
dapat membolehkan tindakan
pemadaman kebakaran yang
segera sebelum kedatangan kereta
bomba. Sehubungan dengan itu
Kerajaan melalui Jabatan Per-
khidmatan Bomba akan sentiasa
bersedia untuk memberi latihan dan
bantuan yang perlu kepada pasukan-
pasukan bomba sukarela yang di-
tubuhkan.

SEKOLAH SWASTA— PENUBUHAN

13. Tuan Haji Abdul Rahman bin Bakar
minta Menteri Pendidikan menyatakan:

- (a) apakah Kementerian Pendidikan
tidak mempunyai format/pelan

husus bagi meluluskan pembukaan sesebuah sekolah per-sendirian di negara kita. Berapa banyakkah jumlah sekolah swasta di negara ini berasaskan kategori;

- (1) Sekolah Rendah;
- (2) Sekolah Menengah;
- (3) Kolej dan Universiti;

- (b) apakah langkah yang akan diambil oleh Kementerian Pendidikan untuk mengatasi masalah moral pelajar yang semakin merosot;
- (c) apakah bantuan yang telah dan akan diberikan kepada Sekolah Menengah Agama Taufiqiah Khairiah Al-Halimiah, Padang Lumat yang terbakar dan mengorbankan 27 pelajar baru-baru ini; dan
- (d) apakah langkah-langkah yang telah dirancang oleh pihak tuan agar peristiwa malang seumpama ini tidak akan berulang lagi termasuk di sekolah-sekolah yang lain.

Tuan Woon See Chin:

- (a) Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, penubuhan sesebuah sekolah swasta adalah dikawal oleh peruntukan-peruntukan undang-undang terutamanya Akta Pelajaran 1961. Mengikut seksyen 44 Akta tersebut, semua sekolah dan institusi pendidikan, melainkan jika dikecualikan, hendaklah didaftarkan. Permohonan untuk mendaftarkan sesebuah sekolah atau institusi pendidikan disampaikan kepada Pendaftar Sekolah-sekolah Negeri dan dikaji dengan teliti. Setelah Pendaftar berpuashati bahawa sesebuah sekolah itu sesuai ditubuhkan dan bangunan yang dicadangkan adalah sesuai serta selamat digunakan, barulah ia didaftarkan.

Bilangan sekolah swasta di negara ini berasaskan kategori adalah seperti berikut:

Sekolah Rendah	72
Sekolah Menengah	612
Sekolah Perdagangan	353
Sekolah Teknik	16
Kolej	14
Jumlah	<u>1067</u>

- (b) Langkah yang sedang diusahakan oleh Kementerian Pendidikan untuk mengatasi masalah moral pelajar dan seterusnya untuk melahirkan rakyat Malaysia yang bukan sahaja berilmu pengetahuan tetapi juga berakhlak mulia, adalah dengan melaksanakan Kurikulum Baru Sekolah Rendah (KBSR) dan Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah (KBSM), di mana setiap mata pelajaran mengandungi unsur-unsur nilai murni, yang merentasi kurikulum. Di masa yang sama, mata pelajaran moral diberi penekanan dan diwajibkan kepada pelajar-pelajar bukan Islam, sama seperti mata pelajaran Agama Islam bagi pelajar-pelajar Islam. Selain daripada itu, pelajar-pelajar juga didedahkan kepada aspek-aspek nilai murni bagi pemupukan peribadi mulia individu melalui kegiatan ko-kurikulum sekolah seperti Persatuan Bulan Sabit, Puteri Islam, Pandu Puteri dan sebagainya. Aktiviti-aktiviti ko-kurikulum ini akan dapat membantu dalam melatih dan mendidik pelajar-pelajar supaya bersifat sendiri, di mana mereka mempunyai kesedaran mendisiplinkan diri tanpa paksaan dan kawalan dari luar.
- (c) Menyentuh mengenai bantuan kerana kebakaran asrama sekolah tersebut Jabatan Kemajuan Negeri Kedah dengan kerjasama Jabatan Perdana Menteri sedang menjalankan kajian untuk mengenalpasti bentuk bantuan yang akan

diberikan. Berdasarkan peraturan yang sedia ada, Kementerian Pendidikan hanya bertanggungjawab memberikan bantuan kewangan dalam bentuk gaji sebanyak \$165,495.00 setahun kepada guru-guru yang dipinjamkan ke sekolah tersebut. Demi kepentingan pendidikan para pelajar yang terlibat dalam kebakaran asrama sekolah tersebut terutama mereka yang mengambil peperiksaan, Kementerian Pendidikan telah memberikan bantuan sebanyak 4206 buah buku teks. Selain daripada itu, seramai 240 orang pelajar yang terlibat dalam kebakaran itu telah ditempatkan di asrama sebuah sekolah menengah agama di Alor Setar dan pusat peperiksaan mereka juga di-pindahkan ke sekolah yang sama.

- (d) Akibat peristiwa malang yang mengorbankan 27 orang pelajar itu, semua Majlis atau Jabatan Agama Negeri telah mengarahkan semua sekolah agama di bawah jagaan mereka mempertingkatkan langkah-langkah keselamatan bagi mengelakkan peristiwa tersebut berulang lagi. Mengenai keselamatan sekolah dan asrama sekolah di bawah bidang kuasa Kementerian Pendidikan, pengawasan aspek-aspek keselamatannya adalah mengikut piawaian keselamatan yang telah diluluskan oleh Jabatan Bomba Malaysia.

MAKTAB PERGURUAN— SYARAT KEMASUKAN

14. Tuan Jawah Anak Gerang minta Menteri Pendidikan menyatakan:

- (a) syarat minima yang perlu untuk memasuki Maktab Perguruan dan Guru Sandaran di seluruh negara; dan
- (b) untuk negeri Sarawak bilakah syarat tersebut dikuatkuasakan.

Tuan Woon See Chin: Untuk makluman Ahli Yang Berhormat,

- (a) Syarat minima untuk memasuki Maktab Perguruan ialah Sijil SPM/

MCE/SPVM (V) dengan mendapat sekurang-kurangnya 5 kepujian dengan mana-mana mata pelajaran termasuk Bahasa Malaysia dan matapelajaran yang bersesuaian dengan jenis kursus yang dipohon dan lulus matapelajaran Matematik.

Sejak 1986 calon-calon dari Sabah dan Sarawak diberi kelonggaran sekurang-kurangnya lulus dalam Bahasa Malaysia di peringkat SPM/MCE dan tiga kepujian lagi dalam mata pelajaran lain di peringkat yang sama.

Syarat kemasukan guru-guru sandaran untuk mengikuti kursus asas ini mestilah:

- (i) memilih kelayakan akademik seperti yang diiklankan;
 - (ii) berumur tidak lebih daripada 28 tahun;
 - (iii) pengalaman mengajar di sekolah Kerajaan yang berterusan.
- (b) Syarat ini telah dikuatkuasakan di Semenanjung Malaysia bagi pengambilan tahun 1990. Calon-calon dari Sabah dan Sarawak, kelonggaran syarat kemasukan bagi tahun pengambilan 1986 masih dikuatkuasakan.

MENANGKAP IKAN DI LAUT DALAM

15. Tuan Douglas Uggah Embas minta Menteri Pertanian menyatakan langkah yang diambil oleh Kementerian untuk menggalakkan nelayan mencebur diri dalam sektor menangkap ikan laut dalam.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian (Tuan Ong Tin Kim): Langkah-langkah yang diambil oleh Kementerian Pertanian untuk menggalakkan nelayan mencebur diri dalam sektor menangkap

ikan di perairan laut dalam adalah seperti berikut:

- (i) Aktiviti penyelidikan telah dipergiatkan terutamanya untuk perikanan laut dalam bagi mengetahui kos dan pulangan bot di perairan laut dalam juga telah dilaksanakan.
- (ii) Kementerian juga memberikan galakan pelaburan dan dorongan dalam bentuk galakan fiskal seperti mendirikan kompleks pendaratan ikan dan kewangan kepada nelayan-nelayan dan pelabur-pelabur tempatan untuk memesatkan lagi pembangunan industri perikanan laut dalam. Di antara galakan pelaburan ialah pengecualian cukai di bawah "Elaun Cukai Pelaburan hingga 50% atau galakan taraf perintis" serta pengecualian cukai impot ke atas peralatan yang tertentu di dalam perikanan. Dari segi kemudahan pinjaman pula, Bank Pertanian telah menyediakan sekim kemudahan kredit iaitu skim Pinjaman Khas Pertanian dengan mengenakan syarat-syarat pinjaman yang ringan.
- (iii) Kementerian Pertanian melalui Jabatan Perikanan telah menyediakan berbagai latihan seperti latihan peningkatan nelayan-nelayan pantai yang sedia ada dan tahap latihan ini adalah selaras dengan keupayaan mereka untuk mengendalikan bot-bot besar sesuai untuk penangkapan ikan di laut dalam. Di samping itu latihan Angkatan Nelayan Laut Dalam (ANLD) juga telah diadakan khas untuk menyediakan pekerja yang terlatih di atas bot laut dalam.
- (iv) Dari segi infrastruktur pula, usaha telah dijalankan untuk mendapatkan kemudahan-kemudahan yang ada di pelabuhan perdagangan seperti di Kuantan, Pasir Gudang, Labuan, Kota Kinabalu, dan Kuching untuk kegunaan bot-

bot menangkap ikan yang berusaha di laut dalam.

- (v) Kementerian juga telah melonggarkan syarat-syarat pengambilan pekerja-pekerja asing bekerja di atas bot tempatan yang berusaha di laut dalam. Ini bertujuan untuk menampung kekurangan pekerja-pekerja mahir di atas bot-bot menangkap ikan tempatan. Walau bagaimanapun, ini adalah merupakan langkah sementara sahaja sebelum rakyat tempatan bersedia untuk mengambil alih sepenuhnya tugas ini.

PERKHIDMATAN POS DI SARAWAK

16. Tuan Sim Kwang Yang minta Menteri Tenaga, Telekom dan Pos menyatakan cadangan pihak Kerajaan Persekutuan untuk Perkhidmatan Pos Sarawak diperbaiki keseluruhannya memandangkan aduan yang sudah disuarakan oleh orang ramai terhadap mutu perkhidmatan itu yang tidak memuaskan sama sekali.

Menteri Tenaga, Telekom dan Pos (Dato' Seri S. Samy Vellu): Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Kementerian saya sedar bahawa mutu perkhidmatan pos di Sarawak tidak begitu memuaskan. Ini adalah kerana sistem pengisihan yang terdapat pada masa sekarang belum lagi diaturkan untuk menampung beban kerja yang bertambah untuk mengatasi masalah ini pada masa ini. Mesin-mesin pengisih automatik telah pun dipasang di Pejabat Pos Kuching untuk menentukan kecekapan pengisihan. Mesin-mesin ini akan digunakan mulai akhir bulan November. Satu pasukan pegawai-pegawai dari Jabatan ini akan dihantar ke Sarawak untuk mengubahsuaikan sistem pengendalian mel dan pengisihan mengikut keperluan mesin automatik. Dengan langkah-langkah ini adalah diharapkan bahawa mutu perkhidmatan mel di Sarawak akan bertambah baik.

Sehubungan dengan ini, syarikat-syarikat pengangkutan juga tidak dapat

mengangkut ke semua mel ke Sarawak disebabkan oleh kekurangan ruangan di dalam pengangkutan mereka. Masalah ini juga menyebabkan kelewatan dalam penghantaran mel di Sarawak khususnya di antara Kuching dan lain-lain tempat di Sarawak. Walau bagaimanapun, beberapa rundingan sedang diadakan dengan syarikat-syarikat pengangkutan berkenaan untuk menentukan bahawa pengangkutan mel diberi keutamaan.

Jabatan Perkhidmatan Pos sentiasa mengawasi mutu perkhidmatan pos yang diberi kepada orang ramai, dan diharapkan berikutan dengan perusahaan-perusahaan yang dicadangkan mengenai sistem pengisihan dan peredaran mel serta bekalan mesin pengisih untuk Pejabat Pos Besar Kuching, mutu perkhidmatan akan meningkat.

NASIONALITI PELABUR-PELABUR

17. Tuan Hu Sepang minta Menteri Perdagangan dan Perindustrian menyatakan:

- (a) bilangan dan nasionaliti pelabur-pelabur di setiap negeri dan jumlah pelaburan mengikut nasionaliti di dalam setiap negeri dari tahun 1980 hingga kini; dan
- (b) apakah langkah-langkah yang sedang diambil oleh Kementerian-nya untuk memastikan terdapat pengagihan adil pelaburan asing kepada setiap negeri kerana beberapa negeri tidak menikmati begitu banyak pelaburan asing.

Dato' Kok Wee Kiat: Oleh kerana bahagian pertama soalan ini berhubung dengan bilangan dan nasionaliti pelabur pelabur di setiap negeri serta jumlah pelaburan mengikut nasionaliti di dalam setiap negeri dari tahun 1980 sehingga kini memerlukan angka-angka disenaraikan, saya pohon izin supaya jawapan diberi secara bertulis.

Berhubung dengan bahagian kedua, sukalah saya maklumkan Ahli Yang Berhormat bahawa Kementerian Perdagangan dan Perindustrian secara langsung tidak membuat pengagihan pelaburan asing ke setiap negeri. Lazimnya pemilihan lokasi bagi projek-projek perkilangan adalah dibuat oleh pelabur-pelabur itu sendiri setelah mengambilkira fakta-fakta seperti jaraknya dengan sumber bahan yang diperlukan, pelabuhan dan kemudahan-kemudahan infrastruktur yang lain serta kemudahan mendapat tenaga kerja dan kos tapak kilang itu sendiri. Dalam hubungan ini, Kerajaan-Kerajaan Negerilah yang memainkan peranan yang penting di dalam mempengaruhi pemilihan lokasi itu dengan memberi insentif-insentif tambahan kepada apa yang telah disediakan oleh Kerajaan dalam bentuk galakan cukai.

KLINIK DESA—PEMBINAAN

18. Tuan Michael Asang minta Menteri Kesihatan menyatakan:

- (a) berapakah jumlah Klinik Desa yang akan dibina di seluruh Negeri Sabah menjelang tahun 1990;
- (b) jumlah kampung di kawasan Jambongan yang akan diberi kemudahan Klinik Desa dalam tahun 1990; dan
- (c) apakah perkembangan pembinaan Klinik Desa di Kampung Kuala Lingkabau dan bilakah projek ini dijadualkan siap.

Tuan Mohamed Farid bin Ariffin:

- (a) Empat Klinik Desa akan dibina di seluruh negeri Sabah menjelang tahun 1990.
- (b) Di kawasan Jambongan dalam tahun 1990 sebuah Klinik Desa Lingkabau Lubuk Sugut akan dibina dan dijangka siap bulan Jun 1990. Klinik Desa ini akan memberi perkhidmatan kepada 8 kampung di sekitarnya.

(c) Jadual pembinaan Klinik Desa di Kampung Kuala Lingkabau adalah seperti berikut:

- (i) Tender akan dipanggil akhir bulan Oktober 1989;
- (ii) Pembinaan dijangka bermula Januari 1990; dan
- (iii) Pembinaan dijangka siap bulan Jun 1990.

PENDATANG TANPA IZIN DI SABAH

19. Tuan Taiman Lumaing minta Perdana Menteri menyatakan perkara-perkara berikut:

- (a) berapakah bilangan sebenar pendatang-pendatang haram dan pelarian yang ada di Sabah pada masa ini, dari mana asal mereka dan adakah mereka ini semakin berkurangan ataupun sebaliknya;
- (b) berapakah bilangan dan peratusan sebenarnya kes-kes jenayah (seperti pembuatan kad pengenalan palsu, pembuatan wang palsu, rompak dan curi, pemilikan senjata haram, pelancongan, pembunuhan dan rogol) yang melibatkan pendatang asing di Sabah setiap tahun sepertimana yang telah dikesan oleh Kementerian.

Dato' Megat Junid bin Megat Ayob:

- (a) Kerajaan setakat ini tidak dapat memastikan jumlah sebenar pendatang tanpa izin di Sabah memandangkan kemasukan mereka ke Sabah adalah secara tidak teratur. Jumlah pelarian di Sabah pula adalah seramai 73,428 orang (Berdasarkan banci yang dibuat pada tahun 1985). Kebanyakan Pendatang Tanpa Izin dan Pelarian ini adalah dari Indonesia dan Filipina.

(b) Bilangan kejadian jenayah yang dilakukan oleh pendatang asing di Sabah adalah seperti berikut:

<i>Tahun</i>	<i>Jumlah Kes</i>	<i>Peratusan</i>
1987	2,673 kes	56.92%
1988	2,081 kes	50.74%
1989	673 kes	29%

(hingga Julai)

SEKOLAH AGAMA BUKAN ISLAM—BANTUAN

20. Tuan Madatang bin Morejal minta Menteri Pendidikan menyatakan bantuan yang telah dan sedang diberikan oleh pihak Kementerian kepada sekolah-sekolah Agama bukan Islam di seluruh negara. Berapakah bilangan sekolah-sekolah agama bukan Islam yang wujud di seluruh negara sehingga tahun 1988.

Tuan Woon See Chin: Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Kementerian ini tidak mempunyai apa-apa kuasa dalam memberikan sebarang bantuan kepada sekolah-sekolah agama bukan Islam kerana sekolah-sekolah seperti ini bukanlah di bawah tanggungjawab Kementerian Pendidikan.

BANDUAN ABDULLAH ANG—SIASATAN

21. Tuan Ong Tee Keat minta Menteri Dalam Negeri menyatakan setakat kini berapa orang pegawai Penjara telah disoal-siasat dan dikenakan tindakan kerana bersabit dengan kes Abdullah Ang bergerak secara bebas di luar penjara semasa menjalani hukuman penjaranya. Adakah beliau bercadang mengumumkan laporan siasatan mengenai kes tersebut, jika ya, bila. Tidakkah kejadian itu membabitkan kepentingan awam.

Dato' Megat Junid bin Megat Ayob: Memandangkan Laporan Jawatankuasa Penyiasat Mengenai Layanan Banduan di Penjara Pusat Kajang, Selangor telah diumumkan kepada orang ramai pada 16 November 1989, maka saya tidaklah lagi mahu menambah.

PEMBELIAN SENAPANG PATAH

22. Tuan Jawah anak Gerang minta Menteri Dalam Negeri menyatakan:

- (a) sebab-sebab pembelian senapang patah (shotgun) dibekukan di Sarawak; dan
- (b) jumlah senapang patah di negeri Sarawak setakat hari ini.

Dato' Megat Junid bin Megat Ayob: Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, suka saya memaklumkan bahawa di Sarawak urusan permohonan senapang patah adalah di bawah bidangkuasa Kerajaan Negeri iaitu dengan kuasa yang diberikan dibawah Perintah Sabah dan Sarawak (Kuasa-Kuasa Pemerintah) (Senapang Patah) 1977.

- (a) Langkah untuk membekukan pembelian senapang patah (shotgun) di Sarawak telah diputuskan oleh Kerajaan Negeri sejak tahun 1986 yang lalu kerana memandangkan jumlah senjata di Sarawak amat tinggi. Di atas sebab-sebab keselamatan adalah difikirkan perlu bahawa lesen-lesen baru tidak dikeluarkan lagi. Walau bagaimanapun tukarmilik senapang patah daripada bapa kepada anaknya atau saudara-mara terdekat masih dibenarkan.
- (b) Jumlah senapang patah di Sarawak setakat hari ini ialah sebanyak 57,687 pucuk.

KEMALANGAN JALAN RAYA

23. Tuan Haji Mohammed Yusoff bin Haji Abdul Latiff minta Menteri Pengangkutan menyatakan:

- (a) kenapakah di akhir-akhir ini kes kemalangan jalan raya semakin meningkat setelah jalan raya dan lebuh raya dibina dengan baik dan sempurna;
- (b) berapakah jumlah kemalangan jalan raya bagi tempoh 1-1-1987 sehingga 30-8-1989;

- (c) berapakah jumlah kematian akibat kemalangan jalan raya pada tempoh tersebut; dan
- (d) apakah langkah yang difikirkan oleh Kementerian untuk mengurangkan kemalangan jalan raya selain dari usaha-usaha yang dijalankan hari ini.

Menteri Pengangkutan (Dato' Seri Dr Ling Liong Sik):

- (a) Kemalangan jalan raya yang dilaporkan sejak (3) tahun kebelakangan ini iaitu dari tahun 1986 hingga 1988 telah menunjukkan penurunan seperti berikut:

<i>Tahun</i>	<i>Jumlah Kes Kemalangan</i>
1986	79,804
1987	76,882
1988	73,250

Jelas kelihatan dari perangkaan tersebut bahawa kemalangan jalan raya dari tahun ke tahun telah berkurangan. Walau bagaimanapun, sebenarnya kemalangan jalan raya berlaku disebabkan hubungan atau "interplay" di antara 4 faktor utama, iaitu pengguna jalan raya, kenderaan jalan raya dan alam sekitarnya. Perangkaan yang ada menunjukkan faktor kemanusiaan iaitu faktor pengguna jalan raya sendiri yang paling besar menyumbang kepada kejadian kemalangan jalan raya dan bukanlah jalan raya.

- (b) Jumlah kemalangan jalan raya bagi tempoh 1-1-1987 sehingga 30-8-1989 adalah seperti berikut:

<i>Tahun</i>	<i>Jumlah Kemalangan</i>	<i>Mati</i>	<i>Cedera Parah</i>	<i>Cedera Ringan</i>
1987	76,882	2,240	6,296	12,931
1988	73,250	2,354	6,529	13,655
Jan-Ogos 1989	50,150	2,304	5,250	13,277
Jumlah	200,282	6,898	18,084	39,863

- (c) Jumlah kematian akibat kemalangan jalan raya dalam tempoh 1-1-1987 sehingga 30-8-1989 adalah 6,898 orang;

(d) Selain dari menjalankan aktiviti-aktiviti kempen seperti ceramah, pameran, penyiaran maklumat/promo melalui TV/Radio dan meningkatkan aktiviti penguatkuasaan, Majlis Keselamatan Jalan Raya Malaysia merancang untuk memajukan program keselamatan jalan raya dikalangan kanak-kanak sekolah berdasarkan prinsip bahawa pendidikan keselamatan jalan raya perlu disampaikan daripada peringkat umur yang awal lagi. Program ini termasuk:

- penggubalan kurikulum pendidikan keselamatan jalan raya bagi kanak-kanak sekolah;
- memajukan aktiviti kelab keselamatan jalan raya di sekolah.

Majlis ini juga bercadang untuk menubuhkan Pusat Keselamatan Jalan Raya yang bertujuan untuk membekalkan maklumat dan pengetahuan kepada orang ramai supaya mereka terdidik tentang tanggungjawab menggunakan jalan raya secara betul dan selamat.

Pelaksanaan Kurikulum Baru Sekolah Memandu nanti akan menjamin pemandu-pemandu kenderaan bukan saja mahir memandu tetapi berpengetahuan mengelakkan kejadian kemalangan jalan raya di mana penekanan adalah pada pemanduan berhemah (defensive driving). Memandangkan faktor kemanusiaan yang paling besar menyumbang kepada kejadian kemalangan jalan raya diharap cadangan-cadangan tersebut di atas boleh mengujudkan kebudayaan memandu yang baik dan seterusnya akan dapat mengurangkan kadar kemalangan jalan raya.

Satu lagi langkah yang penting ialah usaha penyelidikan. Diharap format baru bagi Laporan Kemalangan Jalan Raya yang dikenali sebagai Pol 27 (Pindaan 87) yang telah dilaksanakan sejak awal tahun ini dapat membekalkan data yang berguna untuk membantu usaha penyelidikan tersebut. Perbincangan juga sedang diadakan

untuk menubuhkan agensi yang sesuai untuk memenuhi keperluan penyelidikan. Dengan demikian adalah diharap strategi yang lebih berkesan dapat digubalkan berdasarkan hasil penyelidikan yang diperolehi.

IJAZAH MBBS UNIVERSITI MALAYA—PENGIKTIRAFAN

24. Dr Eng Seng Chai minta Menteri Pendidikan menyatakan apakah tindakan-tindakan yang sedang dan akan diambil oleh semua pihak yang berkenaan supaya pengiktirafan ijazah MBBS dari Universiti Malaya oleh General Council di United Kingdom dikembalikan semula. Jika tidak ada, apakah tindakan yang diambil dan mengapa. Setujukah atau tidak Menteri Pendidikan bahawa yang mana pengiktirafan antarabangsa sudah ditauliahkan kepada kursus perubatan tempatan, semua pihak berkuasa yang berkenaan sepatutnya mempertahankan penghormatan kini.

Tuan Woon See Chin: Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, tindakan-tindakan yang telah dan sedang diambil oleh semua pihak supaya pengiktirafan ijazah MBBS dari UM oleh "General Medical Council of United Kingdom" dikembalikan semula ialah:

- (i) Universiti Malaya telah diberi kelonggaran oleh JPA untuk melantik dan mendapatkan perkhidmatan pensyarah-pensyarah yang berkelayakan dan bertauliah dari luar negeri secara kontrak.
- (ii) Memberi peruntukan tambahan sebanyak \$64 juta untuk mempertingkatkan kemudahan di Hospital Universiti.
- (iii) Kerajaan telah membenarkan Fakulti Perubatan UM menggunakan Hospital Tengku Ampuan Rahimah, Kelang sebagai Hospital Pengajar (Teaching Hospital).
- (iv) Meneliti kembali program-program perubatan untuk di-

sesuaikan dengan keperluan dan kehendak-kehendak semasa.

Pihak Senat telah mengemukakan surat rayuan kepada GMC untuk memberi pengiktirafan tersebut dan sehingga kini belum lagi menerima jawapan daripada mereka.

BANDUAN ISTIMEWA DALAM PENJARA

25. Tuan Haji Mohamed Sam bin Haji Sailan minta Menteri Dalam Negeri menyatakan kemudahan-kemudahan yang disediakan bagi banduan-banduan "Istimewa" yang terdapat di dalam penjara-penjara tertentu. Nyatakan berapa ramai yang terlibat dan jenis kesalahan yang macam mana yang boleh "qualify".

Dato' Megat Junid bin Megat Ayob: Memandangkan Laporan Jawatankuasa Penyiasat Mengenai Layanan Banduan di Penjara Pusat Kajang, Selangor telah diumumkan kepada orang ramai pada 16 November 1989, maka saya tidaklah lagi mahu menambah.

LESEN TEKSI/KERETA SEWA YANG DILULUSKAN

26. Tuan M. G. Pandithan minta Menteri Perusahaan Awam jumlah permit yang telah dikeluarkan oleh Kementerian ini bagi perkhidmatan teksi/kereta sewa sehingga 30 September, 1989.

- (a) adakah Kementerian ini akan menambahkan lagi permit teksi/kereta sewa memandangkan menjelangnya "Tahun Melawat Malaysia 1990";
- (b) jika ya, berapa banyak permit yang dijangkakan akan diluluskan; dan
- (c) kenapa permit pada masa ini hanya diluluskan kepada koperasi dan bukan kepada individu-individu.

Timbalan Menteri Perusahaan Awam (Tuan Haji Daud bin Dato' Haji Taha):

- (a) Sehingga bulan Ogos 1989, jumlah lesen teksi/kereta sewa yang diluluskan bagi Semenanjung Malaysia adalah sebanyak 27,329 lesen. Kementerian ini akan menambahkan lagi pengeluaran lesen-lesen teksi/kereta sewa menjelang Tahun Melawat Malaysia 1990 dan seterusnya;
- (b) Menjelang akhir tahun 1989 dan juga tahun 1990 jumlah lesen teksi/kereta sewa yang dijangkakan akan dikeluarkan untuk Semenanjung Malaysia berjumlah 3,050 lesen; dan
- (c) Di masa ini lesen-lesen adalah diluluskan kepada koperasi, individu dan juga syarikat-syarikat Sdn. Bhd. atau Bhd. (Di kawasan Kuala Lumpur, lesen-lesen teksi akan dikeluarkan kepada syarikat-syarikat sahaja).

BANDUAN MELEPASKAN DIRI DARI PENJARA

27. Tuan Nasruddin bin Haji Alang Saidin minta Menteri Dalam Negeri menyatakan kenapa dan mengapa kejadian banduan-banduan dan tahanan-tahanan lari dari penjara dan pusat-pusat tahanan seringkali berlaku sejak akhir-akhir ini, dan apakah langkah-langkah dan tindakan Kementerian bagi menjamin keutuhan, kewibawaan dan keselamatan penjara-penjara dan pusat-pusat tahanan negara ini.

Dato' Megat Junid bin Megat Ayob: Antara sebab-sebab utama yang membolehkan banduan-banduan melepaskan diri daripada penjara ialah:

- (i) Kelalaian pegawai penjara semasa menjalankan tugas;
- (ii) Peluang yang wujud semasa menyertai "projek khidmat bakti" di luar penjara;
- (iii) Keadaan fizikal penjara yang sudah tidak sesuai serta kurangnya

kemudahan peralatan kawalan yang disediakan; dan

- (iv) Keadaan kesesakan di penjara tertentu menyebabkan banduan-banduan berpeluang untuk melarikan diri.

Antara langkah-langkah yang telah dan sedang diambil bagi mencegah kelarian adalah:

- (i) mengenakan tindakan tatatertib yang keras termasuk buang kerja ke atas pegawai penjara yang didapati cuai menjalankan tugas;
- (ii) mempergiatkan rondaan di sekeliling penjara-penjara;
- (iii) menambah bilangan pegawai penjara bagi mengawal banduan-banduan yang perlu dibawa keluar daripada penjara misalnya untuk mendapatkan rawatan di hospital atau menghadiri perbicaraan di mahkamah;
- (iv) membina lebih banyak menara-menara kawalan;
- (v) menambahkan pemasangan "sport light", dengan izin, di sekeliling tembok penjara;
- (vi) menambahkan pemasangan wire kecemasan di sekeliling pagar di atas tembok penjara bagi menghalang banduan-banduan memanjat tembok penjara;
- (vii) memindahkan banduan-banduan daripada penjara yang mengalami kesesakan ke penjara-penjara yang baru dibina/penjara-penjara yang tidak mengalami kesesakan;
- (viii) menghantar pegawai/kakitangan penjara menghadiri kursus keselamatan dari semasa ke semasa; dan
- (ix) mempergiatkan program pemulihan supaya ianya lebih berkesan.

MEMBANTU PETANI-PETANI

28. Tuan Haji Mohamed bin Haji Isa minta Menteri Pertanian menyatakan

petani-petani di negeri Kelantan, walaupun telah mengusahakan tanah-tanah mereka dengan gigih sekali serta mendapat khidmat nasihat dari semua agensi pertanian, akhirnya ketemu jalan buntu dan mengeciwakan, terutamanya apabila hendak dipasarkan.

- (a) apakah pihak Kementerian tidak mempunyai satu bahagian supaya dapat mendedahkan segala faktor dari peringkat menanam hingga ke peringkat pasaran disebarkan kepada petani-petani kita; dan
- (b) apakah jenis tanaman jangka pendek dapat dikomersialkan oleh petani kita serta dapat dipasarkan di dalam dan luar negeri.

Tuan Ong Tin Kim:

- (a) Walaupun Kementerian Pertanian tidak mempunyai satu bahagian khusus supaya dapat mendedahkan segala faktor dari peringkat menanam hingga ke peringkat pasaran disebarkan kepada petani-petani kita, Kementerian telah mewujudkan beberapa agensi untuk membantu petani dalam segala aktiviti dari peringkat menanam hingga ke peringkat pasaran. Agensi-agensi tersebut serta peranannya adalah seperti berikut:

Jabatan — memberi khidmat nasihat dan tunjuk ajar
Pertanian — dalam bidang pengeluaran seperti cara menanam, kawalan musuh dan penggunaan baja.

MARDI — menjalankan aktiviti-aktiviti penyelidikan seperti cara menanam, jenis-jenis tanaman baru, dan pemprosesan hasil pertanian.

Lembaga — memberi khidmat sewa
Pertubuhan — kejenteraan ladang seperti untuk membajak tanah dan pembekalan dan jualan input

pertanian seperti baja, racun dan alat-alat pertanian.

Lembaga — membantu dalam pemasaran hasil-hasil pertanian.
Pemasaran —
Pertanian —
Persekutuan (FAMA)

Semua aktiviti-aktiviti pembangunan pertanian tersebut dilaksanakan secara bersepadu oleh agensi-agensi di atas dan dikordinasikan oleh Kementerian Pertanian.

- (b) Antara lain, jenis-jenis tanaman jangka pendek yang dikomersialkan oleh petani serta dapat dipasarkan di dalam dan luar negeri adalah tanaman-tanaman seperti jagung, kacang tanah, betik, pisang, tembikai dan sayur-sayuran.

RANG UNDANG-UNDANG

RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN 1990

DAN

USUL

ANGGARAN PEMBANGUNAN 1990

Jawatankuasa

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula pertimbangan atas "Rang Undang-undang Perbekalan, 1989 dan Anggaran Pembangunan 1989" dalam Jawatankuasa sebuah-buah Majlis. (Hari Ketiga)

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

(Timbalan Yang di-Pertua
mempengerusikan Jawatankuasa)

Maksud B. 1, B. 2, B. 3, B. 4, B. 5, B. 6, B. 7, B. 8, B. 9, B. 10, B. 11 dan B. 12 (Jadual)—

Maksud P. 7 dan P. 8 (Anggaran Pembangunan 1990)—

Tuan Pengerusi (Dato Haji Mohamed Amin bin Haji Daud): Sila Yang Berhormat Timbalan Menteri untuk menyambung. Panjang lagikah? Kalau boleh, diringkaskan sebab ada dua Kementerian hendak dihabiskan pada hari ini.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Drs Suleiman bin Mohamed): Terima kasih, Tuan Pengerusi. Saya akan ringkaskan jawapan saya.

Menyambung jawapan saya semalam, maka pada ketiga ialah bilangan VDU perlu ditambah sebanyak 12 unit lagi.

Keempat, 13 unit komputer mikro perlu dipasang di pejabat-pejabat negeri seluruh negara.

Cadangan kenaikan taraf komputer ini telah diluluskan oleh Jawatankuasa Prosesan Data Negara (MAMPU) dan peruntukan sebanyak \$3 juta telah dipohon dari Perbendaharaan Malaysia dan sekarang masih dalam pertimbangan.

Tuan Pengerusi, mengenai pergandaan nama dan nombor kad pengenalan yang dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat, ini adalah disebabkan oleh kesilapan ketika memasukkan data nombor kad pengenalan di dalam borang pendaftaran atau di dalam komputer. Bagi nama dan nombor kad yang sama ianya disebabkan oleh kejahilan pemilih mendaftar lebih daripada sekali. Maka untuk menyelesaikan masalah ini, Suruhanjaya Pilihanraya telah menubuhkan Pasukan Bertugas (Task Force) bagi memperbaiki keadaan tersebut iaitu dengan mengesan nombor-nombor kad pengenalan sebenar pemilih yang berganda di Jabatan Pendaftaran Negara dan seterusnya membuat pembetulan. Dan bagi mengeluarkan nama-nama yang telah meninggal dunia dari daftar pemilih, ianya dilakukan secara berterusan iaitu apabila maklumat diterima daripada Jabatan Pendaftaran Negara. Walau bagaimanapun pembersihan sepenuhnya tidak dapat dilakukan disebabkan kematian sentiasa berlaku.

Tuan Pengerusi, kehilangan nama daripada Daftar Pemilih yang dibangkitkan, ianya adalah disebabkan pemilih meninggal dunia, pemilih hilang kelayakan, pemilih bertukar atau jika hilang dari satu daerah mengundi.

Cadangan Ahli Yang Berhormat dari Pasir Mas supaya waktu pameran seminggu itu dipanjangkan, ia akan dipertimbangkan.

Tuan Pengerusi, bagi menjawab soalan Ahli-ahli Yang Berhormat dari Arau dan dari Batu Gajah, saya sukalah memaklumkan bahawa thorium dan uranium adalah unsur-unsur semula jadi dalam permukaan bumi dan pihak Jabatan Penyasatan Kajibumi sedang menjalankan satu survey keseluruhan negara bagi uranium. Uranium ini adalah digunakan sebagai bahan api nuklear bagi memperoleh elektrik daripada janakuasa nuklear yang digunakan beberapa gred uranium.

Untuk makluman, Malaysia mempunyai gas dan petroleum dan sedang memperoleh elektrik dari punca-punca ini dan negara mungkin memasuki era kuasa nuklear. Mungkin 15 atau 20 tahun lagi. Ini tidaklah bermakna kita berdiam diri sahaja.

Tuan Pengerusi, berkaitan dengan kilang Titanium Corporation Sdn. Bhd. ini, pada ketika ini pihak Lembaga Pelesenan Tenaga Atom belum lagi menerima sebarang permohonan daripada kilang tersebut.

Tuan Ting Chek Ming: *(Bangun)*

Tuan Pengerusi (Dato Haji Mohamed Amin bin Haji Daud): Yang Berhormat dari Batu Gajah minta penjelasan.

Tuan Ting Chek Ming: Tuan Pengerusi, saya sendiri telah melawat kilang Titanium Corporation Sdn. Bhd. Nampaknya ada kegiatan-kegiatan atau operasi sudah dijalankan seperti smoke keluar daripada chimney. Ini nampaknya seolah-olah aktiviti sudah dijalankan. Mengapa, aktiviti ini dijalankan tanpa lesen dikeluarkan seperti baru sebentar dijawab oleh Timbalan Menteri. Bolehkah diberi penjelasan? Sekian.

Drs Suleiman bin Mohamed: Terima kasih. Tuan Pengerusi, kita akan siasat perkara ini.

Bagi menjawab cadangan Ahli-ahli Yang Berhormat dari Arau dan Bukit Bintang supaya ditambah peruntukan bagi PEMADAM yang kini hanya berjumlah \$100,000; sukalah saya menyatakan bahawa peruntukan ini hanya merupakan sebagai subsidi kepada pertubuhan tersebut. Bagaimanapun mengenai rawatan dan pemulihan penagih dadah adalah tanggungjawab Kerajaan dan peruntukan yang mencukupi adalah disediakan.

Tuan Shahidan bin Kassim: *(Bangun)*

Tuan Pengerusi (Dato Haji Mohamed Amin bin Haji Daud): Yang Berhormat nanti sekejap. Yang terhormat dari Arau.

Tuan Shahidan bin Kassim: Yang Berhormat, saya merayu dan saya minta Yang Berhormat menjawab "akan dipertimbangkan" supaya bantuan kepada PEMADAM ini ditambah sebab kita rasa kita perlu serius dalam memerangi dadah, dan Kerajaan harus fikir bahawa \$100,000 itu tidak ke mana. Kalau tidak boleh beri banyak pun beri sama banyak dengan jumlah penagih dadah yang kita jangka ada lebih kurang 400,000.

Drs Suleiman bin Mohamed: Tuan Pengerusi, usaha untuk memerangi penyalahgunaan dadah ini bukan hanya terletak di bahu Kerajaan semata-mata tetapi orang ramai termasuk agensi-agensi swasta perlulah melibatkan diri dan oleh hal yang demikian dengan peruntukan \$100,000 sebagai subsidi dan bantuan daripada orang ramai dan agensi pihak-pihak swasta tentulah memadai bagi memerangi penyalahgunaan dadah di negara ini.

Tuan Pengerusi, saya suka menjawab soalan Ahli-ahli Yang Berhormat dari Arau dan dari Pasir Mas berkaitan dengan program penjaja kecil. Sukalah saya menyatakan bahawa program yang dirancang adalah untuk melengkapkan penyediaan ruang niaga yang disediakan oleh agensi-agensi lain seperti UDA, MARA dan Kerajaan Tempatan, terutama di luar bandar

iaitu melengkapkan penyediaan. Dan soal modal, UPP atau Unit Penyelaras Pelaksanaan tidaklah membantu dari segi modal. Ini adalah diberi kepada agensi seperti MARA, Kementerian Belia dan Sukan, Skim Khas Pinjaman Untuk Penjaja dan Peniaga Kecil termasuk CGC. Kalau Unit Penyelaras dan Pelaksanaan membantu dari segi modal maka akan berlaku penindihan dengan agensi-agensi tersebut.

Tuan Shahidan bin Kassim: Penjelasan. Tadi saya minta fasal PEMADAM, Yang Berhormat bertahan tidak mahu jawab juga. Yang ini saya hendak minta Yang Berhormat beri pertimbangan. Sekarang ini masalahnya Yang Berhormat, Yang Berhormat pun setuju dengan saya; kita tidak ada one-stop agency yang boleh mengelolakan perkara ini. Yang Berhormat sebut tadi MARA, CGC; secara peribadi Yang Berhormat setuju dengan saya betapa susahnyanya hendak dapat bantuan dari agensi-agensi Yang Berhormat sebutkan tadi. Kita ada peniaga kecil ini, agensi ini yang mengelolakan peniaga kecil. Habis cerita, tidak lagi dia pening kepala pergi sana, pergi sini. Penghabis sekali sini dia berniaga, sini dia ada hutang, dia bayar sini, sini dia korek lagi. Jadi masalahnya rata-rata tempat dia buat hutang. Jadi kita cari satu tempat dia berhutang supaya senang dia bayar.

Jadi, saya minta "beri pertimbangan", bukan minta modal. Inilah agensi yang sepatutnya mengeluarkan bantuan kepada peniaga kecil kalau tidak tidak payah beri ICU, beri UDA sahaja atau beri MARA sahaja. Ini ICU, UDA; berapa puluh agensi lagi kita hendak buat untuk hendak bantu peniaga kecil, sampai mereka juga pening kepala ke arah mana mereka hendak bergerak. Seolah-olahnya mereka ini setengahnya anak UDA, setengahnya anak MARA, setengahnya anak Jabatan Perdana Menteri. Biarlah mereka ini satu bapa, ini anaknya.

Drs Suleiman bin Mohamed: Tuan Pengerusi, masing-masing agensi mempunyai peranan yang tertentu di dalam membantu program peniaga kecil ini. Saya suka nyatakan bahawa kalau berlaku penindihan di dalam peranan maka tentulah akan

menambah kompleks keadaan. Tetapi, bagaimanapun saya ingin memberi keyakinan kepada Ahli Yang Berhormat dari Arau bahawa Kerajaan sentiasa mempunyai hasrat yang tinggi bagi membantu program peniaga kecil ini dan memastikan bahawa peningkatan mereka akan berjaya.

Tuan Pengerusi, berkaitan dengan Biro Pengaduan Awam yang disentuh oleh Ahli Yang Berhormat dari Arau, sukalah saya maklumkan bahawa amalan Biro adalah menapis semua aduan yang diterima dan semakan teliti dijalankan untuk menentukan ketulenan sesuatu aduan. Daripada tapisan ini didapati bahawa 40% daripada jumlah aduan yang diterima tiap-tiap tahun adalah tidak berasas.

Tuan Pengerusi, Yang Berhormat dari Arau juga membangkitkan soal penempatan pegawai-pegawai berdasarkan pengalaman dan kelulusan. Sukalah saya menyatakan bahawa faktor-faktor yang menentukan pertimbangan soal penempatan ini termasuklah kesesuaian pegawai, minat pegawai itu sendiri, kekosongan jawatan pada sesuatu masa dan masalah peribadi.

Kerajaan akan sentiasa mengkaji Panel Code atau Kanun Keseksaan, Seksyen 312 yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Arau. Ini tidak disalahgunakan kawalannya ke atas pengguguran anak termasuklah etika profesion. Pengawal Perubatan itu sendiri dan kawalan ke atas profesion tersebut.

Tuan Shahidan bin Kassim: (*Bangun*)

Tuan Pengerusi (Dato Haji Mohamed Amin bin Haji Daud): Yang Berhormat, Ahli Yang Berhormat dari Arau bangun.

Drs Suleiman bin Mohamed: Sila.

Tuan Shahidan bin Kassim: Saya hendak ulang balik tadi, fasal Yang Berhormat pergi melompat jawab yang kedua cepat sangat. Ini mengenai pegawai Kerajaan. Pegawai Kerajaan ini ramai yang hadir pada hari ini. Saya berani tanya tiap-tiap orang, saya rasa 50% tidak setuju dengan mereka ditempatkan di tempat mereka bekerja. Jadi, kalau betul-betul kita hendak

beri jawatan, setengah-setengah pegawai itu dia memang sesuai untuk perlaksanaan, kita bubuh tempat perancangan. Setengahnya sesuai untuk perancangan kita pergi letak di tempat perlaksanaan. Ini politicking di kalangan pegawai-pegawai juga tinggi. Kita tidak benarkan pegawai-pegawai Kerajaan memasuki politik, mereka tidak boleh masuk politik tetapi mereka bermain politik sesama mereka. Saya tidak mahu pegawai-pegawai yang career masa depan mereka itu boleh kita cemerlangkan tetapi mereka ini ditempatkan di tempat yang salah. Saya boleh buktikan kepada Yang Berhormat.

Saya hendak sebutkan sekarang pun boleh, pegawai-pegawai yang mengadu bahawa mereka tidak puas hati, mereka datang ke sini tidak sesuai dengan kehendak mereka. Setengah-setengahnya ditempatkan 10 tahun di Kementerian Perdagangan, selepas itu diletakkan pula di tempat yang memang tidak sesuai. Macam di Wisma Putra mungkin tidak ada pertukaran. Tetapi kalau hendak dicantumkan pegawai dari Wisma Putra pergi menjadi Pegawai Daerah, itu saya fikir kelam-kabut. Saya minta supaya Kerajaan memberi perhatian yang serius. Yang Berhormat jawab ini betul sebab jawapan ini diberi oleh pegawai Kerajaan juga, tetapi sebenarnya, kita berani membanci sekarang, tanyalah pegawai-pegawai Kerajaan yang hadir ini mereka 50% tidak puas hati dengan tempat mereka berkerja.

Drs Suleiman bin Mohamed: Saya sendiri akan siasat perkara ini.

Berkaitan dengan Pusat Khidmat Kontraktor, Yang Berhormat dari Arau telah mempertikaikan soal fungsi yang diubah. Sukalah saya menyatakan bahawa khidmat nasihat dan bimbingan masih lagi merupakan salah satu program utama Pusat Khidmat Kontraktor di samping ia menjalankan tugas pendaftaran seperti yang telah didakwa oleh Yang Berhormat, PPK melaksanakan kursus-kursus pendek di bidang-bidang Teknikal, Pembacaan Pelan, Anggaran Kos dan Pengurusan Projek kepada kontraktor bumiputera khususnya Kelas F.

(Timbalan Yang di-Pertua
mempengerusikan Jawatankuasa)

Tuan Shahidan bin Kassim: Yang Berhormat, saya bukan komplek kelmarin. Saya hendak minta supaya mereka ini diberi sedikit authority sebab saya lihat pegawai-pegawai yang bekerja di Unit Khidmat Kontraktor itu adalah orang-orang yang betul-betul bersemangat untuk menolong, tetapi tolong secara air liur sahaja, cuma boleh bercakap sahaja, tidak ada authority. Kalau tidak ada authority lebih baik tutup sahaja, ini cuma menambahkan beban Kerajaan membayar gaji sahaja. Kalau hendak suruh mereka bekerja, beri sedikit authority, mereka boleh memberi sokongan yang kuat untuk membantu kontraktor-kontraktor terutamanya bumiputera dalam bidang ini. Yang terhormat mesti bersetuju dengan saya secara peribadi. Yang Berhormat tidak payah jawab, baca kertas jawapan itu untuk menjawab tetapi jawab secara Yang Berhormat fikir hendak buat sebagai orang yang kuat dalam Kerajaan. Itu yang betul.

Drs Suleiman bin Mohamed: Tuan Pengerusi, masalah authority mutlak ini akan mengarah kepada corruption. Adalah tidak wajar supaya Unit ini diberi authority dan ia akan menggalakkan rasuah di kalangan pegawai-pegawai yang bertanggungjawab mengenai Pusat Khidmat Kontraktor kerana kita mempunyai peraturan-peraturan di dalam memberi tender ataupun kerja-kerja projek, maka sekali lagi saya sebutkan adalah tidak wajar absolute authority ini diberi.

Tuan Pengerusi, saya mengakuilah bahawa quarters Kerajaan di Kuala Lumpur ini memanglah sudah tua dan telah lama dibina iaitu kira-kira semasa perang dunia kedua. Sungguhpun demikian, suka saya menyatakan bahawa ianya di dalam keadaan selamat dan kita beri jaminan bahawa ianya selamat. Bagi menjawab Ahli Yang Berhormat dari Pagoh—keselesaian kepada penghuni-penghuni rumah tersebut, suka saya menyatakan di Dewan yang mulia ini bahawa Kerajaan sedang melaksanakan satu program untuk menaikkan gred kualiti bangunan-bangunan Kerajaan di seluruh negara dan dijangka quarters Kerajaan pun

akan turut termasuk di dalam program ini kelak.

Tuan Pengerusi, menjawab soalan berkaitan masalah pendatang luar negeri di Labuan yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat Labuan, sukaiah saya menyatakan bahawa Kerajaan memang memandang serius masalah pendatang luar negeri yang wujud di Sabah dan di Labuan. Maka sebab itulah satu Pasukan Petugas Khas Persekutuan yang khusus mengendalikan masalah pendatang luar ini iaitu di Sabah dan di Labuan ditubuhkan. Pasukan Petugas ini telah pun mula berfungsi di Sabah dan Kerajaan berharap dengan adanya Pasukan Petugas ini masalah pendatang luar bukan sahaja akan dapat dikawal tetapi juga akan dapat diatasi.

Tuan Abdol Mulok bin Awang Damit: (Bangun)

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Ya, Yang Berhormat dari Labuan.

Tuan Abdol Mulok bin Awang Damit: Terima kasih. Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri, tadi ada dinyatakan bahawa Pasukan Petugas Persekutuan ini sudah mula berfungsi di Sabah dan bilakah ianya akan berfungsi di Labuan pula?

Drs Suleiman bin Mohamed: Sudah saya katakan bahawa sama ada Sabah mahupun Labuan dia telah pun berfungsi.

Tuan Pengerusi, cadangan Yang Berhormat dari Labuan supaya Kerajaan menubuhkan Lembaga Pembangunan Wilayah Labuan adalah merupakan satu cadangan yang baik. Bagaimanapun ia perlu diteliti sebelum sebarang tindakan diambil. Begitu jugalah berkaitan dengan Delegasi Perdagangan Keluar Negeri Bagi Promosi Labuan. Berhubung dengan pemakaian dan pengubahsuaian undang-undang di Labuan, sukacita dinyatakan bahawa perkara ini masih dalam kajian semula oleh pihak Kerajaan. Bagaimanapun pemakaian Undang-undang Negeri Sabah di Labuan sebenarnya tidak bertenangan dengan Akta Perlembagaan (Pindaan) (No. 2) 1984.

Tuan Pengerusi, saya sukaiah mengucapkan terima kasih kepada keenambelas-enambelas Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah membahaskan berkaitan dengan Jabatan Perdana Menteri dan mana-mana yang tidak sempat dijawab oleh kerana kesuntukan masa akan dibuat dengan secara bertulis dan sekali lagi saya ucapkan terima kasih.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah \$15,569,000 untuk Maksud B.1; \$610,300 untuk Maksud B.2; \$24,669,200 untuk Maksud B.3; \$9,841,000 untuk Maksud B.4; \$9,089,400 untuk Maksud B.5; \$3,851,000 untuk Maksud B.6; \$418,092,310 untuk Maksud B.7; \$527,183,600 untuk Maksud B.8; \$33,728,800 untuk Maksud B.9; \$11,664,800 untuk Maksud B.10; \$20,727,800 untuk Maksud B.11 dan \$17,214,800 untuk Maksud B.12 di bawah Jabatan Perdana Menteri jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sebanyak \$15,569,000 untuk Maksud B.1; \$610,300 untuk Maksud B.2; \$24,669,200 untuk Maksud B.3; \$9,841,000 untuk Maksud B.4; \$9,089,400 untuk Maksud B.5; \$3,851,000 untuk Maksud B.6; \$418,092,310 untuk Maksud B.7; \$527,183,600 untuk Maksud B.8; \$33,728,800 untuk Maksud B.9; \$11,664,800 untuk Maksud B.10; \$20,727,800 untuk Maksud B.11 dan \$17,214,800 untuk Maksud B.12 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak \$420,982,280 yang disebutkan dalam Maksud P.7 dan \$7,039,200 untuk Maksud P.8 dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 1990 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sebanyak \$420,982,280 untuk Maksud P.7 dan \$7,039,200 untuk Maksud P.8 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan, 1990.

Maksud B.13 (Jadual)—

Maksud P.13 (Anggaran Pembangunan 1990)—

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Ahli-ahli Yang Berormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah \$48,268,100 untuk Maksud B.13 di bawah Kementerian Kehakiman dan P.13 Anggaran Pembangunan \$17,670,000 terbuka untuk dibahas. Yang Berhormat dari Larut.

4.28 ptg.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan (Larut): Tuan Pengerusi, terima kasih kerana peluang kepada saya untuk berkata sepatah dua mengenai Kementerian Kehakiman. Maksud B.13 mukasurat 49 dan 50 iaitu Perbelanjaan Mengurus \$48,268,100; Pembangunan \$17,670,000. Jumlah perbelanjaan semuanya \$68,938,100.

Terlebih dahulu saya suka melafazkan di sini bahawa Malaysia mempunyai sistem kehakiman yang tinggi mutunya setanding dengan negara-negara yang maju seperti England, Australia dan Kanada. Kita juga mempunyai sistem the Rule of Law yang mana berlandaskan "the independence of judiciary", dengan izin.

Kita juga mempunyai hakim-hakim yang bijaksana yang mempunyai pengalaman luas untuk mengendalikan keadilan di negara kita. Yang arif hakim-hakim berkhidmat dengan penuh gigih dan ikhlas bagi menegakkan kedilan di negara kita ini. Justeru itu, saya percaya dan berharap Kerajaan dalam hal yang demikian menambah lagi kemudahan-kemudahan hakim-hakim iaitu saya mencadangkan supaya tiap-tiap kamar hakim umpamanya disediakan dengan alat-alat komputer moden dan mempunyai pegawai-pegawai yang "efficient", setiasa yang lebih dari satu ataupun dua mengikut kadar suasana dan keadaan bagi menolong hakim-hakim

di dalam kerja mereka mengendalikan kerjanya dengan lebih baik dan cepat, dan yang demikian saya percaya kes-kes di mahkamah akan dapat diselesaikan dengan lancarnya sebagaimana yang dijawab oleh Menteri Kehakiman baru-baru ini di dalam Parlimen bahawa kita masih mempunyai kes-kes yang tertunda sebanyak beratus-ratus ribu semuanya.

Jadi, saya percaya alat-alat komputer ini akan menolong pegawai-pegawai mahkamah khususnya hakim-hakim yang kita kasihi supaya mereka senang membuat rujukan dan reference, dengan izin, bagi mengendalikan kes-kes mereka penuh adil dalam suasana yang "advanced" ataupun maju mengikut keadaan masa yang ada sekarang ini. Kalau kita pergi menziarah di pejabat-pejabat peguam umpamanya, kita dapati tiap-tiap pejabat peguam mempunyai komputer, mempunyai word-processor, mempunyai alat-alat moden yang mana memudahkan peguam-peguam itu untuk mengendalikan tugas mereka sama ada di mahkamah ataupun membuat rujukan ketika mereka berada di pejabat-pejabat tetapi keadaan yang demikian itu tidak ada di pejabat-pejabat hakim, setahu saya. Saya tidak tahulah kalau semalam atau sehari dua ini dipasang. Walau bagaimanapun, sangatlah perlu sesuai dengan keadaan dunia moden hari ini.

Tuan Pengerusi, berhubung dengan penggunaan Bahasa Malaysia, saya percaya dengan kebijaksanaan hakim-hakim, mereka akan berjaya menggunakan Bahasa Kebangsaan sedaya upaya.

Tuan Peter Paul Dason: (Bangun)

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat . . .

Tuan Peter Paul Dason: Kuorum tidak cukup.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Kuorum tidak cukup. Bunyikan loceng.

Loceng dibunyikan.

(Ahli-ahli dikira, lebih 26 Ahli hadir)

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Kuorum cukup. Yang Berhormat boleh sambung.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Tuan Pengerusi, berhubung dengan usaha-usaha lain bagi hakim-hakim pula, saya percaya bahawa dalam penggunaan Bahasa Malaysia di samping kita membenarkan penggunaan bahasa Inggeris di mana tempat-tempat yang wajib ataupun perlu untuk mencapai keadilan yang baik, saya percaya usaha ini juga akan diteruskan oleh hakim-hakim kerana mereka mempunyai kebolehan atau "flair for languages". Saya percaya hakim-hakim sekarang ini mungkin dalam usaha mereka mencapai taraf untuk menggunakan Bahasa Kebangsaan juga di mana-mana yang boleh mengikut undang-undang yang dipinda di Parlimen baru-baru ini, kerana Bahasa Malaysia ini tertulis di dalam Perlembagaan iaitu bahasa rasmi.

Tuan Pengerusi, Kerajaan juga hendaklah menambah hakim-hakim supaya perbicaraan dapat disegerakan

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat, Butiran berapa sekarang?

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Belum masuk Butiran. Ini baru mukaddimah. (*Ketawa*)

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Tidak boleh, Yang Berhormat. Mukasurat dahulu dan nombor Butiran.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Sekarang, Tuan Pengerusi, mukasurat 50, Butiran 00100—Bangunan-bangunan Mahkamah.

Saya menyeru di sini, Tuan Pengerusi, supaya bangunan-bangunan mahkamah ditambah di kawasan-kawasan dan mukim-mukim yang kecil sesuai dengan kehendak rakyat supaya rakyat di desa juga tidak payah ke bandar-bandar besar bila mereka diperbicarakan kerana mungkin mereka tidak mempunyai keupayaan tambang bas, teksi dan membawa saksi-saksi dalam kesalahan-kesalahan yang tertentu.

Sudah sampailah masanya orang-orang yang berpendapatan kecil diambil berat mengenai kebajikan mereka dan mereka juga patut menerima keadilan sebagaimana orang-orang yang berpendapatan besar kerana Perlembagaan kita yang sentiasa memberi hak asasi melalui keluhuran undang-undang. Memang banyak penduduk-penduduk kampung mengadu kepada saya kerana sebagai seorang peguam (*Ketawa*) dan begitu juga Tuan Pengerusi, mengadu kepada saya bahawa apabila ada kesusahan-kesusahan sedikit sebanyak, mereka tidak dapat pergi ke mahkamah-mahkamah yang jauh-jauh tetapi dalam hal ini mereka rasanya bernasib baik kerana mempunyai Wakil Rakyat yang peguam. (*Ketawa*) Bukan hendak "jack" diri, tetapi ini hakikat

Tuan Haji Ibrahim bin Ali: (Bangun)

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat, Yang Berhormat dari Pasir Mas hendak minta penjelasan.

Tuan Haji Ibrahim bin Ali: Tidak ada, saya hendak tanya sebab dia bercakap mengenai dirinya sendiri. Apa ini? "Jack" kah? angkat sendirikah? Naik "lif", naik sendirikah atau macam mana ini?

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Okay, angkat diri sendiri, bakul sendiri, lif sendiri, semua sendiri punya. (*Ketawa*)

Kadangkala memang banyaklah nasihat-nasihat yang diberi secara percuma sebelum mereka pergi menemui peguam-peguam untuk menentukan sama ada mereka terpaksa pergi ke mahkamah ataupun tidak. Justeru itu, saya percaya di mukim-mukim yang kecil termasuk mukim di Selama ataupun di Batu Kurau termasuklah di mukim yang lain yang ada di Pasir Mas hendaklah didirikan mahkamah-mahkamah untuk orang-orang miskin kerana tugas mahkamah bukan tujuannya terhad untuk mengendalikan keadilan untuk orang-orang kaya sahaja.

Tuan Mohd. Tamrin bin Abdul Ghafar: Minta penjelasan, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat dari Batu Berendam minta penjelasan. Yang Berhormat beri atau tidak?

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Beri.

Tuan Mohd. Tamrin bin Abdul Ghafar: Terima kasih. Ini Yang Berhormat menyebut tentang rakyat luar bandar menghadapi masalah undang-undang apabila hendak ke mahkamah dan sebagainya dan nampaknya Yang Berhormat ini benar-benar berjuang untuk rakyat. Saya hendak tahu daripada seberapa jumlah kes-kes yang dilaporkan kepada Yang Berhormat untuk mendapatkan pertolongan undang-undang, adakah Yang Berhormat mengenakan "fees" terhadap orang-orang tersebut?

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Kes-kes yang saya beri "legal advice", dengan izin, tidak dikenakan apa-apa pun bahkan dalam kebanyakan kes, saya pula kena memberi tambang-tambang kepada mereka untuk pergi menemui peguam-peguam seperti peguam Ahli dari Jelutong umpamanya yang sangat mahal bayarannya. *(Ketawa)* *(Disampuk)*

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Itu boleh, Yang Berhormat. Itu bukan sangkaan jahat. *(Ketawa)*

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Tuan Pengerusi, kembalilah kita pula kepada mukasurat 50 iaitu Membaiki dan Mengubahsuai Bangunan-bangunan, yang mana peruntukan \$1.9 juta lebih kurang.

Pada masa ini kedapatan bahawa banyak bangunan-bangunan mahkamah, saya percaya Ahli Yang Berhormat dari Jelutong bersetuju dengan saya buat kali pertama, adalah bangunan yang uzur dan, dengan izin, dilapidated. Oleh itu, peruntukan membaiki dan mengubahsuai amatlah perlu dengan peruntukan yang ada. Ubahsuai ini hendaklah selaras dengan keadaan dan sesuai dengan suasana di mana hakim-hakim dan majistret-majistret serta peguam-peguam dapat . . .

Tuan R. Karpal Singh: *(Bangun)*

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat, Yang Berhormat dari Jelutong hendak minta penjelasan. *(Ketawa)*

Tuan R. Karpal Singh: Adakah Yang Berhormat dari Larut sedar dan bersetuju dengan apa yang saya mahu katakan sekarang. Apa yang perlu, Tuan Pengerusi, bukan bangunan-bangunan, apa yang perlu ialah kebebasan kehakiman. Adakah Yang Berhormat dari Larut bersetuju kebebasan kehakiman dalam negara ini sudah merosot, sudah jahanam atas tindakan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri. Adakah bersetuju?

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat . . .

Tuan R. Karpal Singh: Bukan bangunan, itu bukan soalan. Apa yang perlu kualiti kehakiman, kualiti keadilan dalam negara ini, itu sudah merosot.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Itu soalan yang abstract dan . . .

Tuan R. Karpal Singh: Penjelasan, saya mahu dapat penjelasan.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Dia tidak boleh jelas satu perkara yang tidak ada . . .

Tuan R. Karpal Singh: Baru-baru ini Yang Berhormat ada bercakap ialah mengenai bangunan uzur . . .

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Bangunan Mahkamah, Yang Berhormat . . .

Tuan R. Karpal Singh: Bukan itu . . .

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Sebab itu tajuk yang dipilih, Bangunan-bangunan Mahkamah, butiran itu.

Tuan R. Karpal Singh: Apa yang perlu bukan bangunan-bangunan . . .

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Apabila beliau bahas lain, boleh cerita lain.

Tuan R. Karpal Singh: Bukan bahas, ini penjelasan. Adakah Yang Berhormat bersetuju apa yang mustahak bukan bangunan, tetapi kualiti keadilan.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Baik, Yang Berhormat.

Tuan R. Karpal Singh: Sebagai seorang peguam, Tuan Pengerusi, jangan cari jalan untuk padamkan apa yang tentu didedahkan

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat, sudah.

Tuan R. Karpal Singh: Apa sudah? *(Ketawa)*

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat hadkan ucapan pada tajuk atau butiran iaitu Bangunan-bangunan Mahkamah.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Oleh kerana di dalam Parlimen ini Tuan Pengerusi lebih besar daripada saya, maka saya tidak dapat menjawab soalan itu. *(Ketawa)* Nampaknya dia tidak benarkan saya menjawab soalan itu. Walau bagaimanapun saya suka mengulas sedikit di sini bahawa memang banyak diperkatakan di dalam dunia ini ketika Roman Empire dahulu mengatakan absolute freedom but there wasn't any in this world, dengan izin. Freedom has limits. Kalau saya masih ingat, Presiden Kennedy berkata: "The powers of the President are extraordinary . . . the limitations are also extraordinary", dengan izin. *(Ketawa)*

Walaupun bagaimanapun saya percaya quality of freedom, quality of independence of judiciary and justice semua ini kita tidak dapat menunaikan, melaksanakan sekiranya kita tidak mempunyai bangunan-bangunan yang cantik, yang indah kerana umpamanya kalau ada peguam-peguam yang mana mengambil kes-kes dadah bagi orang-orang luar negeri, mereka tidak membicarakan perkara ini di corridor-

corridor ataupun di bawah-bawah pokok berhampiran dengan gerai-gerai, mereka perlu kepada bangunan-bangunan yang cantik, maka saya berkonsentrasilah dengan tajuk yang saya pilih. Jadi kalau-lah

Tuan Hu Sepang: *(Bangun)*

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat, Yang Berhormat dari Rasah.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Dia bukan peguam. *(Ketawa)*

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Walau bagaimanapun, Yang Berhormat

Tuan Hu Sepang: Saya minta penjelasan. Apa yang saya dengar dari Yang Berhormat dari Larut tadi saya dapat satu gambaran dan saya harap beliau boleh membetulkan gambaran ini. Apabila beliau menyifatkan bangunan-bangunan mahkamah dalam keadaan buruk, adakah beliau bermaksud mahkamah kita pada hari ini di negara kita merupakan "kangaroo court"?

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Dia sebut bangunan, Yang Berhormat.

Tuan Hu Sepang: Ya, sebab bangunan buruk

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Bukan kangaroo

Tuan Hu Sepang: . . . bolehkah ini jadi kangaroo court?

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Yang sebenarnya, Tuan Pengerusi, Yang Berhormat dari Rasah itu sendiri hendak mencaikan mahkamah kita itu mahkamah kangaroo, kita boleh ambil tindakan di atas dia *(Ketawa)* kerana Yang Berhormat dari Rasah ini dia memang kadang-kadang dalam soalnya itu dia telah memberi jawapan walaupun saya tidak bercakap mengenai film star "Sahara Yaacob" atau lain-lain. Jadi, keselesaan itu mungkin akan mendatangkan keadilan yang lebih baik, sekiranya peguam-peguam

yang pergi ke mahkamah-mahkamah itu kepalanya tidak berkecamuk.

Umpamanya kalau kita pergi ke mahkamah yang sempit, ada setengah-setengah peguam itu bawa dua briefcase, ada yang bawa briefcase besar-besar macam doktor dari Kepong bawa, langgar kita kadang-kadang corridor sempit, jadi kalau corridor sempit saya rasa lawyer yang pandai pun rasa bosan dan mungkin nanti kalah pula dalam perbicaraan.

Tuan Pengerusi, mengenai Rumah Kediaman Hakim, muka surat 50, Butiran 00200, peruntukan sebanyak \$6,770,000. Oleh kerana kita perlu kepada Hakim-hakim dan mungkin juga di masa-masa akan datang banyak lagi Hakim-hakim baru akan dilantik, tambahan rumah Hakim sangatlah perlu, rumah-rumah yang mana sesuai dengan taraf mereka sebagai Hakim, yang mana saya tahu sama ada di England ataupun di Malaysia Hakim-hakim banyak membuat kajian, rujukan dan bacaan di rumah-rumah. Oleh itu mereka perlukan rumah-rumah yang selesa juga, kerana masa yang diberikan di mahkamah begitu terhad, rumah mereka juga hendaklah dilengkapi dengan bilik-bilik bacaan berhawa dingin.

Tuan Mohd. Tamrin bin Abdul Ghafar: *(Bangun).*

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat . . .

Tuan Mohd. Tamrin bin Abdul Ghafar: On a point of order di bawah 36 (1). Tuan Pengerusi, Yang Berhormat dari Larut bercakap tentang Rumah Kediaman Hakim yang katanya belanja lebih kurang \$6.7 juta, tetapi kalau kita lihat Butiran 00200—Rumah Kediaman Hakim ini, memang tidak tercatat langsung, sama ada anggaran yang dipinda ataupun cara langsung. Saya ingat ini satu kesilapan Yang Berhormat dari Larut, mungkin dia sudah kusut sedikit fikirannya itu kerana corridor kecil itu tadi.

Tuan Haji Mohd. Zihin bin Haji Mohd. Hassan: Kalau tidak ada, kita boleh betulkan hanya Quran sahaja *(Ketawa)* kerana Hakim-hakim ini sentiasa membuat

rujukan di rumah dan mereka juga perlu kepada bilik-bilik bacaan dan rehat sebagaimana bilik-bilik di rumah-rumah peguam-peguam, khususnya dari Jelutong. Rumah-rumah Hakim juga hendaklah didirikan di tempat-tempat yang tidak bising supaya mereka dapat membaca undang-undang dengan betul dan dapat menjatuhkan hukuman seadil-adilnya mengikut undang-undang dan had-had yang ada pada undang-undang.

Tuan Pengerusi, akhir sekali saya juga berharap bahawa pegawai-pegawai di Kementerian Kehakiman yang bukan berkelulusan undang-undang juga diberi perhatian berat mengenai kebajikan mereka, janganlah mereka ditukar selalu daripada Alor Setar ke Sabah, daripada Sabah ke Dungun kerana ini mungkin juga merosakkan fikiran mereka dalam tugas pentadbiran mereka. Sekian, Tuan Pengerusi, terima kasih.

Tuan R. Karpal Singh: *(Bangun)*

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat dari Jelutong.

Tuan Haji Ibrahim bin Ali: Saya bangun dahulu.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Tunggu Yang Berhormat, ada masa lagi.

Tuan Haji Ibrahim bin Ali: Mengikut peraturan saya bangun dahulu, Tuan Pengerusi, tengok saya dahulu.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat, duduk dahulu!

Tuan Haji Ibrahim bin Ali: Saya tidak hendak berucap banyak, sedikit sahaja, saya bangun dahulu tadi, ini soal . . .

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Tidak apa Yang Berhormat, yang saya nampak dahulu Yang Berhormat dari Jelutong.

4.49 ptg.

Tuan R. Karpal Singh: Terima kasih, Tuan Pengerusi. saya rujuk kepada mukasurat 49, mukasurat yang dahulu daripada 49 tidak ada nombor. Maksud B.13-Kementerian Kehakiman, Perbelanjaan Mengurus mukasurat

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Butiran berapa Yang Berhormat?

Tuan R. Karpal Singh: Saya merujuk dahulu, apa yang ada di sini

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Butiran berapa?

Tuan R. Karpal Singh: Maksud B.13, tajuk itu Kementerian Kehakiman

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Tidak Yang Berhormat, butiran berapa?

Tuan R. Karpal Singh: Butiran itu selepas ini, selepas mukasurat, oleh kerana mukasurat ini ada dalam buku itu
(Ketawa)

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat, Yang Berhormat perlu katakan mukasurat dan butiran

Tuan R. Karpal Singh: Mukasurat dulu daripada 49, ada faham? (Ketawa)
Di dalam itu.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat, jangan begitu.

Tuan R. Karpal Singh: Buku itu, maksud saya ini, Tuan Pengerusi

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Jangan debatakan di sini.

Tuan R. Karpal Singh: Bukan debatakan, apa yang factual.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat, duduk dahulu!

Tuan R. Karpal Singh: Tidak payah duduk.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Duduk sekejap!

Tuan R. Karpal Singh: Tuan Pengerusi, ini bukan satu permainan.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Saya ingin menerangkan sesuatu kepada Yang Berhormat, Yang Berhormat duduk dahulu!

Tuan R. Karpal Singh: Saya tahu, saya ada dalam Dewan ini dahulu daripada Tuan Pengerusi pun. Maksud saya ini

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat

Tuan R. Karpal Singh: Kementerian Kehakiman, tidak ada keadilan atau kehakiman dalam negeri ini, tidak payah ada Kementerian ini. Itu maksud saya jikalau mahu tahu.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat, duduk dahulu!

Tuan R. Karpal Singh: Selepas itu sekarang saya tuju kepada mukasurat 49, jikalau saya boleh.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Butiran berapa?

Tuan R. Karpal Singh: Mukasurat 49, butiran 010000

Tuan Shahidan bin Kassim: Point of order!

Tuan R. Karpal Singh: dan selepas itu ialah 030000

Tuan Shahidan bin Kassim: Point of order!

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat

Tuan Shahidan bin Kassim: Point of order kepada Tuan Pengerusi.

Tuan R. Karpal Singh: Apa point of order!

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat dari Jelutong, duduk!

Tuan R. Karpal Singh: Jikalau point of order

Tuan Shahidan bin Kassim: Saya lupa nombor, tetapi Tuan Pengerusi nampak gayanya boleh bertolak-ansur dalam tindakan Tuan Pengerusi tadi. Saya tidak tahu tentang mana peruntukan yang dikenakan kepada Tuan Pengerusi sendiri. Tuan Pengerusi tidak boleh bertolak ansur. Kalau disuruh duduk, dia tidak duduk, Tuan Pengerusi benarkan. Lain kali kalau Tuan Pengerusi suruh saya duduk, saya tidak akan duduk, saya akan bercakap sampai bila-bila. (*Ketawa*)

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Tidak apa, Yang Berhormat. Yang Berhormat dari Jelutong sambung.

Tuan R. Karpal Singh: Orang itu bodoh! (*Ketawa*) oleh kerana dia tidak

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat dari Jelutong!

Tuan R. Karpal Singh: Ya.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Tarik balik perkataan "bodoh" itu!

Tuan R. Karpal Singh: Boleh tarik balik tetapi bodoh juga, tidak apa (*Ketawa*), saya tarik balik.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat, saya minta tarik balik!

Tuan R. Karpal Singh: Tarik balik, saya sudah tarik balik.

Tuan Shahidan bin Kassim: Bloody fool! Tak tarik balik. Hei, hei, pandang sini! Pandang sini, bloody fool!

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat dari Arau!

Tuan Shahidan bin Kassim: Pandang sinilah, bloody fool! Bodoh!

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat dari Arau, tarik balik itu! (*Ketawa*)

Tuan Shahidan bin Kassim: Apa yang saya buat, saya buat apa? Tidak ada apa! (*Ketawa*)

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat dari Arau

Tuan R. Karpal Singh: Itu kualiti Ahli Dewan Rakyat Barisan Nasional, celaka itu dia, di sana! (*Ketawa*) Saya teruskan jikalau saya boleh, Tuan Pengerusi.

Tuan Shahidan bin Kassim: (*Bangun*)

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Nanti, Yang Berhormat

Tuan R. Karpal Singh: Can see me anywhere, outside, di mana-mana pun boleh!

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat dari Jelutong, duduk sekejap!

Tuan R. Karpal Singh: Tidak payah!

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Duduk satu minit.

Tuan R. Karpal Singh: Tidak boleh, ada ugutan dalam Dewan ini.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Duduk!

Tuan R. Karpal Singh: Boleh duduk, dia mahu main-main.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat dari Arau

Tuan R. Karpal Singh: Masa dulu dia mahu lawan dengan Ahli

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat dari Jelutong, duduk!

Tuan R. Karpal Singh: Dia mahu lawan dengan Ahli Yang Berhormat dari Pasir Pinji.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat, duduk sekarang! Kalau tidak, saya akan keluarkan Yang Berhormat!

Tuan R. Karpal Singh: Kami dalam Pembangkang tidak takut, tidak takut!

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat dari Jelutong, duduk!

Tuan Shahidan bin Kassim: Kami pun tidak takut!

Tuan R. Karpal Singh: Jikalau tidak takut, di mana pun boleh.

Tuan Shahidan bin Kassim: Di mana pun boleh! Tidak takut!

Tuan R. Karpal Singh: Jangan main-main dengan Pembangkang.

Tuan Shahidan bin Kassim: Jangan main-main dengan saya!

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat dari Arau, duduk!

Saya minta kerjasama dari semua Ahli-ahli di sini, jangan jadi hangat begitu. Kita boleh bahas apa-apa perkara dengan suasana tenang, janganlah begini. Ada orang awam yang nampak kita, tengok kita, lihat apa kita buat di sini. Saya rasa terpulanglah kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat untuk menjaga maruah Dewan yang mulia ini. Saya tidak boleh terima kelakuan begitu tadi. Kalau sesiapa lagi enggan apabila saya suruh duduk ataupun berhenti, saya terus ingin keluarkan dia dari Dewan ini. Saya beri amaran kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat. Sila patuhi Peraturan Mesyuarat dan jangan tunjuk gaya ataupun degil sahaja buat sesuatu. Yang Berhormat dari Jelutong.

Tuan Mohd. Tamrin bin Abdul Ghafar (Batu Berendam): Tuan Pengerusi, ini

point of order perkara 44 (3). Saya ucapkan terima kasih di atas teguran dan nasihat ataupun pandangan Yang Berhormat Tuan Pengerusi sebentar tadi berkenaan dengan tingkah-laku Ahli-ahli Parlimen kita. Tetapi soalnya, saya hendak bercakap terus-terang di sini iaitu Yang Berhormat Tuan Pengerusi sendiri harus bertegas dalam perkara ini. Apa yang kita lihat tadi, Yang Berhormat Tuan Pengerusi sendiri telah membuat arahan supaya Yang Berhormat dari Jelutong duduk dan menarik balik perkataan-perkataan yang tidak digemari tetapi tidak diendahkan dan Tuan Pengerusi sendiri tidak bertegas dalam perkara ini.

Jadi, saya berharap apa yang Tuan Pengerusi kata tadi, sepertimana yang saya katakan tadi, kita ucap tahniah, syabas dan hendaklah dibuktikan, jangan perkara ini berterusan lagi, jangan selepas ini kalau ada Pembangkang bercakap perkara-perkara yang tidak menyenangkan pandangan kita semua, kita bising, Yang Berhormat tidak mengambil tindakan. Ini saya harap akan diambil perhatian.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Saya ambil perhatian, Yang Berhormat.

Tuan Mohd. Tamrin bin Abdul Ghafar: Terima kasih.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat dari Jelutong, sila sambung.

Tuan R. Karpal Singh: Terima kasih, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Butiran berapa, Yang Berhormat?

Tuan R. Karpal Singh: Butiran . . .

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Khidmat Sokongan.

Tuan R. Karpal Singh: Mukasurat 49, Maksud B. 13, Butiran 030000 Mahkamah

dan sebelum daripada itu, jikalau saya boleh sentuh atas tajuk itu.

Tuan Pengerusi, perbelanjaan yang diberi di bawah tajuk ini—Emolumen, Perkhidmatan, Bekalan Aset dan perbelanjaan-perbelanjaan lain yang ada dalam Butiran ini.

Tadi, Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat dari Larut ada berucap, Malaysia mempunyai satu sistem Kehakiman yang baik, satu sistem yang ada Rule of Law dalam negara ini. Tuan Pengerusi, pada fikiran saya, dalam negara ini pada masa dulu ada Rule of Law, tetapi bukan sekarang.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat, saya telah nasihatkan Yang Berhormat dari Larut iaitu dia tidak boleh sentuh perkara-perkara yang mengenai dengan dasar Mahkamah ataupun

Tuan R. Karpal Singh: Apa lain di bawah tajuk ini, Tuan Pengerusi, jikalau Mahkamah bangunan juga, tidak boleh apa-apa lain.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Apa-apa tajuk yang ada di sini, kerja-kerja yang dibuat dan apakah peruntukan yang

Tuan R. Karpal Singh: Kerja yang ada di buat dalam Mahkamah oleh Hakim-hakim.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat boleh bahas perkara begitu apabila kita bahas dasar, masa itu sudah habis. Sekarang kita dalam Jawatankuasa untuk secara spesifik membahaskan butiran-butiran yang ada di sini.

Tuan R. Karpal Singh: Ya, mahkamah Tuan Pengerusi, di bawah Mahkamah—protokol yang ada diberi kepada Hakim-hakim, bolehkah saya cakap atas tajuk itu? Jikalau tidak boleh, ini jadi satu subjek yang tidak luas—sempit.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Tetapi perkara begitu tadi seperti Rule of Law dan lain-lain begitu . .

Tuan R. Karpal Singh: Tuan Pengerusi, protokol.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Tidak boleh.

Tuan R. Karpal Singh: Tuan Pengerusi, protokol. Protokol yang ada diberi kepada Hakim-hakim dalam negara ini.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Itu secara luas, Yang Berhormat, spesifik.

Tuan R. Karpal Singh: Spesifik, protokol.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Iaitu Mahkamah, ada kekuasaan di dalam Mahkamah, bangunan, adakah cukup peruntukan, begitu yang prinsip. Kalau kita diberikan prinsip dia dan lain-lain, itu dasar. Yang Berhormat sedar bahawa kita amalkan practice ini . . .

Tuan R. Karpal Singh: Saya tahu, Tuan Pengerusi, tetapi di bawah tajuk itu jikalau bangunan-bangunan, kemudahan yang ada itu juga spesifik. Saya ingat. . . .

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Di dalam Jawatankuasa, itu sahaja yang kita buat, Yang Berhormat. Apabila kita ada perbincangan atas dasar, kita bahas semua, apa pun Yang Berhormat—Yang Berhormat boleh katakan, kita tidak halangkan apabila kita bahaskan dasar dahulu.

Tuan R. Karpal Singh: Jikalau seperti itu, Tuan Pengerusi, tidak ada apa-apa dalam Kementerian ini yang harus dibangkitkan.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Boleh, macam apa Yang Berhormat dari Larut buat tadi.

Dr Tan Seng Giaw (Kepong): Tuan Pengerusi, Tertib Mesyuarat 66 (12). Kepada dasar Khidmat yang hendak di-untukkan wang itu, boleh menyebutkan butir-butir hasil.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Untuk perkhidmatan itu sahaja, Yang Berhormat.

Dr Tan Seng Giaw: Ya, kalau cakap mengenai protokol-protokol boleh, Tuan Pengerusi, kerana dia ada di dalam butir-butir hasil atau kumpulan-kumpulan wang yang dalam tanggungjawab perkhidmatan itu.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Saya rasa tidak boleh Yang Berhormat, sebab protokol secara luas, semua mahkamah itu jadi dasar, kalau dia kata protokol pada satu mahkamah tidak dibuat ataupun tidak digunakan peraturan-peraturan yang baik, itu lain, itu secara detail. Kalau Yang Berhormat kata protokol di kalangan mahkamah itu tidak baik, itu dasar.

Tuan R. Karpal Singh: Tuan Pengerusi, protokol itu. . .

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Walau bagaimanapun Yang Berhormat, Yang Berhormat sedar apa maksud saya. Sila hadkanlah di dalam apa yang kita bincang.

Tuan R. Karpal Singh: Protokol bagi Hakim-hakim Mahkamah Tinggi dan Mahkamah Agung—specific—bukan semua hakim-hakim termasuk majistret-majistret atau Hakim-hakim Sesyen.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Saya dengar sedikitlah Yang Berhormat untuk buat ruling nanti.

Tuan R. Karpal Singh: Tuan Pengerusi, Kerajaan tidak menghormati Hakim-hakim Mahkamah Tinggi oleh kerana mengikut protokol, Tuan Pengerusi, masa dahulu hakim-hakim mendapat taraf yang tinggi, tetapi sekarang hakim-hakim di satu jamuan makan atau di satu mesyuarat atau persidangan lain—satu function yang official, Hakim-hakim Mahkamah Tinggi ditempatkan di belakang SetiausahaParlimen. Itulah taraf yang diberikan kepada Hakim-hakim Mahkamah Tinggi sekarang. Bolehkah saya bercakap atas tajuk itu?

Beberapa Ahli: Boleh, specific.

Seorang Ahli: Paling specific itu.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Teruskan, saya dengar lagi.

Tuan R. Karpal Singh: Itu satu tanda yang tidak baik oleh kerana itu menunjukkan Kerajaan tidak menghormati satu institusi kehakiman yang amat penting dalam negara ini. Bukan itu sahaja, Tuan Pengerusi, tentang gaji dan elaun-elaun yang ada diberi kepada Hakim-hakim Mahkamah Tinggi dalam Kumpulan "A". Dalam bulan Oktober tahun 1987 Kumpulan "A" ada mendapat gaji yang tinggi, ada "increment" di masa itu, tetapi hakim-hakim dalam negara ini tidak mendapat apa yang ada diberikan kepada Kumpulan "A". Saya mahu mendapat tahu dalam jawapan selepas perbincangan atas perkara ini, apakah keadaannya dalam perkara ini sampai sekarang ini, Tuan Pengerusi?

Itu sahaja apa yang saya mahu cakapkan pada hari ini.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat dari Pasir Mas.

5.05 ptg.

Tuan Haji Ibrahim bin Ali (Pasir Mas): Tuan Pengerusi, saya merujuk kepada B. 13, Butiran 020000, mukasurat 49—Pentadbiran Undang-undang.

Saya hanya ada satu perkara di bawah Pentadbiran Undang-undang yang diperuntukkan \$10,000,335—Emolumen, Perkhidmatan dan Bekalan, Aset dan Perbelanjaan-perbelanjaan lain iaitu dalam soal Pentadbiran Undang-undang bagi menjamin keadilan berterusan di mana kita bimbang hakim-hakim dalam melaksanakan proses undang-undang dipecat dengan sewenang-wenangnya seperti pernah berlaku kepada Tun Mohd. Salleh Abas.

Saya hendak bawa satu kes, Tuan Pengerusi. Buku "May Day for Justice". . .

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat.

Tuan Haji Ibrahim bin Ali: . . . Tun Mohd. Salleh Abas with K. Das. Ini soal Pentadbiran Undang-undang, soal Pentadbiran Undang-undang. . . .

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Tidak ada kena mengena, Yang Berhormat.

Tuan Haji Ibrahim bin Ali: Mana boleh tidak ada kena-mengena, Tuan Pengerusi! Apa yang kita hendak bercakap soal emolumen. Ini Dewan yang mulia, kita bercakap soal dasar pada waktu Belanjawan—ini Kementerian Kehakiman.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Ia, saya faham.

Tuan Haji Ibrahim bin Ali: Kementerian Kehakiman kita bercakap soal Pentadbiran Undang-undang.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Sekarang kita di bawah tajuk Pentadbiran Undang-undang.

Tuan Haji Ibrahim bin Ali: Memang di bawah Pentadbiran Undang-undang saya hendak bercakap soal bimbang, takut hakim-hakim kena pecat dalam mentadbir undang-undang.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Tidak payah sebut buku Yang Berhormat, apa prinsip yang. . .

Tuan Haji Ibrahim bin Ali: Saya hendak bawa buku ini sebab buku ini yang ditulis oleh Tun Mohd. Salleh Abas mengenai dengan kes pemecatannya, "May Day" ini tersebar di seluruh dunia. Apa yang dikatakan soal "justice"—keadilan dari segi kebebasan kehakiman.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Itu dasar, Yang Berhormat.

Tuan Haji Ibrahim bin Ali: Ini bukan soal dasar, saya hendak bawa kes supaya ianya tidak berulang ataupun diberi perhatian.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Adakah kehakiman dalam negara ini bebas ataupun tidak bebas—independence of the Judiciary yang perkara begitu, itu semua dasar, tidak boleh dibahas di tahap ini.

Tuan Haji Ibrahim bin Ali: Tuan Pengerusi. . . .

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Saya minta Yang Berhormat patuhilah, Yang Berhormat sedar. . . .

Tuan Haji Ibrahim bin Ali: Kalau perkara ini tidak boleh dibincangkan, apa yang hendak dibincangkan di dalam Dewan yang mulia ini?

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Perkara itu boleh dibincang dalam. . . .

Tuan Haji Ibrahim bin Ali: Hendak bincang soal bangku, meja, kerusi?

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat, apabila saya bercakap, Yang Berhormat dengar, itu amalan. Saya kata perkara begitu boleh dibincangkan apabila kita bahas dasar. Ada masa yang diperuntukkan untuk itu.

Tuan Haji Ibrahim bin Ali: Memang soal dasar, Tuan Pengerusi, kita bercakap soal dasar pun fasal masa itu dihadkan.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Nanti Yang Berhormat, saya belum habis, tenang sedikit, sabar Yang Berhormat, saya kata apabila kita ada peluang untuk mendebatekan atau bahas polisi ataupun dasar, kita gunakan masa itu untuk bincang perkara-perkara begitu. Tetapi pada masa ini kita tidak boleh bincang perkara yang menyentuh dasar sebagai "independence of the Judiciary" dan lain-lain hal begitu.

Tuan Haji Ibrahim bin Ali: Tuan Pengerusi, saya sabar dan Tuan Pengerusi sendiri pun lihat tingkah laku saya, saya tidak pernah mengganggu yang bukan-bukan dan saya bercakap di atas sifat saya sebagai Wakil Rakyat yang dipilih oleh rakyat. Saya datang ke Dewan yang mulia ini untuk menjunjung daulat dan amanah rakyat dan Dewan yang mulia ini kepunyaan rakyat dan negara yang merdeka. Saya pun tahu peraturan, sekadar untuk bawa kes seperti ini dalam proses pentadbiran undang-undang, saya hendak

menyebut bahawasanya pentadbiran undang-undang negara kita akan menjadi cemar, tidak ada erti sebab pentadbir-pentadbir undang-undang akan berasa takut jika pengalaman yang berlaku ke atas Tun Mohd. Salleh ini, buku "May Day for Justice", satu sejarah hitam dalam proses pentadbiran undang-undang dalam negara ini.

Tuan Pengerusi, saya menyeru kepada semua Ahli Dewan yang mulia ini supaya membaca buku ini. Satu perkara, Tuan Pengerusi, dalam pentadbiran undang-undang, satu perkara yang disebut soal submission Prime Minister-Yang Amat Berhormat Perdana Menteri kepada Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong disebut pada 1hb Mei.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat, saya telah kata Yang Berhormat tidak boleh sentuh perkara itu, itu perkara dasar. Saya minta Yang Berhormat beri kerjasama.

Tuan Haji Ibrahim bin Ali: Saya hendak beri contoh ini, saya hendak beri contoh pun tidak boleh?

Beberapa Ahli: Boleh.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Ada berapa Speaker dalam Dewan ini?

Tuan Haji Ibrahim bin Ali: Saya dengar tadi Yang Berhormat dari Larut bercakap, sempat juga bercakap soal.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Saya sudah berhentikan dia.

Tuan Haji Ibrahim bin Ali: Tetapi dia sempat bercakap, saya belum bercakap.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat, sudah! Ada point yang lain?

Tuan Haji Ibrahim bin Ali: Ini point yang saya hendak cakap. Kalau saya tidak boleh cakap, saya protes, dan saya keluar dari Dewan yang mulia ini sebagai Ahli Dewan Rakyat. (*Tepuk*) (Ahli Yang Berhormat keluar Dewan).

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Itu pilihan Yang Berhormat. Arau.

5.10 ptg.

Tuan Shahidan bin Kassim: Tuan Pengerusi, saya ucapkan terima kasih kerana diberi peluang untuk membahaskan Kementerian Kehakiman.

Tuan Pengerusi, saya ingin sentuh sedikit sahaja iaitu Maksud Bekalan.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Butiran berapa Yang Berhormat?

Tuan Shahidan bin Kassim: Nanti sekejap. Maksud B.13, Kementerian Kehakiman—Butiran 020200, Bantuan Guaman. Kita tahu bahawa aktiviti Perkhidmatan Bantuan Guaman ini ialah untuk memberi bantuan guaman secara percuma atau dikenakan bayaran nominal kepada orang-orang ramai yang berpendapatan rendah dan kurang berkemampuan supaya mereka dapat menikmati keadilan di sisi undang-undang. Itu tujuan dia yang ditulis di dalam Program dan Prestasi.

Saya hendak minta supaya Biro ini memberi bantuan guaman kepada satu tindakan pihak Kerajaan dalam mencantumkan perkhidmatan-perkhidmatan bagi kakitangan rendah. Saya dapati baru-baru ini, oleh kerana mereka ini orang-orang yang tidak berkemampuan, berpendapatan rendah dan mereka juga tidak mempunyai kuasa, iaitu pencari-pencari fail. Apabila perkhidmatan ini dicantumkan, kita dapati pencari-pencari fail telah turun jawatannya daripada tingkatan yang mereka ada sekarang.

Jadi, mereka ini tidak ada saluran yang boleh mereka buat dan mereka hanya boleh menulis surat, tetapi walau bagaimanapun, kita sedia maklum bahawa mereka ini daripada kumpulan yang berpendapatan rendah, mereka tidak dapat ambil peguam yang mahal-mahal. Oleh itu saya minta perkara ini harus diberi

perhatian, iaitu perhatian diberikan kepada orang-orang Kerajaan sendiri iaitu pencari-pencari fail yang mana tingkatan mereka telah jadi rendah apabila berlaku percantuman perkhidmatan.

Tuan Pengerusi, keduanya, saya hendak sebutkan fasal Pemegang Amanah Rakyat—Butiran 020100. Tuan Pengerusi tahulah tajuknya, ia fasal Pentadbiran Pesaka. Saya ingin minta supaya pihak Pentadbir Pesaka supaya menyelesaikan kes pesaka apabila berlaku sahaja sesuatu kematian. Pada masa sekarang kes ini dibiarkan berlaku dan dibiarkan pihak yang menuntut itu datang ke Pejabat Pesaka. Ada satu kes, Tuan Pengerusi, ini contoh—bukan dasar, di mana terdapat orang yang meninggal dalam tahun 1979. Sampai sekarang ini, sebab kes itu tidak selesai untuk bangunan yang dia punyai yang pada masa dahulu pinjamannya cuma \$100,000, sekarang sudah menjadi \$1 juta lebih dan akhirnya bangunan itu telah dilelong oleh pihak Bank. Jika pihak Pentadbir Pesaka dapat menyelesaikan kes tersebut pada masa orang itu meninggal, saya percaya benda ini tidak terjadi. Perkara ini timbul oleh kerana tidak tahu siapa yang harus membayar sewa dan juga hutang kepada pihak Bank.

Di sini, contohnya ialah bangunan di sebelah Balai Polis Pudu. Saya rasa dalam bandar Pudu, tidak banyak bangunan orang-orang Melayu, cuma dua tempat sahaja dan inilah salah satu tempat yang telah dilelong oleh pihak Bank. Jadi, saya minta supaya pihak Pentadbir Pesaka mengambil tindakan serta-merta, sebab kita kena ingat bahawa orang dalam kematian, kadang-kadang orang-orang Melayu ini, Tuan Pengerusi, dia rasa malu-malu untuk pergi menuntut haknya. Jadi, sekarang ini terpulung kepada pihak Pentadbir Pesaka sendiri untuk mengambil tindakan untuk membahagikannya. Kalau sekiranya benda-benda macam ini dibiarkan berlaku maka tidak ada pihak-pihak yang akan bertanggungjawab kepada harta yang berkenaan, akhirnya harta itu dilelong dan tidak ada siapa pun yang dapat menguasainya.

Akhir sekali fasal Hakim-hakim. Hakim ini sudah banyak orang berkontroversi dengan Tuan Pengerusi, tetapi saya menyokong Tuan Pengerusi, sebab seorang yang tegas dan berani dalam mempenge-rusikan Majlis, iaitu berhubung dengan rumah-rumah Hakim.

Tuan Pengerusi, pada mula dahulu saya mencadangkan supaya Kerajaan sendiri menyediakan kelab untuk Hakim-hakim. Kita buat satu club house untuk semua hakim-hakim dan juga majistret di seluruh Malaysia, kita beri rumah yang bagus-bagus kepada mereka supaya mereka ini kurang sedikit bercampur dengan peguam-peguam dan juga orang ramai. Masalahnya, saya takut kalau sekiranya mereka masuk ke kelab-kelab yang lain dan bercampur dengan pihak public, saya takut nanti, seperti Tuan Pengerusi sedia maklum, kita duduk dalam kelab dan sebagainya, kadang-kadang mungkin ada terminum sedikit, jadi kadang-kadang kita terlepas cakap. Saya takut, kadang-kadang, seperti yang terjadi atau dengar ceritanya—ini cuma saya cakap di dalam Dewan ini yang saya dengar ceritanya sampaikan hukuman terhadap kes UMNO itu diketahui di kelab dahulu sebelum pergi ke Mahkamah.

Jadi, saya cadangkan supaya club house untuk hakim-hakim ini Kerajaan biayai. Saya akan mencadangkan di Parlimen ini, kita beri \$20 juta atau \$30 juta untuk buat club house, supaya mereka kurang sedikit bercampur dengan pihak public, untuk membolehkan mereka membuat “judgement” dengan seadil-adilnya dan menyediakan rumah dan juga segala kemudahan kepada mereka supaya senang mereka bekerja, supaya senang mereka menelaah (study) untuk memberi keadilan. Jadi, saya sangat-sangat menyokong supaya pemulihan ini, yang saya tengok cuma \$1 juta lebih sahaja, supaya ditambah dan disediakan club house kepada hakim-hakim untuk membolehkan mereka menjalankan kerja itu dengan lebih adil, dengan lebih cekap dan berkesan sekali. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat dari Padang Terap.

5.16 ptg.

Dato' Dr Affifudin bin Haji Omar (Padang Terap): Tuan Pengerusi, mukasurat 49, Maksud B.13—Butiran 020000, Program 020200, di bawah tajuk Bantuan Guaman.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Sila, Yang Berhormat.

Dato' Dr Affifudin bin Haji Omar: Tuan Pengerusi, Perkhidmatan Bantuan Guaman adalah satu daripada aktiviti-aktiviti yang murni yang ditujukan kepada golongan rakyat yang berpendapatan rendah di negara ini. Perkhidmatan sebegini bukan sahaja jarang diadakan di negara-negara yang sedang membangun, malah di sebilangan negara-negara yang maju pun tidak ada perkhidmatan seperti ini. Ramai rakyat telah mendapat manfaat dari perkhidmatan yang murni ini. Tetapi, Tuan Pengerusi, saya belum puas hati dengan prestasi yang ditunjukkan oleh Jabatan Bantuan Guaman ini. Jika kita lihat prestasinya di muka surat 482 di dalam buku Anggaran Belanjawan, Program dan Prestasi, Tuan Pengerusi akan dapati bahawa bilangan rakyat yang pergi mencari khidmat ini makin berkurangan dari setahun ke setahun.

Menurut jadual yang tertera di dalam mukasurat 482 itu Tuan Pengerusi, kita sedia maklum bahawa dalam tahun 1988 bilangan kes adalah sebanyak 7,700; tahun 1989—bilangan kes 7,099; bilangan kes selesai ialah 6,100 untuk tahun 1988; dan 4,270 kes untuk tahun 1989; dan tunggakan kes adalah 1,600 untuk tahun 1988 dan 2,729 untuk tahun 1989, walaupun tahun 1989 belum lagi habis. Tetapi kalau kita projek ataupun mengaplikasikan jangkakan, kemungkinan kes-kes yang diselesaikan dan kes-kes yang dibawa ke hadapan Jabatan ini tentu berkurangan daripada kes-kes pada tahun 1988, pada hal pada tahun 1988 peruntukan telah

diberi sebanyak apa yang diminta pada tahun 1989. Tuan Pengerusi, dari jadual ini, dua rumusan boleh kita buat: pertama, bilangan orang-orang yang berpendapatan rendah atau orang-orang miskin yang pergi mencari khidmat bantuan guaman ini kurang; dan yang kedua, pencapaian kerja iaitu di dalam menyelesaikan kes adalah menurun dan terus merosot.

Tuan Pengerusi, wujudnya kemerosotan prestasi ini adalah kemungkinan disebabkan oleh ketiadaan publisiti yang cukup untuk kumpulan sasaran iaitu kumpulan yang berpendapatan rendah ataupun golongan miskin. Saya ingin bertanya kepada pihak Kementerian, adakah sesuatu usaha dijalankan untuk menyedarkan orang-orang miskin, khususnya di desa, mengenai kewujudan aktiviti murni Kerajaan ini. Saya fikir kebanyakan dari 7,000 kes bagi tiap-tiap tahun yang diuruskan oleh Jabatan Bantuan Guaman ini adalah kebanyakannya datang dari bandar di mana penduduknya terdedah bukan sahaja dari segi fizikal dengan Pejabat-pejabat Bantuan Guaman ini malah terdedah kepada maklumat-maklumat mengenainya melalui media massa.

Tuan Pengerusi, malangnya penduduk-penduduk miskin di desa kebanyakannya tidak tahu tentang khidmat mulia Kerajaan. Pada hal merekalah yang banyak menjadi mangsa undang-undang khususnya Undang-undang Tanah yang mereka tidak mempunyai pengetahuan yang mendalam dan meluas mengenainya. Malah sebilangan penduduk-penduduk desa yang saya biasa bertemu tidak tahu langsung mengenai Undang-undang Tanah. Tuan Pengerusi, undang-undang ini adalah mengenai soal-soal asas kehidupan mereka iaitu mengenai pemilikan dan pengambilan tanah.

Sehubungan dengan Jabatan ini juga saya ingin menarik perhatian Dewan yang mulia ini mengenai penduduk-penduduk miskin yang selalu menjadi mangsa iaitu penduduk-penduduk miskin yang mengharapkan tanah sebagai sumber matapencarian mereka yang selalu menjadi mangsa

Undang-undang Tanah secara unwittingly, dengan izin, iaitu apabila mereka menerokai tanah, pada satu ketika mereka ini perlu mendaftarkan tanahnya di Pejabat Tanah dan pada masa inilah ketiadaan pengetahuan undang-undang membawa mereka kepada penipuan yang dilakukan oleh orang-orang yang lebih mengetahui mengenai Undang-undang Tanah ini khususnya orang-orang di bandar dan juga pegawai-pegawai di Pejabat Tanah. Satu daripada bidang yang mereka jatuh, iaitu mereka dimangsakan ialah dengan soal jual janji iaitu pegawai-pegawai dan orang-orang yang lebih mengetahui tentang tanah membeli tanah mereka ataupun membayar kos menyukat dan lain-lain kos dan mereka ini diberi oleh penduduk-penduduk miskin ini sebahagian besar daripada tanah-tanah yang telah diusahakan. Yang kedua, tanah-tanah yang telah diusahakan itu dijual balik kepada lain-lain orang misalnya orang-orang yang menggertak penduduk-penduduk miskin ini mengenai soal-soal tanah.

Tuan Pengerusi, oleh itu saya ingin menyeru pihak Kementerian supaya bukan sahaja mengadakan bantuan guaman ini dengan peruntukan \$2 juta lebih setahun tetapi juga menjalankan usaha-usaha pengembangan iaitu memberitahu khususnya kepada rakyat-rakyat miskin di kampung mengenai aktiviti mereka dan memberi maklumat mengenai dengan apa yang hak-hak penduduk-penduduk kampung dan masalah-masalah yang timbul yang mana mereka boleh merujuk kepada Jabatan Bantuan Guaman ini. Sekian.

Beberapa Ahli: (Bangun)

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, mengikut jadual kita, dua Kementerian hari ini hendak dihabiskan dan jikalau sekiranya saya membenarkan lagi, satu Kementerian pun tidak habis pada hari ini. Di sini saya dukacitalah kerana siapa-siapa yang duduk di kerusi ini akan selalunya menjadi tidak popular. Sekarang kita ada hanya 1 jam 5 minit sahaja lagi dan Kementerian satu inipun belum habis. Saya minta maaf, saya hendak minta Yang Berhormat Menteri menjawab.

5.24 ptg.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Drs Suleiman bin Mohamed)

Tuan Pengerusi, saya ingin mengucapkan terima kasih dan setinggi penghargaan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat dari Larut, Jelutong, Pasir Mas, Arau dan Padang Terap yang telah mengambil bahagian di dalam perbincangan dan telah mengemukakan beberapa soalan serta pandangan, teguran dan syor-syor berkaitan Kementerian Kehakiman.

Ahli Yang Berhormat dari Larut telah membangkitkan soal pengubahsuaian dan Bangunan Mahkamah dan sukalah saya nyatakan bahawa kerja-kerja pengubahsuaian memang telah dilaksanakan sepanjang tahun 1989 ini dan sehingga sekarang hampir \$2.8 juta dibelanjakan. Bagi tahun 1990 dijangka bahawa perbelanjaan akan mendekati \$2 juta. Kementerian akan mendirikan beberapa banyak lagi mahkamah dalam Rancangan Malaysia Keenam dan menjadi dasar Kerajaan untuk membina mahkamah-mahkamah di setiap daerah bagi menekankan aspek keselamatan baik bagi pihak Hakim mahupun Majistret, mahupun orang-orang ramai termasuk para peguam. Ahli Yang Berhormat dari Jelutong telah mengemukakan pandangan berkaitan dengan gaji Hakim-hakim, dan sukalah saya maklumkan bahawa soal gaji para Hakim tidak dibekalkan di bawah Maksud B.13 ini. Sebenarnya ia diperuntukkan di bawah Maksud Tanggungan T.3 dan ia tidak perlu diberi jawapan.

Tuan Pengerusi, bagi menjawab Ahli Yang Berhormat dari Arau, pada masa ini perkara-perkara berkaitan dengan skim perkhidmatan tidak termasuk dalam bidang kuasa Biro Bantuan Guaman seperti yang dikemukakan. Sekiranya bidang kuasa Biro ini ingin diperluaskan maka Akta Bantuan Guaman terpaksa dipinda.

Bagi menjawab Ahli Yang Berhormat dari Padang Terap sukalah saya nyatakan bahawa peratus orang-orang yang berpen-

dapatan rendah yang mendapatkan bantuan guaman dari luar bandar lebih tinggi daripada orang-orang yang datang dari bandar. Ceramah-ceramah juga telah dibuat melalui media massa.

Tuan Pengerusi, ke semua Ahli Yang Berhormat juga telah membangkitkan atau menyebut soal penggunaan Bahasa Malaysia. Sukalah saya nyatakan bahawa ia telah dijalankan di mahkamah khususnya di Mahkamah Majistret dan Mahkamah Sesyen, mahupun Mahkamah Tinggi, terdapat juga beberapa Hakim Mahkamah Tinggi telah menjalankan kes dalam Bahasa Malaysia. Usaha ke matlamat ini telah dijalankan beberapa tahun yang lepas iaitu lebih kurang 4 tahun di mana Biro Penterjemahan Bahasa Malaysia Mahkamah Agung telah ditubuh untuk tujuan tersebut. Biro ini telah mengeluarkan risalah Kamus serta Jurnal Undang-undang dalam Bahasa Malaysia dan dikemukakan ke mahkamah di seluruh Malaysia dan statistik mengenai kes yang dibicarakan di dalam Bahasa Malaysia juga dikumpulan bagi mengkaji mengenai penggunaan Bahasa Malaysia. Terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah \$48,268,100 untuk Maksud B.13 di bawah Kementerian Kehakiman jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sebanyak \$48,268,100 untuk Maksud B.13 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi: Masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak \$17,670,000 yang disebutkan dalam Maksud P.13 dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 1990 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemukakan bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sebanyak \$17,670,000 untuk Maksud P.13 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan, 1990.

Maksud B.14, B.15 dan B.16 (Jadual)—

Maksud P.14 dan P.16 (Anggaran Pembangunan 1990)—

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, Kepala Bekalan B.14, B.15, B.16 dan P.14 dan P.16 di bawah Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan terbuka untuk dibahas. Sila.

5.30 ptg.

Tuan Haji Mohamed bin Yaakob (Rantau Panjang): Tuan Pengerusi, saya berterima kasih di atas keikhlasan Tuan Pengerusi memberi laluan kepada saya. ...

Tuan Pengerusi: Teruskanlah, Yang Berhormat.

Tuan Haji Mohamed bin Yaakob: Tuan Pengerusi, saya ingin menyentuh mukasurat 62, bekalan Maksud B.16, butiran 030000 Pencegah Kebakaran, peruntukan \$1,313,100.

Tuan Pengerusi, memandang kepada kebakaran boleh dikatakan selalu terjadi di negara kita ini, maka saya mencadangkan kepada pihak Kementerian ini khususnya dan juga kepada Kerajaan kita supaya lebih mengawasi dan mengawali benar-benar di atas berlakunya kebakaran di masa-masa yang akan datang kerana dengan kebakaran inilah banyak harta-benda negara dan juga harta-bendaryat rugi dengan begitu sahaja dan kadang-kadang jiwa raga boleh terkorban dengan sebab kebakaran yang selalu berlaku di negara kita ini. Oleh yang demikian, saya mencadangkan dengan peruntukan yang dicadangkan sebanyak ini supaya pihak Kementerian ini membuat kajian lebih mendalam supaya pencegahan kebakaran ini di tahun-tahun akan datang benar-benar dapat diawasi dan mengawasi supaya insya Allah, masalah kebakaran ini akan menjadi berkurangan daripada mana-mana yang sudah.

Tuan Pengerusi, saya pergi kepada mukasurat 62 juga, Butiran 050000 Penyelidikan, Perancangan dan Pembangunan yang mana diperuntukkan sebanyak \$643,900. Saya juga berpendapat bahawa

dengan adanya peruntukan ini, masalah ini juga benar-benar digunakan supaya perancangan dan pembangunan benar-benar dapat berjalan dengan baik. Mana-mana bangunan-bangunan ataupun kawasan-kawasan yang akan dibuka dengan penduduk yang agak begitu ramai, maka saya mencadangkan kepada Kementerian ini hendaklah membuat rancangan benar-benar supaya dapat lebih awal lagi mengadakan bekalan bomba sebelum berlaku kebakaran, manakala berlaku kebakaran barulah kita cuba hendak membuat rancangan dan sebagainya. Oleh itu, sebelum daripada berlaku kebakaran maka pihak Kementerian ini lebih utama membuat rancangan lebih awal supaya tidak menjadi masalah-masalah yang berlaku, sebagaimana berlaku di tahun-tahun yang sudah. Manakala berlakunya kebakaran, maka barulah cuba hendak membuat rancangan. Oleh yang demikian, saya minta supaya Kementerian ini membuat rancangan lebih teratur supaya masalah kebakaran ini dapat juga kita awasi.

Tuan Pengerusi, saya menyentuh Maksud Bekalan Pembangunan P.16, mukasurat 63, Butiran 00100 Balai Bomba dan Bangunan yang mana peruntukannya \$12,986,500. Saya mencadangkan kepada Kementerian ini sekiranya sudah ada rancangan supaya sebuah balai bomba di kawasan Rantau Panjang hendaklah dipercepatkan. Sekiranya belum ada lagi rancangan, maka saya memohon di Dewan yang mulia ini supaya sebuah balai bomba hendaklah diwujudkan di kawasan Rantau Panjang kerana kawasan Rantau Panjang selalunya menjadi kawasan kebakaran. Sejak saya ingat sudahpun hampir 10 kali kebakaran yang berlaku di kawasan Rantau Panjang. Oleh yang demikian, memandangkan kepada keadaan pembangunan Pekan Rantau Panjang ini makin tahun makin pesat dan juga penambahan penduduk yang begitu, maka saya mengharapkanlah kepada Kementerian ini dibuat satu rancangan supaya dibangunkan sebuah balai bomba yang lengkap di kawasan Rantau Panjang. Kalau sudah ada rancangan hendaklah diproseskan dengan segera, mudah-mudahan kami di Rantau Panjang tidak

mengalami lagi sebagaimana dialami di tahun-tahun yang sudah.

Tuan Pengerusi, juga Butiran 00200 Masalah Kereta-kereta Bomba dan Kelengkapan. Ini pun saya suka menyentuh bahawa sekarang di kawasan Rantau Panjang ada sebuah kereta bomba yang dibekalkan di kawasan itu, tetapi apa yang saya dapat maklumat daripada pegawai bomba di Rantau Panjang, kereta yang ada itu selain daripada umurnya sudah lama, peralatan pun juga tidak lengkap. Ertinya, sekiranya berlaku kebakaran di Rantau Panjang, maka kereta bomba yang disediakan di Rantau Panjang itu tidak dapat mengawasi dengan sempurna. Tidak dapat tidak, di masa-masa yang sudah terpaksa pihak penduduk Rantau Panjang meminta pertolongan bomba-bomba daripada Sungai Golok. Ini kadang-kadang kita berasa malu kerana kita sebuah negara yang agak baik dan segala kelengkapannya yang agak sama dengan Thailand, tetapi manakala kebakaran selalunya kita minta pertolongan daripada negara jiran iaitu pegawai bomba dengan segala peralatan-peralatan-nya daripada Sungai Golok. Oleh yang demikian, saya menyeru kepada Kementerian ini supaya satu kereta bomba yang lengkap dengan segala peralatannya ditempatkan di Rantau Panjang, mudah-mudahan sekiranya berlaku na'uzubillah masa akan datang, tidak lagi kita minta pertolongan daripada Sungai Golok.

Tuan Pengerusi, sekian.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat dari Sungai Besi.

5.38 ptg.

Tuan Tan Kok Wai (Sungai Besi): Tuan Pengerusi, saya suka menyentuh kepada mukasurat 56, Butiran 020000 di bawah Program 020500 Pengawasan dan Penguatkuasaan, dan 020400 Pelesenan dan Khidmat Nasihat.

Tuan Pengerusi, saya ingin menarik perhatian Dewan ini mengenai keadaan yang dihadapi oleh ribuan pembeli rumah seluruh negara yang menjadi mangsa pemaju

perumahan yang tidak bertanggungjawab. Menurut laporan Kementerian baru-baru ini terdapat sejumlah 285 skim perumahan yang terbengkalai seluruh negara. Banyak yang tersadai sejak beberapa tahun lalu dan masih belum menampakkan apa-apa tanda untuk menghidupkan dan menyiapkan projek-projek tersebut.

Dilemma dan kesusahan pembeli-pembeli rumah yang terjejas oleh projek-projek perumahan yang terbengkalai yang saya fahami dengan baik oleh kerana saya terlibat secara aktif dalam membantu pembeli-pembeli rumah dari 8 buah skim terbengkalai dalam kawasan saya. Saya sangat simpati dengan pembeli-pembeli kerana mereka membelanjakan wang hasil titik peluh simpanan seumur hidup mereka untuk membeli sebuah rumah sendiri. Lebih teruk lagi, di samping deposit dan bayaran kemajuan yang telah mereka bayar, pembeli-pembeli rumah menderita kerana membayar sewa rumah di luar dan membayar faedah pinjaman yang diperolehi dari bank. Beban kewangan menyebabkan mereka tidak tertanggung lagi.

Saya sangat dukacita atas prestasi Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan setakat ini dalam melepaskan kedukaan dan kesusahan para pembeli rumah yang malang ini. Kementerian dalam banyak hal telah gagal membuktikan yang ianya telah berbuat untuk para pembeli rumah. Pembeli-pembeli rumah selalu dinasihatkan jangan menekan pemaju-pemaju, tetapi bekerjasama dengan mereka untuk bekerja ke arah memulihkan skim-skim terbengkalai.

Tentulah saya mengalu-alukan kerjasama antara pembeli-pembeli rumah dengan pemaju-pemaju untuk menyelamatkan projek-projek yang menghadapi kesusahan dengan jujur yang diharapkan daripada pemaju-pemaju. Malangnya pengalaman saya sejak tiga tahun lalu menyedarkan saya bahawa kebanyakan pemaju tidak bertanggungjawab. Ini tidak boleh dinafikan kerana saya telah berhubung dengan pemaju secara ikhlas dan berhasrat untuk membantu menyelesaikan semua aspek dan peluang untuk menyiap dan

menyerahkan rumah-rumah, tetapi apa yang mendukacitakan saya ialah bahawa kebanyakan pemaju-pemaju mendiamkan diri atau memberi berbagai janji kosong. Sebagai contoh, saya telah berjumpa dengan pemaju sebuah projek terbengkalai yang berjanji bahawa usaha-usaha serius sedang diambil untuk menyiapkan rumah-rumah pada satu tarikh akhir yang ditetapkan. Sehingga kini banyak tarikh akhir telah ditetapkan tetapi hanya kemajuan kecil sahaja dibuat selepas tiga tahun.

Dalam kes ini, pembeli-pembeli merasakan mereka telah dipermainkan dan ditipu oleh pemaju. Terdapat juga ketidakpuasan kerana Kementerian jarang bertindak tegas ke atas pemaju-pemaju yang tidak bertanggungjawab. Saya menghargai usaha-usaha yang diambil oleh Bahagian Pengawasan dan Penguatkuasaan di Kementerian Perumahan dan membantu pembeli-pembeli mendapatkan layanan yang adil dari pemaju-pemaju. Tetapi ini adalah satu hakikat bahawa Bahagian berkenaan ini selalunya gagal memenuhi harapan pembeli-pembeli. Peranan Bahagian berkenaan telah memberi kesan ke atas orang awam terutamanya pembeli-pembeli rumah projek terbengkalai bahawa apa yang dapat dilakukannya ialah menyelaraskan dan mengawasi usaha-usaha untuk memulihkan projek-projek terbengkalai yang tertentu, tetapi sebilangan kecil sahaja atau tidak ada kuasa untuk menghukum pemaju-pemaju yang tidak bertanggungjawab. Malah Bahagian ini sendiri mempunyai banyak kes penipuan oleh pemaju-pemaju seperti terdapat banyak kes pemaju menghilangkan diri semasa Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan, pembeli dan pemaju masih dalam perbincangan tentang cara-cara memulihkan skim-skim terbengkalai. Adalah diperhatikan bahawa Bahagian Pengawasan dan Penguatkuasaan mengambil daya usaha yang sedikit untuk membantu pembeli-pembeli rumah projek terbengkalai. Apa yang Bahagian ini biasa lakukan ialah apabila aduan diterima dari pembeli-pembeli, mereka dinasihatkan membentuk sebuah jawatankuasa pembeli-pembeli dan mengadakan mesyuarat

secara muhibah antara ahli-ahli jawatankuasa, pemaju-pemaju dan pegawai-pegawai Kementerian.

Saya tidak menafikan Bahagian Pengawasan dan Penguatkuasa sedang menjejak kes-kes yang mereka kendalikan, tetapi adalah juga benar bahawa hanya sedikit daya usaha diambil untuk memastikan pemaju-pemaju memenuhi komitmen mereka.

Tuan Pengerusi, mesyuarat-mesyuarat untuk mengkaji projek-projek terbengkalai sering dipanggil hanya atas permintaan dari pembeli-pembeli dan kebanyakan mesyuarat ini tidak berhasil dan menghabiskan masa sahaja. Selagi pemaju-pemaju tidak jujur atau tidak berupaya menyelesaikan masalah sendiri, dan Kementerian tidak bertindak tegas ke atas pemaju-pemaju, dilemma ribuan pembeli-pembeli rumah tidak akan selesai pada masa akan datang. Oleh yang demikian, di mata orang ramai, terutama mangsa-mangsa projek perumahan terbengkalai, hilang atau putus harapan kepada Kementerian berkenaan dan industri perumahan seluruh negara. Saya ingin merekomen berbagai langkah dipertimbang dan dilaksanakan oleh Kementerian seperti:

- (i) pindaan sewajarnya patut dibuat ke atas Akta Pemaju Perumahan untuk memberi kuasa yang lebih kepada Bahagian Pengawasan dan Penguatkuasaan di Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan untuk bertindak tegas dan menghukum pemaju-pemaju yang tidak bertanggungjawab;
- (ii) peraturan dan syarat perjanjian jual-beli standard patut mengandungi fasal-fasal yang memberi lebih perlindungan kepada para pembeli, iaitu seperti menambah kadar pampasan ke atas kelemahan penyediaan dan pembeli-pembeli rumah boleh membatalkan perjanjian jual-beli dengan pemaju dan memulangkan semula semua deposit dan bayaran kemajuan dengan faedah jika rumah-rumah tidak dapat diserahkan dalam jangka masa yang ditetapkan;

- (iii) mengumumkan kepada awam nama-nama pemaju yang disenaraihitamkan oleh Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan untuk maklumat orang ramai;
- (iv) Kementerian patut mengambil alih skim perumahan yang lewat disiap lebih dari setahun;
- (v) oleh kerana terdapat satu kekurangan pada kakitangan berpengalaman, dalam Bahagian Pengawasan dan Penguatkuasaan, adalah keperluan untuk memperbesar Bahagian ini dengan mengambil lebih ramai kakitangan; dan
- (vi) menubuhkan satu biro khas menyediakan bantuan guaman percuma kepada mangsa-mangsa projek perumahan terbengkalai, khasnya projek perumahan kos rendah.

Tuan Pengerusi, satu lagi sebab yang menyumbangkan ke arah penghakisan keyakinan awam terhadap Kementerian Perumahan ialah kerana akaun pembangunan perumahan masih terbengkalai. Saya ingin mengingatkan Yang Berhormat Menteri bahawa akaun tersebut telah diluluskan dalam Dewan yang mulia ini pada 20 bulan lalu, tetapi masih belum dilaksanakan. Apabila Akta Pemaju Perumahan dipinda dalam bulan Mac, 1988, ia masih boleh diterima dan dipuji kerana Kementerian Perumahan telah mengambil satu langkah betul untuk mengkanunkan bahawa pemaju perumahan mesti membuka akaun pembangunan perumahan. Di bawah peraturan, ini semua wang yang dibayar oleh pemaju perumahan hendaklah disimpan dalam akaun tersebut, dan wang yang dikeluarkan dari akaun ini digunakan khususnya untuk projek dan tidak tujuan-tujuan lain. Ini untuk mencegah penyalahgunaan akaun tersebut. Peraturan baru ini amat sesuai dan sesuai pada masa kerana bertambahnya bilangan skim perumahan yang terbengkalai seluruh negara. Apa sudah jadi kepada akaun pembangunan

perumahan sekarang? Adakah ia juga terbengkalai?

Tuan Pengerusi, banyak pertanyaan dibuat, tetapi kita masih belum diberitahu tentang tarikh perlaksanaannya atau apa juga tindakan-tindakan tegas ke atas perkara ini. Saya tidak bersetuju dengan Kementerian yang memerlukan begitu lama untuk merumuskan garis panduan dan peraturan untuk pelaksanaan sesuatu akaun.

Adalah difahamkan bahawa Persatuan Pemaju Perumahan telah membantah keperluan membuka akaun pembangunan perumahan. Saya khuatir Kementerian Perumahan akan tunduk kepada ancaman dan desakan persatuan yang menyebabkan pelaksanaan membuka akaun tersebut ditangguhkan, tidak tahu sampai bila. Ribuan pembeli rumah telah hilang rumah dan wang mereka. Berbilion ringgit telah diselewengkan oleh pemaju-pemaju yang tidak bertanggungjawab. Kementerian Perumahan mempunyai satu tugas penting untuk melindungi kepentingan pembeli rumah.

Memandangkan masalah projek perumahan yang terbengkalai menjadi begitu serius, saya menyeru Kementerian supaya menguatkuasakan segera peraturan akaun pembangunan perumahan. Jika Menteri tidak boleh melihat kebaikan peraturan yang memberi faedah kepada pembeli-pembeli dihalang dari dilaksanakan, maka Menteri-lah patut meletak jawatan.

Tuan Pengerusi, satu lagi perkara yang saya ingin sentuh ialah berkaitan dengan dilemma pembeli-pembeli rumah bagi skim yang terbengkalai yang mereka terpaksa membayar balik pinjaman perumahan mereka walaupun rumah yang mereka beli masih belum siap lagi. Kementerian Perumahan patut membantu pembeli-pembeli yang terlibat untuk mendapatkan Bank-bank bersetuju untuk mengecualikan faedah pinjaman sehingga skim-skim berkenaan dipulih dan dihidupkan semula. Sekian.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Lembah Pantai.

5.48 ptg.

Tuan Haji Abdul Razak bin Haji Abu Samah (Lembah Pantai): Tuan Pengerusi, saya ingin mengambil masa sedikit dalam perbincangan atas . . .

Tuan Pengerusi: Jangan panjang.

Tuan Haji Abdul Razak bin Haji Abu Samah: . . . Maksud B. 14, mukasurat 56, Butiran 030100—Kerajaan Tempatan, dan Butiran 030200—Kemajuan Perkampungan.

Di sini saya ingin menyarankan sedikit, berhubung dengan pelaksanaan kemajuan perkampungan di bawah Perkhidmatan Kerajaan Tempatan yang mana kita selalu melihat bila melawat ataupun melalui pekan-pekan kecil di seluruh negara kita ini yang masih banyak berketinggalan lagi. Sungguhpun peruntukan-peruntukan bagi tiap-tiap tahun kita sudah buat, tetapi perubahan-perubahan masih lagi kekurangan di kawasan-kawasan kampung terpencil ini. Umpamanya lampu-lampu jalan tidak cukup, tanda-tanda jalan yang apabila kita melalui pada waktu malam, kadangkala kita tidak tahu di mana tempat-tempat yang kita lalui.

Oleh itu, saya mengharapkan kepada pihak Kerajaan melalui Kerajaan Tempatan ini, iaitu mengikut program yang dikatakan untuk memberikan mutu yang baik dan moden kepada kawasan-kawasan Kerajaan Tempatan dan juga perkampungan-perkampungan yang mana kita lihat bangunan-bangunan, balai-balai raya mereka tidak mencukupi, yang buruk-buruk, tempat rekreasi, permainan dan sebagainya tidak diadakan.

Sungguhpun kita telah mengadakan peruntukan-peruntukan ini begitu lama tetapi Jawatankuasa-jawatankuasa ini, saya mengharapkan supaya dapat mereka ini menjalankan usaha-usahanya yang lebih. Umpamanya baru-baru ini, saya melalui jalan highway yang begitu sesak yang terpaksa saya lalui pada sebelah malam dengan menempuh jalan melaluinya Pajam, Mantin dan seterusnya ikut ke Beranang sampai ke Kuala Lumpur.

Apabila saya melalui jalan-jalan di kampung-kampung yang berkenaan iaitu kawasan-kawasan tempatan didapati tidak ada lampu yang boleh menunjukkan di mana jalan yang kita hendak lalui, kerana lampu-lampu yang berwarna kuning itu selalunya diadakan di kawasan-kawasan Kerajaan tempatan yang luas tetapi di kawasan-kawasan yang kecil tidak diadakan. Umpamanya, saya lalu di Batang Benar, tersesat sedikit masuk ke hujung, rupanya jalan itu jalan mati. Tidak ada signboard ataupun tanda-tanda yang hendak ditunjukkan.

Dalam keadaan ini, bukan di situ sahaja, kemungkinan semua di kawasan-kawasan terpencil di dalam negara kita ini masih lagi dalam keadaan yang seumpama itu.

Selain daripada itu, saya hendak sentuh sedikit pada mukasurat 63 berhubung dengan 001000 P. 16—Balai Bomba dan Bangunan.

Di sini saya hendak menyarankan mengenai Balai Bomba. Balai Bomba ini telah lama dikehendaki, kerana sekarang ini di Kuala Lumpur, di kawasan saya iaitu di kawasan Taman Tun Dr Ismail, yang mana pada suatu masa dahulu ada sekeping tanah digunakan oleh Club Damansara West Point, sekarang ini telah ditutup. Tempat itu dahulunya dikhaskan untuk Balai Bomba tetapi sekarang ini tapak itu telah diambil oleh Club Damansara West Point dan saya mengharapkan kepada pihak Kerajaan khasnya Dewan Bandaraya bahawa kemungkinan kebakaran berlaku, kerana kawasan Taman Tun Ismail itu begitu luas termasuk kawasan-kawasan yang berdekatan dengannya seperti Kampung Sungai Pencala, Kampung Bukit Lanjan, Pelambayan, Damansara Utama dan sekitarnya tidak ada kawasan Balai Bomba yang berdekatan dengan kawasan itu.

Saya mengharapkan kepada pihak Kerajaan melalui Kerajaan Tempatan ini supaya satu Balai Bomba didirikan di kawasan tersebut. Itu sahajalah cadangan saya, Tuan Pengerusi. Terima kasih.

Tuan Pengerusi: Arau.

5.52 ptg.

Tuan Shahidan bin Kassim: Tuan Pengerusi, saya hendak bercakap dua perkara sahaja iaitu yang pertamanya mengenai perumahan, Butiran 02000.

Saya hendak minta pihak Kerajaan mengenakan syarat kepada pemaju-pemaju perumahan atas dua perkara. Perkara ini akan menjadi pandangan dan juga cadangan yang saya percaya sedang dibincangkan oleh pihak Majlis Perundingan Ekonomi Negara. Yang pertamanya ialah supaya Kerajaan memperkenalkan control accounts, dengan izin. Yang keduanya, dicadangkan supaya Kerajaan memberi syarat kepada pemaju-pemaju perumahan supaya mereka yang mendapat rumah ataupun membeli rumah membayarnya hanya selepas rumah itu siap. Dengan cara demikian, tidak timbul pemaju-pemaju perumahan itu lari, tidak timbul rumah-rumah yang terbengkalai disebabkan pemaju lari dan sebagainya.

Baru-baru ini Yang Berhormat Menteri dalam Soal Jawab Mulut bersetuju bahawa terdapat pinjaman-pinjaman perumahan yang dibuat oleh pegawai-pegawai Kerajaan tidak mendapat rumah oleh kerana pemaju-pemaju perumahan telah lari. Jadi, dengan cara hanya apabila rumah itu siap, baru kita bayar, iaitu ia telah diberikan tempat dalam perumahan tersebut, maka tidak timbul orang yang buat pinjaman itu tidak dapat rumah.

Berhubung dengan control accounts, kalau sekiranya Kerajaan mengenakan syarat ini, saya percaya harga rumah tidak akan naik. Walaupun Menteri Kewangan baru-baru ini menyuarakan hasratnya bahawa dengan cara penurunan cukai dan juga lain-lain galakan yang telah diberikan oleh Kerajaan adalah diharapkan bahawa rumah-rumah tidak akan naik harga, sebaliknya rumah-rumah akan dapat bertambah. Perkara ini tidak akan dapat dibuat kalau sekiranya soal control accounts ini tidak diperkenalkan oleh Kerajaan. Ini dua perkara yang besar, kalau sekiranya Kementerian ini dapat melaksanakan, saya percaya soal perumahan, soal harga rumah dapat dikawal.

Akhir sekali saya hendak sentuh mengenai Bomba. Saya bersetuju dengan rakan-rakannya tadi bahawa pihak Bomba patut mengambil tindakan yang tegas kepada pemunya-pemunya bangunan yang dianggap boleh mendatangkan bahaya kebakaran. Saya cuma hendak sentuh di sini kepada pihak Bomba walaupun ini adalah syarat-syarat yang dikenakan oleh pihak Bomba, terutamanya kepada bangunan-bangunan baru. Ada beberapa syarat yang dikenakan termasuklah mengadakan lif bomba dan juga mengadakan tangga untuk Bomba.

Saya minta syarat ini janganlah menjadi perkara yang menghalang untuk pemaju-pemaju terlewat untuk mendapat sijil-sijil pengesahan setelah bangunan siap. Kita lihat ada beberapa syarat sebelum kita mendapat sijil daripada pihak Penguasa Tempatan iaitu pihak Bomba mesti mengesahkan. Saya dapati syarat yang dikenakan oleh pihak Bomba itu bagus. Tetapi kita harus fikir bahawa ada perkara-perkara yang kalau kita kenakan syarat yang terlampau ketat, maka ianya akan mendatangkan masalah kepada tuan punya bangunan dari segi pembangunan. Kerana kita mengenakan syarat ini adalah syarat yang ideal, syarat yang paling maksima sekali yang harus dikenakan, yang boleh menjamin kita supaya sekiranya berlaku kebakaran, maka kita dapat menyelamatkan nyawa dan sebagainya. Kita juga harus fikir bahawa itu ialah satu perkara yang ideal dan di samping itu ia patut diberi keutamaan.

Contohnya kalau sekiranya yang patut ada ialah tangga, tangga itu diberikan keutamaan. Lif bomba kemudian tak mengapa. Tetapi jangan perkara itu boleh menghalang tuan-tuan punya bangunan untuk mendapatkan sijil siap mereka. Dengan itu, saya menyokong supaya pihak Bomba ini memberi perhatian atas perkara ini. Terima kasih.

Tuan Pengerusi: Pasir Pinji.

5.38 ptg.

Tuan Lau Dak Kee (Pasir Pinji): Tuan Pengerusi, saya merujuk kepada mukasurat 56, Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Butiran 030100—Kerajaan Tempatan dan juga 030200—Kemajuan Perkampungan.

Tuan Pengerusi, Kerajaan telah bercita-cita bahawa Kerajaan berhasrat untuk memajukan kampung-kampung khasnya kampung-kampung terpencil ataupun kampung-kampung baru.

Tuan Pengerusi, di sini terdapat 452 buah kampung baru di seluruh negara kita, tetapi sehingga sekarang ini kampung-kampung baru ini telah ditinggal dalam kemajuan bidang ekonomiknya.

Kampung-kampung baru telah diwujudkan tidak kurang 40 tahun yang lalu dan hingga ke hari ini keadaan di kampung-kampung baru itu masih tidak memuaskan seperti jalan-jalan ataupun kemudahan kesihatan ataupun infrastruktur awam, tidak dapat dilengkapkan setakat ini. Dan juga . . .

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, mukasurat berapa itu?

Tuan Lau Dak Kee: Mukasurat 56—Kemajuan Perkampungan.

Tuan Pengerusi, kampung-kampung baru adalah di bawah jagaan Menteri-menteri. Kalau saya tidak salah sudah ada tujuh orang Menteri yang telah jaga kampung-kampung baru di seluruh negara ini. Khasnya semua Menteri-menteri ini adalah daripada Barisan Nasional iaitu MCA sejak tahun 60an, 70an sampai 80an ini. Tujuh orang Menteri ini, tiap-tiap kali mereka ambil alih menjadikan Menteri berjanji akan memajukan kampung-kampung baru. Tiap-tiap kali mereka mengambil alih tempat Menterinya berjanji akan melawat tiap-tiap kampung. Apabila mereka menjalankan tugasnya sebelum dapat melawat semua kampung-kampung baru ini mereka sudah pindah ke lain Kementerian dan bila Menteri yang lain itu mengambil alih menjadi Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, beliau mula lagi hendak melawat Kampung-kampung Baru melihatkan keadaan di mana ada tempat-tempat yang boleh diperbaiki ataupun di mana boleh dijalankan program-program pembangunan

atau kemajuan. Tetapi setakat ini perkara ini berulang-ulang lagi sehingga 7 orang Menteri yang telah memegang jawatan ini tetapi keadaan kampung-kampung baru masih mundur dan masih tidak dapat memasukkan dalam bidang kemajuan ekonomi negara ini.

Tuan Pengerusi, baru-baru ini terdapat Menteri mengatakan bahawa 48 kampung akan dipilih untuk menjalankan satu skim kemajuan, selective scheme untuk memajukan kampung-kampung baru. Tetapi sebelum skim itu dapat dijalankan, sudah tukar lain Menteri pula ambilalih. Lain Menteri ambilalih, segala janji-janji yang telah dijanjikan tentulah tidak dapat ditunaikan. Apabila Menteri yang lain itu naik, dia mula sekali lagi, berulang-ulang. Begitulah seterusnya dikatakan oleh Menteri seperti baru-baru ini.

Kemajuan di kampung-kampung baru ini tidak dapat peruntukan yang cukup. Sesungguhnya Menteri telah mengaku bahawa ada peruntukan-peruntukan khas untuk kampung-kampung baru ini tetapi mereka tidak dapat diterima, kenapa? Kerana apabila peruntukan itu disalurkan kepada pembangunan kampung-kampung baru, belum sampai ke Kementerian, dirampas oleh lain Kementerian. Peruntukan itu dirampas oleh lain Kementerian, maka kampung-kampung baru itu tidak dapat dimajukan.

Tuan Pengerusi, kini terdapat 450 buah kampung baru di negara ini. Dalam Rancangan Malaysia Kelima hanya peruntukan \$8 juta sahaja kepada kampung-kampung baru. Kalau kita bahagikan tiap-tiap satu penduduk di kampung baru misalnya dalam satu banci pada tahun 1985 ada 1.7 juta orang penghuni-penghuni duduk dalam kampung baru. Seorang hanya dapat 9.4 sen sahaja, tiap-tiap satu orang dengan peruntukan itu. Saya rasa itu hanya cukup beli dua cawan kopi "O" sahaja. Kalau peruntukan itu tidak dapat diperuntukkan kepada kampung-kampung baru, maka saya rasa lebih baiklah membenarkan di mana orang-orang kampung baru itu boleh menjaga diri sendiri di mana satu pilihanraya atau satu local council election boleh

diadakan di mana boleh membenarkan penduduk-penduduk di sana menjaga diri sendiri atau menjalankan projek-projek berdasarkan kemampuan mereka. Itu cadangan saya, Tuan Pengerusi dan saya harap Kerajaan akan mempertimbangkan cadangan ini.

Tuan Pengerusi, di sini juga, di bawah Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan, saya merujuk kepada Butiran 010400 Urusetia Perundangan.

Tuan Pengerusi, kita selalu dapat dengar bahawa undang-undang kecil iklan itu dipertikaikan ataupun kena kacau ataupun kena soal perkara ini. Mengapa? Kerana tiap-tiap Kerajaan Tempatan mempunyai undang-undang kecil iklan mereka masing-masing, tidak selaras. Baru-baru ini Menteri berkenaan telah mengumumkan bahawa undang-undang kecil iklan ini akan diselaraskan di seluruh negara. Pada 2hb November beliau ada berkata, penguatkuasaan bagi undang-undang kecil iklan itu akan dijalankan dengan serta-merta.

Tuan Pengerusi, saya berasa anih kerana tiap-tiap satu undang-undang kecil hanya boleh dikuatkuasakan melalui Gazette. Kalau tidak melalui Gazette, undang-undang kecil tidak boleh dikuatkuasakan. Tetapi menurut Menteri berkenaan dikatakan boleh dikuatkuasakan dengan serta-merta. Pada pagi ini dan semalam saya telah pergi di Government Printer, dengan izin, untuk mendapatkan Gazette itu tetapi saya difahamkan tidak ada Gazette seumpama itu. Dan saya telefon ke negeri Perak pun tidak ada. Maka menyelaraskan undang-undang kecil itu di seluruh negara itu belum dapat dijalankan. Saya pun dapati bahawa di negeri Pahang juga, seorang Exco dari MCA pun ada berkata, undang-undang kecil iklan itu belum dapat digazette lagi. Maka, Tuan Pengerusi, sebab Kerajaan Tempatan masing-masing mempunyai undang-undang kecil berkenaan iklan masing-masing juga. Kadang-kadang perkara ini boleh mengelirukan orang-orang yang ingin mengadakan iklan itu.

Tuan Pengerusi, kalau Tuan Pengerusi benarkan saya baca Akta Kerajaan Tempatan 1976 dan berkenaan dengan undang-

undang kecil iklan ini, dikatakan "iklan ertinya apa-apa pemberitahu, poster, papan tanda, tanda arah, pengumuman atau penerbitan atau dipamerkan bertujuan untuk memberitahu orang ramai".

Tuan Pengerusi, benda-benda untuk menarik perhatian orang-orang ramai, saya rasa ertinya itu. Sebab perkara ini tidak dapat difafsirkan dengan tepat dan benar bahawa banyak orang akan menghadapi kekeliruan itu.

Saya beri satu contoh seperti tanda ini, adakah tanda ini di bawah sekatan undang-undang, sebab tanda-tanda ini untuk menarik perhatian orang awam. Maka adakah tanda-tanda ini di bawah kuasa Undang-undang Kecil Iklan? Kalau benar maka apabila saya pakai satu T-shirt dan ditulis satu benda di sini, maka adakah ini di bawah kawalan Undang-undang Kecil Iklan itu? Sebab di bawah iklan ini, saya baca, bukan hanya kepada perkara itu, dia kata, "mengenai apa-apa barang keluaran, pengeluaran, trade, perniagaan, profesion, firma, perbadanan, organisasi, institusi, tempat, premis, pertunjukan, aktiviti, atau apa-apa perkara atau apa-apa maklumat lain di atas apa-apa papan dinding, papan bumbung, dinding pagar, berpanjat, pagar pokok rangkap, plate, kain rintangan, tiang, dawai, sarutan, kenderaan atau mana-mana struktur atau perekaan lain atau mana-mana bahagiannya di atas atau di dalam mana-mana bangunan, jalan atau tempat awam atau mana-mana tanah termasuk tanda langit."

Tuan Pengerusi, sebab Undang-undang Kecil Iklan ini melibatkan tiap-tiap benda, tiap-tiap tempat, semasa di dalam Parlimen ini sama ada tanda-tanda di belakang Tuan Pengerusi itu adakah di bawah kawalan Undang-undang Kecil Iklan atau tidak, ataupun di rumah saya ataupun di rumah Tuan Pengerusi. Di rumah saya misalnya, saya letakkan satu papan tanda, adakah papan tanda itu disekat di bawah Undang-undang Kecil Iklan itu?

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, Yang Berhormat bermaksud apa ini?

Tuan Lau Dak Kee: Maksud saya ialah saya hendakkan Menteri memberi satu keterangan yang tepat bahawa Undang-undang Kecil Iklan ini tidak akan mengelirukan orang-orang awam. Itu maksud saya, sebab di bawah undang-undang ini akan terlibat semua perkara, semua tempat, semua ruangan, tidak ada satu-satu tempat yang boleh dikecualikan. Oleh itu, saya minta Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan oleh kerana beliau telah mengatakan bahawa beliau akan menyelaraskan Undang-undang Kecil Iklan ini kepada seluruh negara kita, maka sampai hari ini tidak dapat memperkuatkuasakan walaupun dua minggu sudah berlepas, janji Menteri berkenaan itu tidak dapat ditunaikan, maka Kerajaan Tempatan masing-masing masih menggunakan Undang-undang Kecil Iklan itu dan mereka masih mentafsirkan Undang-undang Kecil itu mengikut pendapat mereka. Tuan Pengerusi . . .

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, panjang lagikah?

Tuan Lau Dak Kee: Tidak, pendek sahaja. Oleh kerana itu saya mengesyorkan, oleh sebab papantanda ini, khasnya kepada orang-orang Tionghua, ini adalah sangat-sangat sensitif, sebab sesuatu papantanda yang ada di hadapan kedai mereka itu walaupun papantanda itu sudah lama, 40 atau 50 tahun, kalau hendak diturunkan hendaklah dijaga sensitiviti-nya, sebab mengikut adat istiadat orang-orang Cina, papantanda-papantanda itu tidak suka ditukar. Kalau ditukar atau diturunkan papantanda itu, bermakna perniagaan itu akan bankrup. Begitulah kedudukannya. Saya minta Menteri berkenaan akan memberi satu jawapan yang tepat bahawa seperti papantanda-papantanda untuk menghormati datuk nenek yang mati sama ada di rumah saya atau di rumah sesiapa pun, tanda-tanda yang dikatakan oleh orang Tionghua, "Sung Chu Pai" iaitu untuk mengingati datuk nenek mereka, maka itu adalah dianggap sebagai satu papantanda atau tidak.

Saya hendak minta penjelasan di atas itu, sebab itu sangat-sangat sensitif. Saya minta

kalau Yang Berhormat Menteri berkenaan itu dapat memberikan penjelasan yang lebih tepat, yang lebih teliti maka kekeliruan ini akan dapat diatasi. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ada tiga lagi Yang Berhormat bangun, kita cuma ada 15 minit sahaja lagi dan Menteri belum menjawab lagi. Yang Berhormat Menteri, berapa lama hendak menjawab ini?

Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan (Tuan Osu bin Haji Sukam): 15 minit.

Tuan Pengerusi: 15 minit? Saya minta Yang Berhormat Menteri menjawab. Sila. *(Ketawa)*

6.15 ptg.

Tuan Osu bin Haji Sukam: Tuan Pengerusi, saya ingin mengucapkan berbanyak-banyak ribuan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat dari Rantau Panjang, Sungai Besi, Lembah Pantai, Arau dan Pasir Pinji yang telah menyuarakan pandangan-pandangan mereka ke atas perkara-perkara yang berhubung-kait dengan Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan.

Tuan Pengerusi, Yang Berhormat dari Rantau Panjang telah menyarankan supaya pencegahan kebakaran akan dapat dipertingkatkan dan rancangan-rancangan yang boleh mencegah kebakaran haruslah diambil dan dilakukan oleh Jabatan Bomba. Sukalah saya nyatakan di sini bahawa Jabatan Bomba memang sentiasa peka terhadap kehendak orang ramai di atas bencana kebakaran yang sering berlaku di dalam negara kita ini. Segala pandangan yang telah dikemukakan oleh Ahli Yang Berhormat dari Rantau Panjang mengenai perkara ini akan diambil perhatian oleh Jabatan Bomba dan sukalah saya menyatakan di sini bahawa selain daripada usaha-usaha Jabatan Bomba untuk mempertingkatkan lagi perkhidmatannya kepada masyarakat dalam mencegah kebakaran, dalam menjalankan kempen-kempen mencegah kebakaran dalam menguat-

kuasakan peraturan-peraturan yang berkuatkuasa pada masa ini, Jabatan Bomba juga akan dilengkapi dengan kuasa mulai daripada 1hb Januari, 1990 untuk menentukan bahawa tuanpunya-tuanpunya rumah atau tuanpunya-tuanpunya bangunan haruslah mematuhi arahan-arahan yang dibuat oleh Jabatan Bomba dan jika mereka enggan, seperti mana pada hari ini, Jabatan Bomba tidak dilengkapi oleh kuasa ini, maka sudah tentulah mereka itu bolehlah didakwa di mahkamah dan jika sabit kesalahan boleh didenda atau dipenjarakan atau kedua-duanya sekali.

Tuan Pengerusi, mengenai permintaan Ahli Yang Berhormat dari Rantau Panjang untuk pembinaan satu balai Bomba Baru di Rantau Panjang, sukalah saya menyatakan di sini bahawa proses mendapatkan tanah sedang diuruskan dan rancangan pembinaan balai Bomba Baru akan dijalankan, insya Allah dalam Rancangan Malaysia Keenam.

Mengenai kereta bomba yang sudahpun begitu lama berfungsi, sukalah saya menyatakan di sini bahawa saya difahamkan sehingga hari ini kereta bomba itu masih boleh menjalankan fungsinya dengan keadaan yang baik dan jika sekiranya ada kebakaran terjadi, maka sudah tentulah bantuan daripada Balai Bomba yang berhampiran seperti Pasir Mas dan Kota Bharu akan dikejarkan ke kawasan kebakaran.

Mengenai bantuan daripada negara jiran iaitu di Sungai Golok yang juga diterima jika berlaku kebakaran besar di kawasan Rantau Panjang dan begitu juga jika sekiranya berlaku kebakaran di Sungai Golok dan kalau diperlukan bantuan daripada Rantau Panjang, kita juga akan memberi bantuan yang serupa.

Tuan Pengerusi, Ahli dari Sungai Besi telah menyatakan mengenai tindakan yang telah diambil kepada pemaju-pemaju perumahan yang tidak bertanggungjawab. Sukalah saya menyatakan di sini bahawa Kementerian sentiasa mengawasi keadaan ini dan tindakan untuk menyenaraihitamkan pemaju-pemaju yang tidak bertanggungjawab telah pun dan sedang dilaksanakan oleh Kementerian. Di

samping itu juga di mana kita mempunyai kuasa undang-undang untuk membawakan pemaju-pemaju yang tidak bertanggungjawab ini ke mahkamah, maka sudah tentulah Kementerian tidak akan teragak-agak untuk membawa mereka untuk dihadapkan ke mahkamah.

Mengenai dengan akaun pemaju perumahan, suka saya menyatakan di sini bahawa pada masa ini, peraturan-peraturan tentang akaun pemaju perumahan ini sedang kita gubalkan, sedang kita buat dan sedang kita teliti dan sebaik sahaja ianya siap, maka peraturan-peraturan itu akan dikemukakan kepada Kabinet untuk diluluskan. Suka saya menyatakan di sini bahawa tujuan kita ialah untuk memastikan supaya pembeli dapat dilindungi dan industri perumahan tidak akan tergendala.

Tuan Pengerusi, saudara Ahli Yang Berhormat daripada Lembah Pantai telah menyuarakan tentang keadaan di kampung-kampung di mana terdapat tidak ada lampu dan tanda-tanda jalan dan sudah tentu akan menyulitkan perjalanan mereka yang mahu menggunakan jalan bagi kampung-kampung tersebut. Suka saya menyatakan di sini bahawa pihak Kerajaan, Kementerian Perumahan dan Kementerian Kerjaraya dalam usahanya untuk meninggikan tahap kemajuan di kampung-kampung baru akan senantiasa mengambil berat tentang pembangunan di semua kawasan penempatan perumahan, sama ada di kampung-kampung baru mahupun kampung-kampung tradisi, supaya dapat diselaraskan dengan tumpuan untuk memajukan penempatan-penempatan tersebut dengan pemberian kemudahan asas seperti membaiki keadaan jalan-jalan serta pemasangan lampu-lampu di tepi jalan seperti yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat.

Mengenai Balai Bomba di Taman Tun Dr Ismail, suka saya menyatakan di sini pembinaan Balai Bomba di Taman Tun Dr Ismail telah dirancang dan pembinaan akan bermula pada bulan Januari, 1990.

Saudara Yang Berhormat dari Arau telah juga mengemukakan soal mengenai

tindakan-tindakan tegas terhadap tuan-punya bangunan yang tidak mengikut syarat-syarat dan juga telah menimbulkan tentang "control account" yang mana bayaran hanya perlu dibuat kepada pemaju-pemaju apabila rumah siap. Suka saya menyatakan di sini bahawa pertimbangan sememangnya sudahpun dibuat dengan perakuan yang diberi oleh jurutera perunding supaya kelewatan penyediaan atau persiapan kemudahan yang tidak begitu ketara atau yang tidak begitu penting tidak melambatkan keluaran sijil perakuan untuk menduduki sesuatu bangunan. Mengenai bayaran hanya diberi apabila rumah siap, suka saya menyatakan di sini bahawa cadangan itu akan diambil perhatian walaupun ianya memerlukan banyak pertimbangan daripada pihak-pihak pemaju kerana on one hand, dengan izin, kita mahu menggalakkan pembinaan rumah manakala sekiranya pembayaran hanya boleh diberi apabila rumah siap maka sudah tentulah usaha kita untuk menggalakkan pengusahapengusaha rumah untuk mendirikan lebih banyak rumah di negara kita ini akan tergendala.

Tuan Pengerusi, saudara Yang Berhormat dari Pasir Pinji telah menimbulkan soal perkembangan dan pembangunan di kampung-kampung baru. Inginlah saya menyatakan di sini bahawa pembangunan di kampung-kampung baru dan juga di kampung-kampung tradisional adalah merupakan satu proses pembangunan yang berterusan yang dibuat bukan sahaja oleh Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan tetapi juga dibuat oleh agensi-agensi yang lain seperti Jabatan Kerjaraya, Lembaga Letrik Negara, Jabatan Telekom, Kementerian Pembangunan dan Luar Bandar dan lain-lainnya.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, minat sambung, kerana masa sudah cukup. Yang Berhormat boleh sambung pada mesyuarat yang akan datang.

Tuan Osu bin Haji Sukam: Terima kasih.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, sebelum saya menangguhkan mesyuarat ini, saya mengucapkan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, selamat bercuti. Mesyuarat di-

tangguhkan sehingga 27hb November 1989, jam 2.30 petang. (*Tepuk*)

Dewan ditangguhkan pada pukul 6.30 petang.